`
ޤާނޫނު ނަންބަރު : 17/201 1 މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު
1(އަދި 2ވަނަ އިޞްލާޙާއެކު)
އެއްވަނަ ބައި
ފެށުން
އެއްވަނަ ބާބު
ތަޢާރުފާއި މަޤްޞަދު
ތަޢާރުފާއި ނަން 1. (ހ) މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި ، ޕެޑްލްކުރުމާއި،
ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމާއި، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހުން
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ބޭނުންވާ މިންވަރު މަދުކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ
ނައްތާލުމަށްޓަކައި އެމީހުން ފަރުވާގެ ޚާއްޞަ ޕްރޮގްރާމްތަކެއްގެ ދަށުން
ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށް ބާރުއަޅައި، ޒިންމާދާރު ރައްޔިތުންގެ ގޮތުގައި
މުޖުތަމަޢުގައި އެމީހުން ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ތަނަވަސްކޮށްދިނުމާއި،
މަސްތުވާތަކެއްޗާގުޅޭ ކުށާއި އަދަބު ކަ ނޑައެޅުމާއި، އެނޫންވެސް ކަމާގުޅޭ
އުސޫލުތައް ކަ ނޑައެޅުމުގެ ޤާނޫނެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ، "މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު" އެވެ.
މަޤްޞަދު 2. މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަކީ، އަންނަނިވި މައިގަ ނޑު މަޤްޞަދުތައް ޙާޞިލުކުރުމެވެ.
(ހ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުން، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ބޭނުންވާ ނިސްބަތް
މަދުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން؛
1

(ށ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް އަލަށް ދެވިހިފާ މީހުން، އެހިސާބުން ފެށިގެން ފާހަގަކޮށް،
އެމީހުންނަށް އެކަމުން އަވަހަށް ދުރަށް ދެވޭނެ ގޮތްތައް ހޯދައިދިނުމަށް
މަސައްކަތްކޮށްދިނުން؛
(ނ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހުންނަކީ، މަސްތުވާތަކެތި
ބޭނުންކުރަމުންދިޔުމުގެ ސަބަބުން ނަފްސާނީގޮތުން ނުވަތަ ޖިސްމާނީގޮތުން
އޭގެ އަސަރަށް ލެނބި، އެއަށް ބަރޯސާކުރަންޖެހިފައިވާ ބައެއް ކަމުގައިވާތީ،
އެމީހުންނަކީ ހަމައެކަނި ކުށްވެރިން ކަމުގައި ބެލުމުގެ ބަދަލުގައި، ފަރުވާވެސް
ބޭނުންވާ މީހުން ކަމުގައި ޤަބޫލުކޮށްގެން، އެމީހުންނަށް ފަރުވާ ދިނުމުގެ
ހަރުދަނާ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުން؛
(ރ) މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރާ މީހުން މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ބޭނުންވާ ނިސްބަތް
ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރާ ކުރުން ހުއްޓުވުމާއި،
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވުމުގެ ސަބަބުން އެމީހުން ކުށަށް
އަރައިގަންނަ ނިސްބަތް މަދުކުރުން؛
(ބ) މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި އެކަން ކުރާ މީހުން
ފާހަގަކޮށް، ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ވިޔަފާރިއަށް ހުރަސްތައް ކުރިމަތިކުރުމަށްޓަކައި
ޓްރެފިކްކުރާ މީހުން އެކަން ކުރުމުގައި ގެންގުޅޭ އުސޫލުތަކަށް
ހުރަސްއެޅުމާއި، އެމީހުންނަށް ސީދާ އަމާޒުވާގޮތަށް އެކިއެކި ފިޔަވަޅުތައް
އެޅުން؛
(ޅ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހުން ކުރާ ކުށުގެ މައްސަލަތައް ބަލައި،
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް އެމީހުން ބޭނުންވާ މިންވަރު މަދުކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ
ނައްތާލުމަށްޓަކައި އެމީހުން ފަރުވާގެ ޚާއްޞަ ޕްރޮގްރާމްތަކެއްގައި
ބައިވެރިކުރުވައި، ފަރުވާ ލިބިގަތުން ލާޒިމުކޮށް، ޒިންމާދާރު ރައްޔިތުންގެ
ގޮތުގައި އެމީހުން މުޖުތަމަޢުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ފުޅާކުރުމަށްޓަކައި
ޚާއްޞަ ކޯޓެއް ޤާއިމުކުރުން ؛
(ކ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުން މަދުކޮށް، މަސްތުވާތަކެތި
ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ޚާއްޞަ
ބާރުތަކެއް ދިނުން؛
2

(އ) މަސްތުވާތަކެއްޗާގުޅޭ ކުށާއި އަދަބު ކަ ނޑައެޅުން.
ރަދީފު 3. (ހ) މި ޤާނޫނު އެމައްޗަށް ބިނާވެގެންވާ މައިގަ ނޑު މަފްހޫމުތައް، މި ޤާނޫނުގެ
ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގައި ހިމެނިގެންވާ މައިގަ ނޑު ލަފުޒުތަކާއި ޢިބާރާތްތަކުގެ މާނަ، މި
ޤާނޫނުގެ 188 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.
ދެވަނަ ބާބު
މަފްހޫމްތަކުގެ ރަދީފު
މަފްހޫމްތަކުގެ އަސާސް 4. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަފްހޫމުތައް މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިއެވަނީ، މި
ޤާނޫނުގެ އަސްލު އެގޮތުގައި ދެމެހެއްޓުމަށާއި، މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު އެންމެ
ފުޅާމިނުގައި ޙާޞިލުކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުމުގެ ބޭނުމުގައެވެ. މި ޤާނޫނުގެ ހަމަ ކޮންމެ
މާއްދާއެއްވެސް ކިޔަންވާނީ، އެ މަފްހޫމުތަކަށް ހަނިކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު 5. "ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ
މީހަކު ބައިވެރިވެ، ފުރިހަމަކުރުމަށް އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓްގައި ހުށަހަޅާ ފަރުވާގެ
ޕްރޮގްރާމް އޭނާގެ މައްޗަށް ހިންގުމަށް ކަ ނޑައަޅައި، އެ ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަށެވެ.
އިންޑިކޭޓިވް 6. "އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ
އެސެސްމަންޓް
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ ނިސްބަތް ދެނެގަތުމަށާއި، އޭނާއަށް ދޭންޖެހޭ ފަރުވާ
ކަ ނޑައެޅުމުގެ ގޮތުން ޑްރަގް ކޯޓުގެ އެން ގުމަކަށް ހަދާ އެސެސްމަންޓަށާއި،
އަމިއްލައަށް އެދިގެން ފަރުވާއަށް އަންނަ މީހާ މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ
ނިސްބަތް ދެނެގަތުމަށާއި، އޭނާއަށް ދޭންޖެހޭ ފަރުވާ ކަ ނޑައެޅުމުގެ ގޮތުން ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީން ނުވަތަ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުން ހަދާ އެސެސްމަންޓަށާއި،
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާކަމަށް ކޯޓެއްގެ ޙުކުމަކުން ސާބިތުވެފައިވާ މީހަކު
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ ނިސްބަތް ދެނެގަތުމަށާއި އެމީހަކަށް ދޭންޖެހޭ ފަރުވާ
3

ކަ ނޑައެޅުމުގެ ގޮތުން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ނުވަތަ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުން
ހަދާ އެސެސްމަންޓަށެވެ.
މަސްތުވާތަކެތި 7. "މަސްތުވާތަކެތި" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ ، މަނާކޮށްފައިވާ މަސްތުވާތަކެތި ކަމުގައި
ޖަދުވަލު 1 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮންމެ އެއްޗެއް ނުވަތަ މާއްދާއަކާއި، އެއިން
އެއްޗެއް ނުވަތަ މާއްދާއެއް ހިމެނޭ ހަމަ ކޮންމެ އެއްޗަކާއި، ބޭހުގެ ގޮތުގައި
ބޭނުންކުރެވޭ މަސްތުވާތަކެތި ކަމުގައި ޖަދުވަލު 2 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮންމެ
އެއްޗަކާއި، އެއިން ބާވަތެއް ހިމެނޭ ހަމަ ކޮންމެ އެއްޗެއްވެސް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
މަސްތުވާތަކެތި 8. "މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މަސްތުވާއެއްޗެއްގެ އެއްވެސް
ބޭނުންކުރުން
މިންވަރެއް، މީހެއްގެ ހަށިގަ ނޑުގެ ތެރެއަށް ވާޞިލުކުރުމަށް ނުވަތަ
ވާޞިލުކުރުވުމަށެވެ.
މަސްތުވާ އެއްޗެއް އަތުގައި 9. "މަސްތުވާއެއްޗެއް އަތުގައި ހުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މީހެއްގެ އަތުގައި ނުވަތަ
ހުރުން
ހަށިގަ ނޑުގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް މާއްދީގޮތުން ހުންނަ ހުރުމާއި، މީހެއްގެ ކޮންޓްރޯލްގެ
ދަށުގައިވާ ތަނެއްގައި ނުވަތަ އެއްޗެއްގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުންނަ ހުރުން
ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
މަސްތުވާތަކެތިން 10. "މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މަސްތުވާތަކެތި
މުޢާމަލާތުކުރުން
ވިއްކުމާއި، ދިނުމާއި، ވިޔަފާރިކުރުމަށްޓަކައި އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް ގެންދިޔުމާއި،
ގެންގޮސްދިނުމާއި ، ރައްދުކޮށްދިނުމާއި، އެއިން ކަމެއް ކޮށްދިނުމަށް ހުށަހެޅުމާއި
އެއްބަސްވުންވެސް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް 11. "މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މަސްތުވާއެއްޗެއް
ދެވިހިފާފައިވާ މީހާ
ބޭނުންކުރަމުންދިޔުމުގެ ސަބަބުން، އެއާނުލާ ނުއުޅެވޭ މިންވަރަށް އެއަށް
މުހުތާދުވެފައިވާ މީހާއަށެވެ. ނުވަތަ ނަފްސާނީގޮތުން ނުވަތަ ޖިސްމާނީގޮތުން އޭގެ
އަސަރަށް ލެނބި، އެއަށް ބަރޯސާކުރަންޖެހިފައިވާ މީހާއަށެވެ.
4

ފުރަތަމަ ޙުކުމް 12. "ފުރަތަމަ ޙުކުމް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހެއްގެ
މައްޗަށް އެ ކޯޓުގައި އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުން އަޑުއަހައި، އޭނާގެ މައްޗަށް
ދަޢުވާކޮށްފައިވާ ކުށަށް ނުވަތަ ކުށްތަކަށް އޭނާ އިޢުތިރާފުވާކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްފަހު،
އެ ކުށް ނުވަތަ ކުށްތައް އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަ ނޑައަޅައި، އޭނާގެ
މައްޗަށް ކުރާ ޙުކުމަށެވެ.
ފަހުގެ ޙުކުމް 13. "ފަހުގެ ޙުކުމް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި
ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރާ މީހަކު، އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކޮށް ނިމުމުން،
އޭނާއާމެދު ގޮތެއް ކަ ނޑައެޅުމަށްޓަކައި ކޯޓުން ކުރާ ޙުކުމަށެވެ.
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒު 14. "ފަރުވާދޭ މަރުކަޒު" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ ، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުންނަށް
ފަރުވާ ދިނުމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން އުފެއްދުމަށް
ލާޒިމުކުރާ، ނުވަތަ އެ އެޖެންސީން އުފެއްދުމަށް ހުއްދަކުރާ ޑީޓޮކްސިފިކޭޝަން
ސެންޓަރުތަކާއި، ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރީހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރުތަކާއި،
ކުޑަކުދިންނަށް އަދި އަންހެނުންނަށް ޚާއްޞަ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް
ރީހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރުތަކާއި، ހާފްވޭ ހައުސްތަކާއި ، ޑްރަގް އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް
ސެންޓަރުތަކާއި މިނޫންވެސް ފަރުވާގެ މަރުކަޒުތަކަށެވެ.
ޑްރަގް ކޯޓު 15. "ޑްރަގް ކޯޓު" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހުން ކުރާ
ކުށުގެ މައްސަލަތައް ބަލައި، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް އެމީހުން ބޭނުންވާ މިންވަރު
މަދުކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ނައްތާލުމަށްޓަކައި ފަރުވާގެ ޚާއްޞަ ޕްރޮގްރާމްތަކެއްގައި
އެމީހުން ބައިވެރިކުރުވައި، ފަރުވާ ލިބިގަތުން ލާޒިމުކޮށް، ޒިންމާދާރު ރައްޔިތުންގެ
ގޮތުގައި އެމީހުން މުޖުތަމަޢުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ފުޅާކުރުމަށްޓަކައި
ޤާއިމުކުރާ ޚާއްޞަ ކޯޓަށެވެ.
ޑްރަގް ޑިޕެންޑެންސް 16. "ޑްރަގް ޑިޕެންޑެންސް އެސެސްމަންޓް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ކުށުގެ ދަޢުވާ
އެސެސްމަންޓް
5

އުފުލިފައިވާ މީހާ މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ ނިސްބަތް ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އެންގުމަކަށް ހަދާ އެސެސްމަންޓަށެވެ.
ޓްރެފިކްކުރުން 17. "ޓްރެފިކްކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޕެޑްލަރަކަށް ނުވާ މީހަކު، މި ޤާނޫނުގެ
142 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ފުރިހަމަވާގޮތަށް
މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރުމަށެވެ. ނުވަތަ ޕެޑްލަރަކަށް ހުރެ، މި ޤާނޫނުގެ 142
ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް ފުރިހަމަވާގޮތަށް
މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރުމަށެވެ.
ޓްރެފިކްކުރާ މީހާ 18. "ޓްރެފިކްކުރާ މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޓްރެފިކްކުރުން ކަމަށް ބެލެވޭނެ ޢަމަލެއް
ކަމުގައި މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލެއް ކުރުމާއެކު،
މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރާ މީހާއަށެވެ. ނުވަތަ ޕެޑްލަރަކަށް ހުރެ، ޓްރެފިކްކުރުން
ކަމަށް ބެލެވޭނެ ޢަމަލެއް ކަމުގައި މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލުތަކުގެ
ތެރެއިން ދެ ކަމެއް ކުރާ މީހާއަށެވެ.
ޕެޑްލްކުރުން 19. "ޕެޑްލްކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހަކު، އޭނާ
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ބޭނުންވާ ނިސްބަތް ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި، މަސްތުވާތަކެތިން
މުޢާމަލާތުކުރުމަށެވެ.
ޕެޑްލަރު 20. "ޕެޑްލަރު" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރާ،
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހާއަށެވެ.
ދެވަނަ ބައި
މުއައްސަސާތައް އުފެއްދުމާގުޅޭ
ތިންވަނަ ބާބު
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް ކޮންޓްރޯލް ކައުންސިލް
6

ނޭޝަނަލް ޑްރަގް 21. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ
ކޮންޓްރޯލް ކައުންސިލް "
ތެރޭގައި "ނޭޝަނަލް ޑްރަގް ކޮންޓްރޯލް ކައުންސިލް ގެ ނަމުގައި
އުފެއްދުން
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކައުންސިލެއް އުފައްދަންވާނެއެވެ.
(ށ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް ކޮންޓްރޯލް ކައުންސިލަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސްތުވާތަކެތި
ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމާއި، މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމާއި ،
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުންނަށް ފަރުވާ ދިނުމާގުޅޭ ސިޔާސަތުތަކާ
ބެހޭގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލަފާދޭ ފަރާތެވެ.
ކައުންސިލްގެ މަޤްޞަދު 22. ނޭޝަނަލް ޑްރަގް ކޮންޓްރޯލް ކައުންސިލްގެ މަޤްޞަދުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި
އެވަނީއެވެ.
(ހ) މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ މައިގަ ނޑު ސިޔާސަތުތައް އެކަށައެޅުމުގައި
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އެހީތެރިވެދިނުން؛
(ށ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމާ ގުޅޭގޮތުން
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެންމެބޮޑު އިސްކަމެއްދީގެން ޢަމަލުކުރަންވީ އުސޫލުތަކާއި ،
އަޅަންވީ ފިޔަވަޅުތަކާ ބެހޭގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލަފާދިނުން؛
(ނ) ރާއްޖޭގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގޮތުން ހިންގާ
ޕްރޮގްރާމްތައް ހިނގާ ގޮތާއި ، އެ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކާ
ގުޅޭގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލަފާދިނުން؛
(ރ) މަސްތުވާތަކެއްޗާ ގުޅިފައިވާ ކުށްކުށާއި، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާ
ގުޅިގެން ހިންގޭ ހަރުކަށި ޢަމަލުތަކާއި، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ
ސަބަބުން އުފެދޭ ޞިއްޙީ މައްސަލަތައް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް
އަންގައިދިނުމާއި، އެކަމާ ދެކޮޅަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ތަޢާރުފުކުރަންޖެހޭ
ޤައުމީ ސިޔާސަތުތަކަކީ ކޮބައިކަމާއި، ހުރި ސިޔާސަތުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ
ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލަފާދިނުން؛
(ބ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި ޕެޑްލްކުރުމާއި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ މައްސަލައަށް
ޙައްލެއް ހޯދުމަށް އެކި މުއްދަތުތަކުގައާއި ޙާލަތުތަކުގައި އަޅަން ފެންނަ
7

ފިޔަވަޅުތަކާ ބެހޭގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލަފާދިނުން؛
(ޅ) ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ހުރިހާ އިދާރާތަކެއް ގު ޅިގެން މަސްތުވާތަކެއްޗާ ދެކޮޅަށް
މަސައްކަތްކުރުމުގައި ، މުޅި ސަރުކާރުގެ ފެންވަރުގައި އެއް އަމާޒެއް
ގެންގުޅުމަށްޓަކައި، ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކަށް އަންގަންޖެހޭ އެންގުންތަކުގެ
ލަފާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ދިނުން؛
(ކ) ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގައާއި ޤައުމީ ފެންވަރުގައި މަސްތުވާތަކެއްޗާ
ދެކޮޅަށް އަޅަމުންދާ ފިޔަވަޅުތަކާއި، މަސްތުވާތަކެއްޗާ ދެކޮޅަށް
މަސައްކަތްކުރުމަށް ހުރި ފުރުޞަތުތަކާއި ޙައްލުތައް ހޯދައި، ބަލައި،
ދިރާސާކޮށް، ވަޒަންކޮށް ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެންމެ އެކަށީގެންވާނެ ޙައްލާ
ގުޅޭގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއް ޔާއަށް ލަފާދިނުން؛
(އ) މަސްތުވާތަކެއްޗާ ދެކޮޅަށް ކުރާ މަސައްކަތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ކަ ނޑައަޅާ މައިގަ ނޑު ސިޔާސަތުތަކާއި އަމާޒުތައް ޙާޞިލުކުރެވެމުންދަނީ
ކިހާ މިންވަރަކަށްތޯ ބަލައި، ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން އެ ސިޔާސަތުތައް
ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ކުރާ މަސައްކަތްތަކަކީ ކޮބައިކަން ހޯދައި، ބަލައި ،
ދިރާސާކޮށް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އަންގަމުންދިޔުން؛
(ވ) މަސްތުވާތަކެތީގެ ވަބާއިން ޤައުމު ސަލާމަތްކުރުމަށްޓަކައި އެކި ފަރާތް
ފަރާތުން ހޯދަންޖެހޭ އެހީ ދެނެގަނެ، އެފަދަ އެހީ ހޯދުމަށްޓަކައި
މަސައްކަތްކުރުން.
ކައުންސިލް އެކުލެވިގެންވާ 23. ނޭޝަނަލް ޑްރަގް ކޮންޓްރޯލް ކައުންސިލް އެކުލެވިގެންވާނީ، އަންނަނިވި 12 (ބާރަ)
ގޮތް
މެންބަރުންގެ މައްޗަށެވެ.
(1) ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނަ އިބު؛
(2) މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް؛
(3) މިނިސްޓަރ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން ގެ މަންދޫބު؛
(4) މިނިސްޓަރ އޮފް ހެލްތުގެ މަންދޫބު؛
(5) މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތް އެންޑް ސްޕޯޓްސްގެ މަންދޫބު؛
(6) މިނިސްޓަރ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް ގެ މަންދޫބު؛
8

(7) އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ މަންދޫބު؛
(8) ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް އޮފް ކަސްޓަމްސް؛
(9) ކޮންޓްރޯލަރ އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަން؛
(10) ޗްފީ އޮފް ޑިފެންސް ފޯސް؛
(11) ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް؛
(12) ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް.
ކައުންސިލްގެ ރައީސް 24. ނޭޝަނަލް ޑްރަގް ކޮންޓްރޯލް ކައުންސިލްގެ ރައީސަކީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ނައިބެވެ. ކައުންސިލްގެ ރައީސް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކުރުމަށް ކައުންސިލްގެ ރައީސް
އުޒުރުވެރިވެއްޖެ ޙާލަތެއްގައި، އެކަން ކުރުމަށް ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން
މީހަކާ ކައުންސިލްގެ ރައީސް ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.
ކައުންސިލްގެ ބާރުތައް 25. ނޭޝަނަލް ޑްރަގް ކޮންޓްރޯލް ކައުންސިލްގެ މަޤްޞަދުތައް ކަމުގައި މި ޤާނޫނުގެ 22
ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޤްޞަދުތައް ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ
ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ކައުންސިލަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
ހަތަރުވަނަ ބާބު
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް 26. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ
އެޖެންސީ އުފެއްދުން "
ތެރޭގައި "ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ ގެ ނަމުގައި ސަރުކާރުގެ އިދާރާއެއް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުފައްދަންވާނެއެވެ.
(ށ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަކީ ، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނާ ގުޅިފައިވާ
މައިގަ ނޑު ސިޔާސަތުތައް، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް ކޮންޓްރޯލް ކައުންސިލްގެ
ލަފާއާއި މަޝްވަރާގެމަތިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަ ނޑައެޅުމުން، އެ
ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޛުކުރާ މައިގަ ނޑު އިދާރާއެވެ.
9

ނޭޝަނަލް ޑްރަގް 27. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަންނަނިވި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއާ
އެޖެންސީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު
ޙަވާލުކުރެވިގެންވެއެވެ.
(ހ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި ޕެޑްލްކުރުމާއި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ މައްސަލައަށް
ޙައްލެއް ހޯދުމަށް އެކި މުއްދަތުތަކުގައާއި ޙާލަތުތަކުގައި އަޅަންޖެހޭ
ފިޔަވަޅުތައް އެޅުން؛
(ށ) މަސްތުވާތަކެއްޗާ ގުޅިފައިވާ ކުށްކުށާއި، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާ
ގުޅިގެން ހިންގޭ ހަރުކަށި ޢަމަލުތަކާއި، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ
ސަބަބުން އުފެދޭ ޞިއްޙީ މައްސަލަތައް ދެނެގަނެ، އެކަމާ ދެކޮޅަށް
ތަޢާރުފުކުރާ ޤައުމީ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޛުކުރުން؛
(ނ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރުން ކަ ނޑައަޅާ
ސިޔާސަތުތައް، ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ތަންފީޛުކުރަމުންދޭތޯ
ބަލަމުންދިޔުން؛
(ރ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގޮތުން ހިންގާ އެކިއެކި
ޕްރޮގްރާމްތައް ހިނގާގޮތް ބަލައި، ކަމާބެހޭ އެންމެހައި އިދާރާތަކުގެ
މަސައްކަތްތައް ވިލަރެސްކުރުން؛
(ބ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުންނަށް ފަރުވާ ދީ، އެމީހުން ރަނގަޅުކޮށް ،
އަނބުރާ މުޖުތަމަޢަށް ގެނައުމަށް މަސައްކަތްކުރުން؛
(ޅ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތުގައި
އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ އެއްބާރުލުން ހޯދުމާއި، އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ކުރާ
މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަމާއި ލަފާ ދީ، އެފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން
މަސައްކަތްކުރުން؛
(ކ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތުގައި
މުޖުތަމަޢުގައި ހިމެނޭ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއްގެ މެދުގައި ހޭލުންތެރިކަން
އިތުރުކުރުމަށް ކަމާބެހޭ ހުރިހާ އިދާރާތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުން؛
(އ) މަސްތުވާތަކެއްޗާގުޅޭ ބޭރުގެ އިދާރާތަކާ ގުޅިގެން، އެކިއެކި ޕްރޮގްރާމްތައް
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގުމާއި، މަޢުލޫމާތު ޙިއްޞާކުރުމާއި، އެމީހުންގެ
10

މަޢުލޫމާތާއި ތަޖުރިބާއިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ފައިދާއާއި މަންފާއާއި އެހީ
ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރުން.
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް 28. (ހ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ ހިންގާނީ، އެ އެޖެންސީގެ ބޯޑުގެ ލަފާއާއި
އެޖެންސީ ހިންގުން
އިރުޝާދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ އެޖެންސީގެ ބޯޑުން ޢައްޔަންކުރާ
ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރަކީ، މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާ މީހަކަށް ވާންވާނެއެވެ.
(ނ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީގެ ބޯޑުގެ ޗެއަރމަން އެހެން ގޮތަކަށް
ކަ ނޑަނާޅާހާހިނދަކު، ބޯޑުގެ ޖަލްސާތަކަށް ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރ
ޙާޟިރުވާންވާނެއެވެ.
(ރ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއާބެހޭ ކަންކަމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް
ޖަވާބުދާރީވާނީ މިނިސްޓަރެވެ.
(ބ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ ހިންގުމާބެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގާނީ،
އެޖެންސީގެ ބޯޑުންނެވެ.
އެޖެންސީގެ ބޯޑު 29. (ހ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީގެ ބޯޑަކީ، އަންނަނިވި އިދާރާތައް
ތަމްސީލުވާގޮތަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޢައްޔަންކުރާ 10 (ދިހައެއް)
މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އެކުލެވިގެންވާ ބޯޑެކެވެ.
(1) ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް؛
(2) މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު އެންޑް ފެމިލީ؛
(3) މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް؛
(4) މިނިސްޓްރީ އޮފް ހިއުމަން ރިސޯސަސް، ޔޫތް އެންޑް ސްޕޯޓްސް؛
(5) މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން؛
(6) މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސް؛
(7) މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް؛
11

(8) މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް؛
(9) ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަން؛
(10) މަސްތުވާތަކެއްޗާ ދެކޮޅަށް މަސައްކަތްކުރާ އަމިއްލަ ޖަމާޢަތެއް.
(ށ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީގެ ބޯޑުގެ ޗެއަރމަނަކީ، އެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ
ތެރެއިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޢައްޔަންކުރާ މީހެކެވެ.
(ނ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީގެ ބޯޑު ޖަވާބުދާރީވާނީ، މިނިސްޓަރަށެވެ.
ފަސްވަނަ ބާބު
ޑްރަގް ކޯޓު
ޑްރަގް ކޯޓު 30. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، "ޑްރަގް ކޯޓު" ގެ ނަމުގައި ކޯޓެއް
އުފެދުނީއެވެ.
(ށ) ޑްރަގް ކޯޓަކީ، ޢާންމު ޝަރުޢީ ނިޒާމުގައި ހިމެނޭ، އަދި މި ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ
ކޯޓުގެ ޒާތުން އެ ކޯޓަށް ވަކި އިޖުރާއަތުތަކެއް ޚާއްޞަ ވެގެންވެއެވެ.
(ނ) ޑްރަގް ކޯޓަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/201 0 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ
ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ސުޕީރިއަރ ކޯޓާ އެއް ދަރަޖައެއްގައި އުފެދޭ
ކޯޓެކެވެ. އަދި، މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާހިނދަކު،
ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/201 0 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގައި
ސުޕީރިއަރ ކޯޓުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި އުސޫލުތައް
ޑްރަގް ކޯޓުގެ މައްޗަށް، އެ ކޯޓާގުޅޭ ނިސްބަތަށް ހިނގާނެއެ ވެ.
ކޯޓުގެ އަސާސް 31. ޑްރަގް ކޯޓުގެ އަސާސަކީ، ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހުން، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް
ބޭނުންވާ ނިސްބަތް މަދުކޮށްގެން، އެމީހުން މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ބޭނުންވާ ނިސްބަތް
ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި ކުށަށް އަރައިގަތުމުގެ މިންވަރު މަދުކުރުމާއި، ޒިންމާދާރު
ރައްޔިތުންގެ ގޮތުގައި އެމީހުން މުޖުތަމަޢުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ފުޅާކުރުމެވެ.
12

ކޯޓުގެ މަޤްޞަދު 32. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓު އުފެއްދުމުގެ މަޤްޞަދަކީ، އަންނަނިވި ކަންކަން
ޙާޞިލުކުރުމެވެ.
(1) ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހުން، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ބޭނުންވާ
ނިސްބަތް މަދުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން؛
(2) ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހުން، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް
ދެވިހިފާފައިވުމުގެ ސަބަބުން، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ބޭނުންވާ ނިސްބަތް
ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި ކުށަށް އަރައިގަތުމުގެ މިންވަރު މަދުކުރުން؛
(3) ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހުން، އަނބުރާ މުޖުތަމަޢަށް ގެނެވޭނެ
ގޮތް ހޯދައިދިނުމަށް އިސްކަންދިނުން؛
(4) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހުންނަށް ފަރުވާ ދިނުމުގެ
ނިޒާމު، ޢާންމު ޝަރުޢީ ނިޒާމާ ގުޅުވައިދިނުމާއެކު، ފަރުވާ ދިނުމުގެ
ނިޒާމަށް ޤާނޫނީ އަދި ޝަރުޢީ ހައިސިއްޔަތު ދިނުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޤްޞަދުތައް ޑްރަގް ކޯޓުން
ޙާޞިލުކުރާނީ، އެ ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހުން، އެ ކޯޓުން
ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިކުރުވައި، ފަރުވާ ލިބިގަތުން
ލާޒިމުކޮށް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް އެމީހުން ބޭނުންވާ މިންވަރު ނައްތާލައިގެން
ނުވަތަ މަދުކޮށްގެންނެވެ.
ޑްރަގް ކޯޓަށް 33. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނުވަތަ
މައްސަލަތައް ބަދަލުވުން
ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ބަލަމުންއައި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ހުރި ޑްރަގް ކޯޓުގެ
އިޚްތިޞާޞާގުޅޭ މައްސަލަތަކަކީ ކޮބައިކަން އެ ދެ ކޯޓުގެ ފަ ނޑިޔާރުންނާއި ،
ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަ ނޑިޔާރުންނާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ގުޅިގެން
ކަ ނޑައަޅައި، މި ޤާނޫނުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތު ހަމަވާ
ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލަތައް އެ ދެ
ކޯޓުން ޑްރަގް ކޯޓަށް ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނުވަތަ
ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ބަލަމުންއައި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ހުރި ޑްރަގް ކޯޓުގެ
13

އިޚްތިޞާޞާގުޅޭ މައްސަލަތައް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ
މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނުވަތަ ޖުވެނައިލް ކޯޓުން
ބަލައިގެންނުވާނެއެވެ.
ޑްރަގް ކޯޓު ހިންގަން 34. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު ޑްރަގް ކޯޓު އުފެދުނު
ފެށުން
ކަމުގައިވީނަމަވެސް، ޑްރަގް ކޯޓު ހިނގަން ފަށާނީ، އެ ކޯޓު ހިންގުމަށް
ބޭނުންވާ ގަވާއިދުތައް ޢާންމުކޮށް އިޢުލާންކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.
(ށ) ޑްރަގް ކޯޓު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ގަވާއިދުތައް، މި ޤާނޫނުގެ 39 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް)
ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ކޯޓުން ހަދައި، ޢާންމުކޮށް އިޢުލާންކުރަންވާނެއެވެ.
ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް 35. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނީ، އެ ގިންތިއަކާ ގުޅޭގޮތުން މި
ހިނގާނެ މީހުން
މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާ، އަންނަނިވި ތިން
ގިންތީގެ މީހުންގެ މައްޗަށެވެ.
(1) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި
ޕެޑްލްކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހުން؛
(2) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން، އޭގެ ނުފޫޒުގައި ހުރެ ކޮށްފައިވާ
ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހުން؛
(3) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހުން.
(ށ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރުމުގެ
ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހެއް ކަމަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ
ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް
ހިނގާނީ، އޭނާގެ ކިބައިގައި އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާނަމައެވެ.
(1) އޭނާއަކީ، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން؛
އަދި
(2) އޭނާއަކީ، އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށަށް
އިޢުތިރާފުވެފައިވާ ނުވަތަ އިޢުތިރާފުވުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ މީހެއް
ކަމުގައިވުން؛ އަދި
14

(3) އޭނާއަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއްގެ
ދަޢުވާ އެހެން ކޯޓެއްގައި އުފުލިފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިނުވުން؛ އަދި
(4) އޭނާއަކީ، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑްރަގް ކޯޓުގެ
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަށް ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން.
(ނ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން، އޭގެ ތާސީރުގައި ހުރެ ކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ
ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހެއް ކަމަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(ވަނަ
ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް
ހިނގާނީ، އޭނާގެ ކިބައިގައި އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާނަމައެވެ.
(1) އޭނާއަކީ، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން؛
އަދި
(2) އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށް އޭނާ ކޮށްފައިވަނީ،
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން، އޭގެ ނުފޫޒުގައި ހުރެ ކަމަށްވުން؛
އަދި
(3) އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކަމުގައިނުވުން؛ އަދި
(4) އޭނާއަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއްގެ
ދަޢުވާ އެހެން ކޯޓެއްގައި އުފުލިފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިނުވުން؛ އަދި
(5) އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށަކީ، އެ ކުށް
ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، 10 (ދިހައެއް) އަހަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް
ޖަލަށްލުމުގެ ނުވަތަ އަރުވާލުމުގެ އަދަބު އޭނާގެ މައްޗަށް
ކަ ނޑައެޅިދާނެ ކުށަކަށްނުވުން؛ އަދި
(6) އޭނާއަކީ، އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށަށް
އިޢުތިރާފުވެފައިވާ ނުވަތަ އިޢުތިރާފުވުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ މީހެއް
ކަމުގައިވުން؛ އަދި
(7) އޭނާއަކީ، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑްރަގް ކޯޓުގެ
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަށް ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން.
(ރ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހެއް ކަމަށް މި މާއްދާގެ (ހ)
15

ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ޑްރަގް ކޯޓުގެ
އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނީ، އޭނާގެ ކިބައިގައި އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް
ފުރިހަމަވާނަމައެވެ.
(1) އޭނާއަކީ، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން؛
އަދި
(2) އޭނާ ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ޙުކުމް ނިސްބަތްވާ ކުށަކީ، މަސްތުވާތަކެތި
ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށް ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރުމުގެ ކުށް
ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ
(3) އޭނާއަކީ، އެއް ޙުކުމަށްވުރެ ގިނަ ޙުކުމް އޭނާގެ މައްޗަށް
ކުރެވިފައި ވާ މީހެއް ކަމަށްވެފައި، އޭނާ އެހިނދު ތަންފީޛުކުރަމުންދާ
ޙުކުމަކީ، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި
ޕެޑްލްކުރުމުގެ ކުށުގެ ޙުކުމެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ، އެ ޙުކުމް
ތަންފީޛުކޮށް ނިމުމުން، ދެން ތަންފީޛުކުރަން އޮތް ޙުކުމަކީ،
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރުމުގެ
ކުށުގެ ޙުކުމެއް ކަމުގައިވުން؛ އަދި
(4) އޭނާ ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ޙުކުމް ނިސްބަތްވާ ކުށަކީ، މި ޤާނޫނުގެ
36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކަމުގައިނުވުން؛ އަދި
(5) އޭނާއަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއްގެ
ދަޢުވާ އެހެން ކޯޓެއްގައި އުފުލިފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިނުވުން؛ އަދި
(6) އޭނާއަކީ، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑްރަގް ކޯޓުގެ
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަށް ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން.
ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް 36. އަންނަނިވި ކުށްކުށުގެ ތެރެއިން ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހުންނާއި، އެއިން
ނުހިނގާނެ މީހުން◌
ކުށެއް ސާބިތުވެ، ޙުކުމް ތަންފީޛުކޮށްނިމިފައިނުވާ މީހުންގެ މައްޗަށް ޑްރަގް ކޯޓުގެ
އިޚްތިޞާޞެއް ނުހިނގާނެއެވެ.
(ހ) މީހަކު މެރުމުގެ ކުށް؛
(ށ) ޓެރަރިޒަމްގެ ކުށް؛
16

(ނ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ
މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި
ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއް؛
(ރ) މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށް؛
(ބ) ގަދަކަމުން ބަދުއަޚްލާޤީ ޢަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް؛
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) އިން ފެށިގެން (ބ) ގެ ނިޔަލަށް ހުރި އަކުރުތަކުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށް
ނުވަތަ އެއިން ކުށެއް ކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުމުގެ ކުށް.
ޑްރަގް ކޯޓުގެ 37. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާހިނދަކު، މި ޤާނޫނުގެ
އިޚްތިޞާޞް
35 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާ މީހުން ކުރާ ޖިނާއީ
ކުށުގެ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ޑްރަގް ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މައްސަލަތައް ޑްރަގް ކޯޓުން ބެލުމުގައި،
ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/201 0 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން
ކްރިމިނަލް ކޯޓަށާއި ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާރުތައް ޑްރަގް ކޯޓަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
ޑްރަގް ކޯޓު އެކުލެވިގެންވާ 38. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓު އެކުލެވިގެންވާނީ މަދުވެގެން 5 (ފަހެއް) ފަ ނޑިޔާރުންގެ
ގޮތް
މައްޗަށެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ޑްރަގް ކޯޓުގެ މަސައްކަތަށް ބަލައި،
ފަ ނޑިޔާރުން އިތުރުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް
ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ ކޮމިޝަނުން ކަ ނޑައަޅާ ޢަދަދަކަށް، އެ ކޯޓަށް
އިތުރު ފަ ނޑިޔާރުން ޢައްޔަންކުރެވިދާނެއެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެންގޮތަކަށް
ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާހިނދަކު، ޑްރަގް ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ބަލައި،
ޙުކުމްކުރާނީ އެއް ފަ ނޑިޔާރަކު ހުރެގެން ހިންގާ ޝަރީޢަތުގެ
މަޖިލީހަކުންނެވެ.
17

ފަނޑިޔާރުން 39. މި ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑްރަގް ކޯޓަށް ޢައްޔަންކުރަންޖެހޭ
ޢައްޔަންކުރުން
ފަ ނޑިޔާރުން، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް)
ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/201 0 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަ ނޑިޔާރުންގެ
ޤާނޫނު) އާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ޢައްޔަންކޮށް
ނިންމަންވާނެއެވެ.
ޑްރަގް ކޯޓުގެ 40. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ކިބައިގައި ، އަންނަނިވި
ފަނޑިޔާރުންގެ ޝަރުޠު
ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.
(1) އިސްލާމީ ޝަރީޢާގެ ރޮނގުން ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ ރޮނގުން ނުވަތަ
ޤާނޫނާއި އިސްލާމީ ޝަރީޢާގެ ރޮނގުން ފުރަތަމަ ޑިގްރީ
ޙާޞިލުކޮށްފައިވުން؛
(2) ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ތެރޭގައި ހިމެނިގެންވާ ކަމަކާ ގުޅޭގޮތުން
ފަ ނޑިޔާރުކަމުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގައި ނުވަތަ އެ ދެ
ކަމުންކުރެ ކަމެއްގައި ޢަމަލީ ގޮތުން މަސައްކަތްކޮށް، މަދުވެގެން 2
(ދޭއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ދެ ޝަރުޠު ފުރިހަމަވުމުން،
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ތަޢުލީމާއި
ތަޖުރިބާގެ ޝަރުޠު ޑްރަގް ކޯޓަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ކިބައިގައި
ފުރިހަމަވީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ޑްރަގް ކޯޓުގެ 41. ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަ ނޑިޔާރުންނަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަންނަނިވި ބާރުތައް
ފަނޑިޔާރުންގެ ބާރުތައް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ހ) ޑްރަގް ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ބެލުން؛
(ށ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަ ނޑިޔާރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނާއި
ގަވާއިދު ހުއްދަކުރާ ގޮތުގެމަތިން ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންކަންކުރުން؛
(ނ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ ހިންގުމާ ގުޅޭގޮތުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގުން.
18

މުވައްޒަފުން 42. ޑްރަގް ކޯޓަށް ބޭނުންވާ މުވައްޒަފުން، މި ޤާނޫނުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ޢައްޔަންކުރުން
މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޢައްޔަންކޮށް
ނިންމަންވާނެއެވެ.
ޑްރަގް ކޯޓު 43. ޑްރަގް ކޯޓު ޢާންމުކޮށް ޤާއިމުވެފައި ހުންނާނީ މާލޭގައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ޑްރަގް
ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ
ކޯޓުގެ ފަ ނޑިޔާރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަޙައްދުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާގޮތަށް
ތަން
ހަމަޖެއްސުމަށް ނުވަތަ އެއިރެއްގައި ޑްރަގް ކޯޓު ހުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަނަކަށް އެ ކޯޓު
ބަދަލުކުރުމަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް 44. މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަތައް ޑްރަގް ކޯޓުން ބެލުމުގައާއި، އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި
އެޖެންސީން ޑްރަގް ކޯޓަށް
އަދަބު ކަ ނޑައެޅުމުގައާއި ، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުންނަށް ފަރުވާގެ
ލަފާ ދިނުން
ޕްރޮގްރާމްތައް ކަ ނޑައެޅުމުގައި ، ޑްރަގް ކޯޓަށް ބޭނުންވާ ލަފާ، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް
އެޖެންސީން ދޭންވާނެއެވެ.
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް 45. މި ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން
އެޖެންސީން ޑްރަގް ކޯޓަށް
ޑްރަގް ކޯޓަށް ލަފާ ދިނުމަށްޓަކައި، ފަންނީ ޓީމެއް ނުވަތަ ޓީމުތަކެއް އެ އެޖެންސީން
ލަފާދިނުމަށް ފަންނީ މީހުން
އެކުލަވާލަންވާނެއެވެ. އަދި މިފަދަ ޓީމުތަކުގެ ޚިދުމަތް މެދުކެނޑުމެއް ނެތި ޑްރަގް
ޢައްޔަންކުރުން
ކޯޓަށް ލިބޭނެ އިންތިޒާމު ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.
ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުން 46. ޑްރަގް ކޯޓުން އަހަރަކު އެއްފަހަރު އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭގޮތަށް ރިޕޯޓެއް
އެކުލަވާލާ ނޭޝަނަލް ޑްރަގް ކައުންސިލަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
1. ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގެ ތަފްޞީލު؛
2. މައްސަލަތައް ނިމުނު ގޮތްތައް ؛
3. މައްސަލަތަކުގެ ބާވަތް؛
4. ފަރުވާއަށް ފޮނުވުނު މީހުންގެ ތަފްޞީލު؛
19

5. ފަރުވާ ފުރިހަމަކުރި މީހުންގެ ތަފްޞީލު؛
6. ފަރުވާ ފުރިހަމަނުކުރާ މީހުންގެ ތަފްޞީލު؛
7. މައްސަލަ ނިމުމަށް ހޭދަވި ވަގުތު؛
8. އިދާރީގޮތުން ހުރި ދަތިތައް.
ހަވަނަ ބާބު
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތައް
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތައް 47. (ހ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް 2 ވަނަ
އުފެއްދުން
އިސްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 6
(ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ޚިދުމަތް ލިބޭނެ
އިންތިޒާމާއެކު މަރުކަޒުތައް އުފައްދައި، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން
ހިންގަން ފަށަނަވާނެއެވެ. އެ އިންތިޒާމުތައް ހަމޖެއްސުމުގައި ހުރިހާ
ޚިދުމަތްތަކެއް އެއްކޮށް ލިބޭނެ މަރުކަޒު ނުވަތަ މަރުކަޒުތައް ޤާއިމު
ކުރުމަކަށް އަދި/ނުވަތަ ޚިދު މަތްތައް ވަކިން ލިބޭނެ މަރުކަޒު ނުވަތަ
މަރުކަޒުތައް ޤާއިމުކުރުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
(1) ޑީޓޮކްސިފިކޭޝަން ؛
(2) ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރީހެބިލިޓޭޝަން؛
(3) ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރީހެބިލިޓޭޝަން؛
(4) އަންހެނުންނަށް ޚާއްޞަ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް
ރީހެބިލިޓޭޝަން؛
(5) ހާފްވޭ ހައުސް؛
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ
މީހުންނަށް ފަރުވާ ދިނުމަށްޓަކައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން
ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ ޚިދުމަތްތައް ހިމެނޭ މަރުކަޒުތަކުގެ އިތުރުން ކޮންމެހެން
ބޭނުންވާ ޢަދަދަށް ޤާއިމްކުރަންޖެހޭ ޑީޓޮކްސިފިކޭޝަން ޚިދުމަތްތައް ހިމެނޭ
މަރުކަޒުތަކާއި، ޑްރަގް ޓްރީޓްމެންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ޚިދުމަތް ހިމެނޭ
20

މަރުކަރުތަކާއި، ކުޑަކުދިންނަށް އަދި އަންހެނުންނަށް ޙާއްސަ ޑްރަގް
ޓްރީޓްމެންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ޚިދުމަތްތައް ހިމެނޭ މަރުކަޒުތަކާއި،
ހާފްވޭހައުސް ތަކާއި ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ކަ ނޑައަޅާ
އެހެންބާވަތްތަކުގެ ފަރުވާގެ ޚިދުމަތް ލިބޭ މަރުކަޒުތައް، މި ޤާނޫނާއި މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް
އެޖެންސީން އުފައްދައި ހިންގުމަކަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނައަޅައެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެތި
ބޭނުންކުރާ މީހުންނަށް ފަރުވާ ދިނުމަށްޓަކައި މިމާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ)
ގެ ދަށުން ޤާއިމު ކުރަންޖެހޭ ޚިދުމަތްތައް ހިމެނޭ މަރުކަޒެއް ނުވަތަ
މަރުކަޒުތަކެއް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ކަ ނޑައަާ◌ލާ އުސޫލުތަކަކާއި
ޝަރުޠުތަކަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން އަމިއްލަ ފަރާތަކާ ޙަވާލުކޮށްގެން
ހިންގުމަކަށް މި ޤާނުނު ހުރަހެއް ނާޅައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އަމިއްލަ
ފަރާތަކާ ޙަވާލުކޮށްގެން މަރުކަޒެއް ހިންގަނީނަމަ، އެކަން ކުރަންވާނީ
އެކަމަށް ޝައުޤުވެރިވާ ފަރާތްތައް ހޯދުމަށް ކުރެވޭ ޢާއްމު އިއުލާނެއްގެ
ތެރެއިންނެވެ. އަދިމިމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ޝަރުޠުތައް އެ
އިޢުލާން ކުރުމުގެ ކުރިން ކަ ނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ރ) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން އުފައްދައި ހިންގަން މިމާއްދާގެ (ހ) އިން
ލާޒިމުކުރާ ޚިދުމަތްތައް ހިމެނޭ މަރުކަޒުތައް އުފެއްދުމުގެ އިތުރަށް، އެފަދަ
ޚިދުމަތްތައް ހިމެނޭ މަރުކަޒުތައް އުފައްދައި ހިންގުމަށް ޝައުޤުވެރިވާ
އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން
ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން އެފަދަ
މަރުކަޒުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަދައި ހިންގުމުގެ ހުއްދަ ދެވިދާނެއެވެ.
ޑްރަގް އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް 48. (ހ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް 2 ވަނަ
ސެންޓަރު
އިސްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 6
(ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޑްރްގް އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް ސެންޓަރެއް
އުފައްދައި، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހިންގަން ފަށަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ
21

މީހުންނަށް ފަރުވާ ދިނުމަށްޓަކައި ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ އަދަދަށް
ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ އިތުރު ޑްރަގް އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް ސެންޓަރުތައް މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް
އެޖެންސީން އުފައްދައި ހިންގުމަކަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނައަޅައެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އުފައްދައި ހިންގާ ޑްރަގް
އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް ސެންޓަރުތައް ހިންގާނީ ދިވެހި ސަރުކާރުންނެވެ. އެފަދަ
ސެންޓަރެއް ހިންގުމުގެ ހުއްދަ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ދިނުމަކީ މި ޤާނޫނު
ހުއްދަކުރާ ކަމެއް ނޫނެވެ.
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކުގެ 49. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި
ތަފްޞީލު
ބަޔާންކުރާ ޑީޓޮކްސިފިކޭޝަން ޚިދުމަތަކީ، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހާ،
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މިންވަރާއި މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިހަ އޭނާގެ
ހަށިގަ ނޑުގައާއި ޙިއްޞުތަކުގައި ހިފާފައިވާ މިންވަރު މާއްދީގޮތުން
ކަ ނޑުވާލައި، މަސްތުވާތަކެތީގެ ވަބާއިން އޭނާ ސަލާމަތްކުރުމަށް ޞިއްޙީ
ފަރުވާދޭ ބައެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށް
ޚާއްޞަކުރެވޭ ޚިދުމަތްތަކެކެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންކުރާ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރީހެބިލިޓޭޝަން ޚިދުމަތަކީ،
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހާ އެތަނެއްގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން،
އެކަމަށް ފަރުވާދީގެން އޭނާ އިޞްލާޙުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގައިދީގެން
މަސްތުވާތަކެއްޗާ ދުރަށް ދިޔުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ވަގުތު ދިމާވާ އުނދަގޫތައް
ތަޙައްމަލްކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުން އަސާސަކަށް ބަލައިގެން ހިންގާ
ޚިދުމަތެކެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)3(ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންކުރާ ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް
ރީހެބިލިޓޭޝަން ޚިދުމަތަކީ، މަސްތުވާތަކެތީގެ ވަބާގައި ޖެހިފައިވާ 18
(އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަކޮށްގެން އެކުދިން ބޮޑެތި
މީހުންނާ ވަކިން ބައިތިއްބައިގެން މަސްތުވާތަކެތީގެ ނުރައްކަލުން އެކުދިން
22

ސަލާމަތްކުރުމަށް ފަރުވާދީ، އެކި ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގައިދީގެން، އެކުދިން
މަސްތުވާތަކެއްޗާ ދުރަށް ދިޔުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ވަގުތު ކުރިމަތިވާ
އުނދަގޫތައް ތަޙައްމަލްކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުމަށް ޚާއްޞަކުރެވޭ
ޚިދުމަތެކެވެ.
(ރ) މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)4(ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންކުރާ އަންހެނުންނަށް ޚާއްޞަ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް
ރީހެބިލިޓޭޝަން ޚިދުމަތަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(
ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރީހެބިލިޓޭޝަން
ސެންޓަރުތަކުގެ ތެރެއިން، އަންހެނުންނަށް ޚާއްޞަކުރެވޭ ޚިދުމަތެކެވެ.
(ބ) މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)5(ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންކުރާ ހާފްވޭ ހައުސްތަކަކީ ، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުން އަނބުރާ
މުޖުތަމަޢަށް ގެނައުމަށްޓަކައި ޢާއިލާއެއްގެ ތެރޭގައި ދިރިއުޅެވޭ ގޮތުގެ
މައްޗަށް ބިނާކޮށް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހުން އެތަނުގައި
ދިރިއުޅެމުން ފަރުވާ ހޯދޭނެ ގޮތަށް ތައްޔާރުކުރެވޭ ޚިދުމަތެކެވެ.
(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޑްރަގް އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް
ސެންޓަރަކީ، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި ޕެޑްލްކުރުމުގެ ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުން، އެމީހުންގެ ބަންދުގެ މުއްދަތުގައި
އެތާނގައި ބައިތިއްބައިގެން، އެމީހުންނަށް ލިބެންވާ އަސާސީ ފަރުވާ
ދެވެމުންދާނެ ގޮތަށް ޚާއްޞަކުރެވޭ މަރުކަޒުތަކެކެވެ.
މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ 50. މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) އަދި 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ހުއްދަ
އުފައްދާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކަކީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން
ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ އެޖެންސީން ދޫކުރާ ލައިސަންސެއްގެ ދަށުން
ހުއްދަ ލިބިގެން ހިންގޭ މަރުކަޒުތަކެއް ކަމުގައި ވާންޖެހޭނެއެވެ.
މަރުކަޒުތަކާ ގުޅޭގޮތުން 51. މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ އާއި 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރުވާދޭ
ގަވާއިދު ހެދުން
މަރުކަޒުތައް އުފައްދައި ހިންގުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، އެފަދަ މަރުކަޒުތަކުގައި
23

ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ސްޓޭންޑަ ރޑްތަކާއި، އެފަދަ މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގައި ގެންގުޅޭނެ
އެނޫންވެސް މިންގަ ނޑުތަކާއި، އެފަދަ މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ ލައިސަންސްދިނުމުގެ
އުސޫލުތައް، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ ހަދާ ގަވާއިދެއްގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.
މަރުކަޒުތަކުން ހިންގާ 52. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާއާއި 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރާ
ޕްރޮގްރާމްތަކާ ގުޅޭގޮތުން
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކުގައި ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް
ގަވާއިދު ހެދުން
އެޖެންސީން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން އެކުލަވާލާފައިވާ، އަދި އެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން
ހިންގަމުންދާ ޕްރޮގްރާމްތަކަކަށް ވާންވާނެއެވެ. އަދި މިގަވާއިދުގައި
ކައުންސެލިންގ ދިނުންވެސް ހިމެނުމާއިއެކު އެކައުންސެލިންގއަކީ އިސްލާމީ
ތަރުބަވީ ކައުންސެލިންގ އެއްކަމަށް ކަ ނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާއާއި 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރާ
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކުގައި ޚިދުމަތްދޭ ތަފާތު ގިންތީގެ ނުވަތަ ތަފާތު ފަންނުގެ
ނުވަތަ ތަފާތު ފަންތީގެ މުވައްޒަފުން މަޤާމަށް ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާނެ ގޮތާއި،
މަޤާމުގައި ޙަރަކާތްތެރިވުމުގައި ހިފަހައްޓަންޖެހޭނެ ސުލޫކީ ހަމަތަކާއި،
ފަންނީ ހަމަތައް، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތައް 53. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާއާއި 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދާ
ހިންގުމުގެ ޒިންމާ
ފަރުވާދޭ ކޮންމެ މަރުކަޒެއްވެސް ހިންގަންވާނީ، އެ މަރުކަޒު ހިންގާ ފަރާތުން
ސުޕްރިންޓެންޑެންޓެއް ޢައްޔަންކޮށް، އެތަނުގެ ފުރިހަމަ ޒިންމާ އެ
ސުޕްރިންޓެންޑެންޓް އުފުލަންޖެހޭނެ ގޮތަށެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނަކާ ޚިލާފަށް މަރުކަޒެއްގައި ހިނގާ
ކަމެއްގެ ސަބަބުން، މަރުކަޒުގެ ވެރިފަރާތް އުފުލަންޖެހޭ ޒިންމާއިން
އެފަރާތެއް ބަރީއައެއްނުވާނެއެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާއާއި 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދާ
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތައް ހިންގަމުންގެންދާ ގޮތް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން
24

ބަލަންވާނެއެވެ. އަދި މަދުވެގެން އަހަރަކު 2 (ދޭއް) ފަހަރު ކަމާގުޅޭގޮތުން
ރިޕޯޓެއް އެކުލަވާލައި، ޢާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކުގެ 54. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކުގައި ފަރުވާ ދެމުންގެންދާއިރު
މުރާޖަޢާ ކޮމިޓީ
ނުވަތަ އިޞްލާޙުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގަމުން ގެންދާއިރު، ފަރުވާ ދެވޭ
މީހުންނާގުޅޭ ކަންކަން މުރާޖަޢާކުރުމަށްޓަކައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން
މުރާޖަޢާ ކޮމިޓީއެއް ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގެ ސުޕްރިންޓެންޑެންޓް
އުފައްދަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކޮމިޓީގެ ޗެއަރޕަރސަނަކަށް ހުންނަ
މީހަކީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަދާ
ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ މީހަކަށް ވާންވާނެއެވެ.
ތިންވަނަ ބައި
ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ
ހަތްވަނަ ބާބު
މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާއި މައްސަލަ ބަދަލުކުރުން
ދަޢުވާ އުފުލުން 55. (ހ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވިގެން ހިންގޭ ތަޙުޤީޤެއްގައި
ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ރިޢާޔަތްކޮށް، ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރުމަށް ނިންމައިފިނަމަ، އަދި ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއަކީ ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހެއް ކަމަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެކުށުގެ ދަޢުވާ އޭނާ
ހުށަހަޅާނީ ޑްރަގް ކޯޓަށެވެ.
(ށ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހުންގެ ތެރެއިން ޑްރަގް ކޯޓުގެ
އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހުން ފިޔަވައި
25

އެހެން މީހުންގެ ދަޢުވާ ކުރިއަށް ގެންދާނީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ނުވަތަ
ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް އޮތް އެހެން ކޯޓެއްގައެވެ.
ދަޢުވާކުރުމާއި ދަޢުވާ 56. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ނުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު
މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދިޔަ ނަމަވެސް،
މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާ އްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ، ކްރިމިނަލް
ކޯޓުގައި ނުވަތަ އެފަދަ ކުށްކުށުގެ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް އޮތް
އެހެން ކޯޓެއްގައި އޭނާގެ މައްޗަށް އުފުލުމަކަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއް
ނާޅައެވެ.
(ށ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދަނިކޮށް، މި
ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ފިޔަވައި އެ ކޯޓުން
ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންނުވާ އެހެން ކުށެއްގެ ދަޢުވާ، އެހެން
ކޯޓެއްގައި އޭނާގެ މައްޗަށް އުފުލަންޖެހިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލަށް އެ ދަޢުވާ ނުއުފުލާ ދޫކޮށްލައި، ޑްރަގް ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ
ދަޢުވާ އެކަނި ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ.
ހިނގަމުންދާ ދަޢުވާއެއް 57. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓުން ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންނުވާ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ މީހެއްގެ
އަނބުރާ ގެނައުން
މައްޗަށް އެ ކޯޓު ނޫން އެހެން ކޯޓެއްގައި އުފުލާފައިވަނިކޮށް، ޑްރަގް ކޯޓުގެ
އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހުންގެ
ތެރެއިން މީހެއްގެ ދަޢުވާ ޑްރަގް ކޯޓުގައި އުފުލަންޖެހިއްޖެނަމަ، އެހާތަނަށް
ކުރަމުންދިޔަ ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެނެސް، އޭނާގެ މައްޗަށް ޑްރަގް ކޯޓުގައި
އެކަނި ދަޢުވާކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދަނިކޮށް، އެ
ކޯޓަށް އޭނާގެ ދަޢުވާ ހުށަހެޅުނުއިރު އެ ކޯޓުން ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ލިބިގެންނުވާ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ، އެހެން ކޯޓެއްގައި އޭނާގެ މައްޗަށް
26

އުފުލާފައިވާނަމަ، އެ ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެނެސް، ޑްރަގް ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ
ދަޢުވާ އެކަނި ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް
ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ.
އެއް ދަޢުވާއަށްވުރެ ގިނަ 58. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ދަޢުވާ އުފުލުން
މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދަނިކޮށް، އެ
ކޯޓުން ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންނުވާ ކުށަކާ ގުޅިގެން އެއް
ދަޢުވާއަށްވުރެ ގިނަ ދަޢުވާ އެހެން ކޯޓެއްގައި އޭނާގެ މައްޗަށް
އުފުލަންޖެހިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ދަޢުވާތަކުގެ ތެރެއިން
ކޮންމެވެސް އެއް ދަޢުވާއެއް ކޮށް، އެހެން ދަޢުވާތައް ދޫކޮށްލުމަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ. ނުވަތަ އެއިން އެއްވެސް
ދަޢުވާއެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލައި، ޑްރަގް ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ ދަޢުވާ އެކަނި
ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދަނިކޮށް، އެ
ކޯޓުން ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންނުވާ ކުށަކާ ގުޅިގެން އެއް
ދަޢުވާއަށްވުރެ ގިނަ ދަޢުވާ އެހެން ކޯޓެއްގައި އޭނާގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ
ޙާލަތުގައި، އެ ދަޢުވާތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންމެވެސް އެއް ދަޢުވާއެއް ކުރިއަށް
ގެންގޮސް އެހެން ދަޢުވާތައް އަނބުރާ ގެނައުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް
ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ. ނުވަތަ އެއިން އެއްވެސް ދަޢުވާއެއް ކުރިއަށް
ނުގެންގޮސް، ޑްރަގް ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ ދަޢުވާ އެކަނި ކުރިއަށް
ގެންދިޔުމަށް ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ.
ޑްރަގް ކޯޓުގެ 59. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ
މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދަނިކޮށް، އެ
އިތުރު ކުށާގުޅޭ ދަޢުވާ
ކޯޓުން ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކުށެއްގެ އިތުރު ދަޢުވާއެއް އޭނާގެ
27

މައްޗަށް އުފުލަންޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި، އެ ދަޢުވާ ނުކޮށް ދޫކޮށްލައި، ޑްރަގް
ކޯޓުގައި އެވަގުތު ހިނގަމުންދާ ދަޢުވާ އެކަނި ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން
އަމުރެއްގެ ދަށުން ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއް ފުރިހަމަކުރަމުންދާ މީހެއްގެ
މައްޗަށް، އޭނާ ކޮށްފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ކުށެއް ފިޔަވައި އެހެން ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާއެއް އުފުލަންޖެހިއްޖެ
ޙާލަތެއްގައި، އޭނާގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރާ އެއްގޮތަށް
އޭނާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރަމުން ގެންދާހާހިނދަކު، އެ ދަޢުވާ
ނުކޮށް ހިފެހެއްޓުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އަދި ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރާ އެއްގޮތަށް ފަރުވާ ގެ ޕްރޮގްރާމް އޭނާ
ފުރިހަމަނުކޮށް ހުއްޓާލައިފިނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ފަހުގެ ޙުކުމެއް އިއްވާފައިވަނިކޮށް، އެ ކޯޓަށް އޭނާގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ
ކުރިން އޭނާ ކޮށްފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް
ފިޔަވައި އެހެން ޖިނާއީ ކުށަކާ ގުޅިގެން ދަޢުވާއެއް އުފުލަންޖެހިއްޖެ
ޙާލަތެއްގައި، އެ ދަޢުވާ ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ދަޢުވާ ނުކުރުމަށް ނުވަތަ 60. މި ޤާނޫނުގެ 56 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، ނުވަތަ 57 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެނައުމަށް
ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން، ނުވަތަ 58 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން،
ނިންމުމުގައި
ނުވަތަ 59 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން، އެއްވެސް ނިންމުމެއް
ރިޢާޔަތްކުރަންވީ ކަންކަން
28

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނިންމަންވާނީ އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް
ފަހުގައެވެ.
(ހ) ޑްރަގް ކޯޓު ނޫން އެހެން ކޯޓެއްގައި ހިނގަމުންދާ ދަޢުވާ ނިސްބަތްވާ ކުށް،
ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ ކޮށްފައިވާ ޙާލަތަށް ބަލާއިރު، އޭނާ އެކުށް
ކުރީ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން އޭގެ ނުފޫޒުގައި ޖެހިގެންހުރެކަމަށް
ބުރަވެވޭކަމަށް، ނުވަތަ އެކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ބެލެވޭ ވަގުތުގައިވެސް
އޭނާއަކީ މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއް ކަމަށް ބެލުމުގެ ފުރުޞަތު
ލިބިދޭކަމަށް އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހެދުމުގެ ހުއްދަ ދޫކޮށްފައިވާ
ފަރާތެއް މެދުވެރިކޮށް ހަދާ ޑްރަގް ޑިޕެންޑެންސް އެސެސްމަންޓަކުން
ފެންނަން އޮތުން؛ ނުވަތަ
(ށ) އެ ދަޢުވާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ބަދަލުގައި ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ
ޕްރޮގްރާމްގައި އޭނާ ބައިވެރިކުރުމަކީ އެ ޙާލަތުގައި އެންމެ ޢަދުލުވެރި އަދި
އިންސާފުވެރި ގޮތްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވުން.
ޑްރަގް ކޯޓުން މައްސަލަ 61. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ބެލުން ހުއްޓާލުން
މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދަނިކޮށް، މި
ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ނުވަތަ އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ
ސަބަބެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ، އެ ދަޢުވާ، އެ ކޯޓުގައި ކު ރިއަށްގެންދެވެން
ނެތްކަމަށް ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅައި، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް އޮތް އެހެން ކޯޓަކަށް
އެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުން ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދަނިކޮށް، މި
ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއްގެ ޙުކުމް އޭނާގެ މައްޗަށް
އަތުވެއްޖެނަމަ، އެހިނދުން ފެށިގެން ޑްރަގް ކޯޓުން ބަލަމުންދިޔަ ދަޢުވާ
ބެލުން ހުއްޓާލައި، އޭނާގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަން
ފަށަންވާނެއެވެ.
29

ހަތަރުވަ ނަ ބައި
ޑްރަގް ކޯޓުން މައްސަލަ ބެލުން
އަށްވަނަ ބާބު
ޑްރަގް ކޯޓުން މައްސަލަ ބަލައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުން
ޑްރަގް ކޯޓުން ބައެއް 62. މި ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޑް ރަގް ކޯޓަށް ދަޢުވާއެއް
ކަންކަން ކަށަވަރުކުރުން
ހުށަހެޅޭހިނދު، ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާއާ ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަން އެ
ކޯޓުން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ހ) އޭނާއަކީ، އެ ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހެއްކަން؛ އަދި
(ށ) އޭނާއަކީ، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއް ކަމަށް ކޯޓަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭކަން؛ އަދި
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިންޑިކޭޓިވް
އެސެސްމަންޓް ހެދުމަށް އޭނާ ޤަބޫލުވާކަން؛ އަދި
(ރ) އޭނާ ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް
ފުރިހަމަކުރުމަށް އެއްބަސްވާކަން.
ޑްރަގް ކޯޓުން ދަޢުވާ 63. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓުގައި ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހަކީ، އެ ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ
ކުރިއަށްގެންދިޔުމާމެދު
މީހެއް ނޫން ކަމުގައިވާނަމަ، ނުވަތަ އެ ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ
ގޮތެއް ކަނޑައެޅުން
ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރުމަށް އޭނާ
އިޢުތިރާޟްކުރާނަމަ، އެ ދަޢުވާ، އެ ކޯޓުގައި ކުރިއަށްގެންދެވެން ނެތްކަމަށް
ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅައި، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް އޮތް އެހެން ކޯޓަކަށް އެ ދަޢުވާ
ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާއަކީ، ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ
މީހެއް ކަމާއި، އެ ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެ،
އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރުމަށް އޭނާ އެއްބަސްވާކަން ޑްރަގް ކޯޓަށް
ކަށަވަރުކުރެވިއްޖެނަމަ، އޭނާ މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެ ވިހިފާފައިވާ ނިސްބަތް
30

ދެނެގަތުމަށާއި، އޭނާއަށް ދޭންޖެހޭ ފަރުވާގެ ބާވަތް ކަ ނޑައެޅުމަށްޓަކައި،
ހުއްދަކޮށްފައިވާ ފަރާތެއް މެދުވެރިކޮށް އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓެއް ހެދުމަށް
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް އެ ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހެދުމަށްޓަކައި
ކޯޓުން އަމުރުކުރާއިރު އެ އަމުރުގައި، އެ ރިޕޯޓް ހަދައި ކޯޓަށް
ހުށަހަޅަންޖެހޭނެ ތާރީޚެއް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓެއް ހެދުމަށް ޑްރަގް
ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފިނަމަ، އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ކޯޓަށް
ހުށަހަޅަންދެން، ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާއާމެދު އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ
ތެރެއިން ގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށްވެސް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ކަ ނޑައެޅޭ ވަކި ތާރީޚެއްގައި އަނބުރާ ކޯޓަށް ޙާޟިރުކުރުމަށްޓަކައި
ޑްރަގް އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް ސެންޓަރެއްގައި ކުށުގެ ދަޢުވާ
އުފުލިފައިވާ މީހާ ބަންދުކުރުމަށް؛ ނުވަތަ
(2) ވަކި ތާރީޚެއްގައި ކޯޓަށް ޙާޟިރުވުން ޝަރުޠުކޮށް، ކަފާލާތުގެ
އުސޫލުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ޝަރުޠަކާއެކު
ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ ދޫކޮށްލުމަށް.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓެއް ހެދުމަށް ޑްރަގް
ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފިނަމަ، އަދި އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ކޯޓަށް
ހުށަހަޅަންދެން ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ ޑްރަގް އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް
ސެންޓަރެއްގައި ބަންދުކުރުމަށް މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގެ
ދަށުން ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފިނަމަ، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް، އޭނާ
ބަންދުގައި ބަލަހައްޓާ ފަރާތަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ތާރީޚެއްގައި ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ
ކޯޓަށް ޙާޟިރުކުރުމަށް؛ އަދި
(2) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ ބަންދުކުރެވިފައިވާ ތަނުގައި އޭނާ
ބަހައްޓައިގެން އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހެދުމަށް ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީން ކަ ނޑައަޅާ ބަޔަކަށް އޭނާއާ ބައްދަލުކުރެވޭނެ
31

އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓެއް ހެދުމަށް ޑްރަގް
ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފިނަމަ، އަދި އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ކޯޓަށް
ހުށަހަޅަންދެން ކަފާލާތުގެ އުސޫލުން ނުވަތަ ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ޝަރުޠަކާއެކު
ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ ދޫކޮށްލުމަށް މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ)2(
ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކޯޓުން ނިންމައިފިނަމަ، އަންނަނިވި ކަންކަން
ކުރުމަށް ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާއަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ތާރީޚެއްގައި ކޯޓަށް ޙާޟިރުވުމަށް؛ އަދި
(2) އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހެދުމަށްޓަކައި އޭނާ ޙާޟިރުވުމަށް
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން އަންގާ ތަނަކަށް އަދި ތާރީޚެއްގައި
ޙާޟިރުވެ، އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހެދުމަށް އެ އެޖެންސީން
ކަ ނޑައަޅާ ބަޔަކާ ބައްދަލުކުރުމަށް.
އިންޑިކޭޓިވް 64. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑްރަގް ކޯޓުން
އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓު
އަމުރުކޮށްފައިވާ ތާރީޚަށް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން އިންޑިކޭޓިވް
ތައްޔާރުކޮށް ކޯޓަށް
އެސެސްމަންޓް ހަދައި، ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
ހުށަހެޅުން
(ށ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގައި އަންނަނިވި
ކަންކަން ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(1) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ
ނިސްބަތް؛
(2) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަކަށް
ތައްޔާރުވެފައިވާ ނިސްބަތް؛
(3) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަކަށް
ތައްޔާރުވެފައިވާނަމަ، އޭނާއަށް ދިނުމަށް ފެންނަނީ ކޮން ބާވަތެއްގެ
ފަރުވާއެއްކަން އަދި/ނުވަތަ އޭނާ ބައިވެރިކުރަން ފެންނަނީ ފަރުވާގެ
ކޮން ޕްރޮގްރާމެއްގައިކަން.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ކޯޓަށް
32

ހުށަހެޅުމުން، އެ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއެއް، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށާއި ކުށުގެ ދަޢުވާ
އުފުލިފައިވާ ފަރާތަށް ކޯޓުން ދޭންވާނެއެވެ.
(ރ) އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، މައްސަލައިގައި
ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތާއި ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ
ފަރާތް ޑްރަގް ކޯޓަށް ޙާޟިރުކުރުމުގެ ކުރިން، އެ ރިޕޯޓުގައިވާ ކަންކަމާމެދު
ރިޢާޔަތްކުރުމަށް އެމީހުންނަށް އެކަށީގެންވާ ވަގުތު ކޯޓުން ދޭންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް
އެޖެންސީން ހަދާނީ، އެކަމަށްޓަކައި އެ އެޖެންސީން ލައިސަންސް
ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތެއް މެދުވެރިކޮށެވެ.
(ޅ) އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހެދުމަށް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން
ހުއްދަކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ޝަރުޠުތަކާއި، އެފަރާތްތަކަށް ލައިސަންސް
ދޫކުރުމުގެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަށް 65. (ހ) ވަކި މީހަކީ ޑްރަގް ކޯޓުގައި ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހެއް ކަމަށްވީނަމަވެސް،
ޝަރުޠު ފުރިހަމަވުން
އޭނާ ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަށް ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާނީ، އޭނާއަކީ
މި ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހަދާ އިންޑިކޭޓިވް
އެސެސްމަންޓްގައި އޭނާ ބައިވެރިވާންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކުރާ ފަރުވާގެ
ޕްރޮގްރާމްގައި ޢަމަލީގޮތުން ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރުމުގެ
ކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި މީހެއް ކަމުގައިވާނަމައެވެ.
(ށ) އަންނަނިވި މީހުން، ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަށް ޝަރުޠު
ފުރިހަމައެއްނުވާނެއެވެ.
(1) ސިކުނޑިއަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ޙާލަތެއް ނުވަތަ އުނިކަމެއްގެ
ސަބަބުން ނުވަތަ އޭނާގެ ސިކުނޑިއަށް ޖެހިފައިވާ ބައްޔެއްގެ
ސަބަބުން ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ޢަމަލީގޮތުން
ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭގޮތަށް ފުރިހަމަކުރުމުގެ
ކުޅެދުންތެރިކަން ނެތްކަމަށް އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓްގައި
33

ފާހަގަކޮށްފައިވާ މީހުން؛
(2) ސިކުނޑިއަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ޙާލަތެއް ނުވަތަ އުނިކަމެއްގެ
ސަބަބުން ނުވަތަ އޭނާގެ ސިކުނޑިއަށް ޖެހިފައިވާ ބައްޔެއްގެ
ސަބަބުން އަނިޔާވެރި ޢަމަލަށް އަރައިގަތުމުގެ އިޙްތިމާލު ބޮޑު
ކަމަށްޓަކައި ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ޢަމަލީގޮތުން
ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭގޮތަށް ފުރިހަމަކުރުމުގެ
ކުޅެދުންތެރިކަން ނެތްކަމަށް އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓްގައި
ފާހަގަކޮށްފައިވާ މީހުން.
ނުވަވަނަ ބާބު
ފުރަތަމަ ޙުކުމް ކުރުމާއި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކުރުން
ފުރަތަމަ ޙުކުމް ކުރުން 66. (ހ) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ފަރާތަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)
ގެ ދަށުން ހަދާ އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގައި ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ
ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރެވޭ ފަދަ ޙާލަތެއްގައި
ހުރި މީހަކު ކަމަށް އެ ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް
އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާ ޑްރަގް ކޯޓުން އަޑުއަހައި، އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ
އުފުލާފައިވާ ކުށަށް އޭނާ އިޢުތިރާފުވާކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްފަހު، އެ ކުށް
އޭނާގެ މައް ޗަށް ސާބިތުވާކަމަށް ޙުކުމްކޮށް، އޭނާގެ މައްޗަށް އަދަބު
ކަ ނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާގެ
މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގެ އަޑުއެހުން ބާއްވާހިނދު، ކުށުގެ ދަޢުވާ
އުފުލިފައިވާ މީހާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރެވޭ ކުށަށް އޭނާ
އިޢުތިރާފުނުވެއްޖެނަމަ، ޑްރަގް ކޯޓުގައި އެ ދަޢުވާ އިތުރަށް
ކުރިއަށްގެންދެވެން ނެތްކަމަށް އެ ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅައި، އެ ދަޢުވާ، ކަމުގެ
އިޚްތިޞާޞް އޮތް އެހެން ކޯޓަކަށް ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ފަރާތަކީ، އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގައި
34

ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް
ފުރިހަމަކުރެވޭ ފަދަ ޙާލަތެއްގައި ހުރި މީހެއް ނޫންކަމަށް އެ ރިޕޯޓުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާނަމަ، އެ ދަޢުވާ އެ ކޯޓުގައި އިތުރަށް ކުރިއަށްގެންދެވެން
ނެތްކަމަށް ޑްރަގް ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅައި، އެ ދަޢުވާ، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް
އޮތް އެހެން ކޯޓަކަށް ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ.
ފުރަތަމަ ޙުކުމް 67. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ
ތަންފީޛުނުކޮށް ހިފެހެއްޓުން
މީހާގެ މައްޗަށް ޑްރަގް ކޯޓުން ކުރާ ފުރަތަމަ ޙުކުމް ކުރުމާ އެކުއެކީގައި ، އެ
ޙުކުމް ތަންފީޛުނުކޮށް ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުރާ ފުރަތަމަ
ޙުކުމް ތަންފީޛުނުކޮށް ހިފެހެއްޓިގެންވާނީ، އޭނާގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 68
ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު ނިމުމަކަށް އަންނަންދެން
ނުވަތަ ކޯޓުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަ ނޑަނާޅާހާހިނދަކުއެވެ.
(ނ) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) ގެ ދަށުން ޑްރަގް ކޯޓުން ކުރާ ފުރަތަމަ ޙުކުމަކީ، އޭނާ ކޯޓުން
ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކޮށް ނިންމައިފިނަމަ، ކޯޓުން ކުރާ
އެހެން ޙުކުމަކުން، ތަންފީޛުކުރުން މަޢާފުކުރެވޭނެ ޙުކުމެކެވެ. އަދި ފަރުވާގެ
ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަނުކޮށްފިނަމަ ، ނުވަތަ ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް
ޤަބޫލުނުކޮށްފިނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް އިޢާދަވެ، ހިންގަންފަށާނެ ޙުކުމެކެވެ.
ދިހަވަނަ ބާބު
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު 68. މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ފަރާތުގެ
35

މައްޗަށް ޑްރަގް ކޯޓުން ކުރާ ފުރަތަމަ ޙުކުމްކޮށް، އަދި މި ޤާނޫނުގެ 67 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް
ކުރުމަށްފަހު، މި ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހަދާ އިންޑިކޭޓިވް
އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެ ރިޕޯޓު ނިސްބަތްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ކޯޓުން ކުރަންވާނެއެވެ.
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރުގައި 69. މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޑްރަގް ކޯޓުން ކުރާ ރީހެބިލިޓޭޝަން
ހިމެނޭ ބައިތައް
އަމުރެއްގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(ހ) އަމުރު ނިސްބަތްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ޙުކުމްގެ ތަފްޞީލު؛
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން
ފަސްކޮށްފައިވާ ގޮތް؛
(ނ) އަމުރުން ތަބާވުން ލާޒިމުކުރާ ޝަރުޠުތައް؛
(ރ) ބައިވެރިވާންޖެހޭ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ބާވަތާއި ތަފްޞީލު.
ފުރަތަމަ ޙުކުމް 70. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޑްރަގް ކޯޓުން މީހެއްގެ މައްޗަށް
ތަންފީޛުނުކޮށް
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ކުރިނަމަވެސް، އެ އަމުރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން
ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރު
ފަރުވާ ދިނުމުގެ ކަންކަން ހަމަޖެއްސެން ނެތް ކަމަށް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
އެކަހެރިކުރުން
ޙާލަތެއްގައި، އޭނާގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ
ދަށުން ކޮށްފައިވާ ފުރަތަމަ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ
67 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުރާ އަމުރު އެކަހެރިކޮށް، ފުރަތަމަ
ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަން ފެށުމަށް ކޯޓަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ށ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ފުރަތަމަ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަން ފެށުމަށް މި
މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރު ދެމިއޮންނާނީ،
އަންނަނިވި ދެ ކަންތަކުގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ ދިމާވާ ކަންތައް ހިނގުމާ
ހަމައަށެވެ. އަދި އެ ދެ ކަންތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް އެ ގޮތަށް ހިނގުމާއެކު،
ފުރަތަމަ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ 67 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުރާ އަމުރު އިޢާދަވެ، ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު
36

ހިނގަން ފަށާނެއެވެ.
(1) ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފަރުވާ ދިނުމުގެ ކަންކަން
ހަމަޖެހުން؛
(2) ފުރަތަމަ ޙުކުމް ކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން 90)ނުވަދިހަ(ދުވަސް
ފާއިތުވުން.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާއިރުވެސް،
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފަރުވާ ދިނުމުގެ ކަންކަން
ހަމަޖެއްސެން ނެތްނަމަ، އަމުރު ނިސްބަތްވާ ފަރާތް ބަންދުގައި
ބަލަހައްޓަމުންދާ ފަރާތުން، އެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން، އޭނާ ޑްރަގް
ކޯޓަށް ޙާޟިރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު ނިސްބަތްވާ ފަރާތެއް، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑްރަގް ކޯޓަށް ޙާޟިރުކުރެވިއްޖެނަމަ، އޭނާގެ
މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ފުރަތަމަ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމާއި، އެ ޙުކުމް
ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކުރުމާއި، ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު ހިންގަން ފެށުމާމެދު
ކޯޓުން ގޮތެއް ކަ ނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއްގެ 71. ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ކުރެވޭނީ އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް ޝަރުޠުކޮށްފައެވެ.
އަސާސީ ނުކުތާތައް
(ހ) އަމުރުގެ މުއްދަތުގައި އިތުރު ކުށެއް ނުކުރުން؛
(ށ) ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުން ކުރާ އަމުރުތަކަށް ކިޔަމަންވަމުންދިޔުން؛
(ނ) ކޯޓަށް ޙާޟިރުވުމަށް އަންގާފައިވާ ދުވަސްތަކުގައި ގަވާއިދުން ކޯޓަށް
ޙާޟިރުވަމުންދިޔުން؛
(ރ) ކޯޓުގެ އަމުރެއް ލިބިގެން މެނުވީ، ފަރުވާދޭ މަރުކަޒު ހުރި ރަށަކުން
ފުރައިގެން ނުދިޔުން؛
(ބ) ދިރިއުޅޭ އެޑްރެސް ނުވަތަ ވަޒީފާއަދާކުރާ ތަން ބަދަލުވެއްޖެކަމަށްވާނަމަ، 3
(ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާ ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ މަރުކަޒަކަށް
އެންގުން.
37

ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއްގެ 72. ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއްގައި އެޙާލަތަކަށް ބިނާކޮށް އަންނަނިވި ބައިތައް
އިތުރު ނުކުތާތައް
ހިމެނުމަށްވެސް ޝަރުޠުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ހ) މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާހުރި މަސައްކަތެއްގައި ވަކި މުއްދަތަކަށް ނުވަތަ ވަކި
ޖުމްލަ ގަޑިއަކަށް މަސައްކަތްކުރުން؛
(ށ) ފަރުވާގެ ނިޒާމަށް ނުވަތަ މުޖުތަމަޢަށް އަނބުރާ އައުމަށް މަގުފަހިވާނެ
އެހެންކަމެއް ކުރަން އެންގުން.
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި 73. ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ކުރާއިރު، އެ އަމުރު ނިސްބަތްވާ ފަރާތް ހުށަހެޅޭ ފަރުވާގެ
ހިމެނެންވާނެ ކަންކަން
ޕްރޮގްރާމާބެހޭ މަޢުލޫމާތު، ލިޔެވެން އޮތް އެންމެ ތަފްޞީލުކޮށް އެ އަމުރުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އެއީ، އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
(ހ) ކަރެކްޝަންސް އޮފިސަރަކާ އޭނާ ބައްދަލުކުރަންޖެހޭނެ މިންވަރާއި
މުއްދަތުތައް ނުވަތަ ޢަދަދުތައް؛
(ށ) އޭނާގެ ހަށިގަ ނޑުގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ އަސަރު ހުރިތޯ ޓެސްޓްކުރުމަށް
ޙާޟިރުވާންޖެހޭ ޢަދަދުތައް ނުވަތަ ގަޑިތައް ނުވަތަ ދުވަސްތައް؛
(ނ) ވޮކޭޝަނަލް އެޑިއުކޭޝަން ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ވޮކޭޝަނަލް ޓްރޭނިންގ
ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެ މަސައްކަތެއް ނުވަތަ ހުނަރެއް ދަސްކުރަން
ފެންނަ ކަމަށް އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހުން
އެފަދަ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވާން އެއްބަސްވުން ؛
(ރ) މެޑިކަލް، ސައިކިއޭޓްރިކް ނުވަތަ ސައިކޮލޮޖިކަލް ފަރުވާއަށް ޤަބޫލުވެ،
އެކަމަށް ހުށަހެޅުމަށް އެއްބަސްވުން؛
(ބ) ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމާ ގުޅޭގޮތުން، އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި، ވަކި
މުއްދަތަކަށް ޖަލުގައި ބަންދުކުރަންޖެހޭކަމަށް ކޯޓަށް ފެނިއްޖެނަމަ، 21
(އެކާވީސް) ދުވަހަށްވުރެ ގިނަނުވާނެ ގޮތުގެމަތިން އޭނާ ޖަލުގައި
ބަންދުކުރަން ކޯޓަށް ކަ ނޑައެޅިދާނެކަން.
(1) އޭނާގެ ގައިން މަސްތުވާތަކެތީގެ އަސަރު ފިލުވާލުމަށް
އެހީތެރިވެދިނުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި އޭނާ
38

ބައިވެރިވެ، އޭގެ އަސަރު އޭނާއަށް ރަނގަޅު ގޮތުގައި ކޮށްފައިވާ
މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް؛
(2) އޭނާ ފޮނުވާނެ އެކަށީގެންވާ އެހެން މަރުކަޒެއް ހޯދެންދެން ޖަލުގައި
ބަންދުކުރުން ނޫންގޮތެއް ނެތުން.
ރީހެބިލިޓޭޝަން 74. މީހެއްގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް
އަމުރުގައިވާ އެއްޗެއް
ކުރުމުގެ ކުރިން އަންނަނިވި ކަންކަން، އޭނާއަށް ޑްރަގް ކޯޓުން ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
ކިޔައިދިނުން
(ހ) ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރުގައި އަންނަނިވި ބައިތައް ހިމެނޭކަން.
(1) އޭނާގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރެވުނު ޙުކުމާއި އޭނާގެ
މައްޗަށް ތަންފީޛުނުކުރެވިވާ އެހެން ޙުކުމެއް ނުވަތަ ޙުކުމްތަކެއް
ހުރިނަމަ އެފަދަ ޙުކުމްތައް ވަކި މުއްދަތެއް ވަންދެން
ހިފެހެއްޓިފައިވާކަން.
(2) އެ އަމުރުގައި ހިމެނޭ އަސާސީ ނުކުތާތައް.
(3) މި ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އިތުރު ޝަރުޠެއް
ހިމަނާފައިވާނަމަ އޭގެ ތަފްޞީލު.
(4) އޭނާ ބައިވެރިވާންޖެހޭ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ތަފްޞީލު.
(ށ) ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރުގެ ބޭނުމާއި އޭގެ ނަތީޖާ.
(ނ) ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އޭނާއާމެދު ޢަމަލުކުރެވޭނެ ގޮތް.
އަމުރު ހިނގަން ފަށާ 75. (ހ) މީހެއްގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރީހެބިލިޓޭޝަން
ވަގުތު
އަމުރެއް ކޮށްފިނަމަ، އެ އަމުރު އޭނާގެ މައްޗަށް ހިނގަން ފަށާނީ، އެ
އަމުރުގެ ލިޔުން އޭނާއަށް ލިބިއްޖެކަން އޭނާ ލިޔުމުން ކަށަވަރުކޮށްދޭ
ވަގުތުން ފެށިގެންނެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުރާ
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ހިނގަން ފެށުމާއެކު، އެ އަމުރުގެ މުއްދަތަށް އޭނާ
ހުންނާނީ ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ދަށުގައެވެ.
39

ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު 76. ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހުންގެ
ހިނގުން ހިފެހެއްޓުން
ތެރެއިން މީހެއްގެ މައްޗަށް އެ ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް
ހިނގަމުންދަނިކޮށް، މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއްގެ ޙުކުމް
އޭނާގެ މައްޗަށް އަތުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަން
ފަށަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މުއްދަތުގައި ، އޭނާގެ މައްޗަށް
ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު ހިނގުން އޮންނާނީ ހިފެހެއްޓިފައެވެ.
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރަށް 77. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 67 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް
ބަދަލުގެނައުން
ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން އަމިއްލައަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން، ނުވަތަ ޑްރަގް ކޯޓަށް
އަމިއްލައަށް ފެނިގެން، ކުރިން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރަކަށް
އިޞްލާޙު ގެނެސް ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރަކަށް އިޞްލާޙެއް ނުވަތަ
ބަދަލެއް ގެންނަނަމަ، އެ ބަދަލު ގެނައި ސަބަބު ލިޔުމުން
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ޢިނާޔަތްދިނުން 78. ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ނިސްބަތްވާ ފަރާތަކުން އެ އަމުރުގައިވާގޮތަށް ފަރުވާގެ
ޕްރޮގްރާމްގައި ރަނގަޅުގޮތުގައި ބައިވެރިވަމުންދާކަމަށް ޑްރަގް ކޯޓަށް
ކަށަވަރުކުރެވިއްޖެނަމަ، އަންނަނިވި ޢިނާޔަތްތައް އޭނާއަށް ދިނުމަށް ކޯޓަށް
ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ހ) ކޯޓަށް ފެންނަ ވަކި ކަހަލަ ލުއިތަކެއް ނުވަތަ އިމްތިޔާޒުތަކެއް ދިނުން؛
(ށ) މަސްތުވާތަކެތީގެ އަސަރު ހަށިގަ ނޑުގައި ހުރިތޯ ޓެސްޓްކުރުމަށް
ޙާޟިރުވާންޖެހޭކަމަށް ބުނެފައިވާ ދުވަސްތައް މަދުކުރުން؛
(ނ) އޭނާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން ވަކި ތަނަކަށް، ވަކި ގަޑިއަކަށް ޙާޟިރުވެ، ވަކި
މީހަކާ ބައްދަލުކުރުމަށް ބުނެފައިވާ ޢަދަދުތަކަށް ލުޔެއް ގެނައުން؛
(ރ) އޭނާ ބައިވެރިވަމުންދާ ވޮކޭޝަނަލް ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމެއް އެހެން
ޕްރޮގްރާމަކަށް ބަދަލުކޮށްދިނުން، ނުވަތަ އޭނާ މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާހުރި
މަސައްކަތްކުރުމަށް ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ޖުމްލަ ގަޑިއިރަށް ބަދަލެއްގެނެސް،
40

ލުޔެއް ދިނުން.
ފިޔަވަޅުއެޅުން 79. މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް
ނިސްބަތްވާ ފަރާތަކުން އެ އަމުރުގައިވާގޮތަށް ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި ބައިވެރިވަމުން
ނުދާކަމަށް ޑްރަގް ކޯޓަށް ކަށަވަރުކުރެވިއްޖެނަމަ، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް
ކޯޓަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ހ) އެއްވެސް ޢިނާޔަތެއް ނުވަތަ ލުޔެއް އޭނާއަށް ދީފައިވާނަމަ، އެކަން
ހުއްޓުމަކަށް ގެނައުން ؛
(ށ) ކޯޓަށް ދައްކާ ފައިސާއެއްގެ ގޮތުގައި ކޯޓަށް ޖޫރިމަނާ ފައިސާއެއް ދެއްކުމަށް
އެންގުން؛
(ނ) ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތް ބެލެހެއްޓުމުގެގޮތުން ވަކި މީހެއްގެ ކައިރިއަށް
ޙާޟިރުވުމަށް ކުރިން ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ވަގުތާއި ދާންޖެހޭ ނިސްބަތް
އިތުރުކުރުން؛
(ރ) ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތް މެޑިކަލް، ސައިކިއޭޓްރިކް ނުވަތަ ސައިކޮލޮޖިކަލް
ފަރުވާއަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ނިސްބަތް ނުވަތަ ޢަދަދު އިތުރުކުރުން؛
(ބ) މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާހުރި މަސައްކަތްކުރުމަށް ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ވަގުތު
އިތުރުކުރުން؛
(ޅ) 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން.
އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އޮތް 80. ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައާއި މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އިއްވާ ޙުކުމްތަކާއި ނެރޭ ކޯޓުގެ
ޙައްޤު ހަނިކުރުން
އަމުރުތައް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 57 ވަނަ މާއްދާގެ
ދަށުން މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ކޮންމެ މީހަކަށްމެ ލިބިދީފައިވީނަމަވެސް، ޑްރަގް ކޯޓުގެ
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ވަކި މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުރެވެނީ އޭނާގެ
އެއްބަސްވުމާއެކުގައި ކަމުގައިވާތީ، އަންނަނިވި ޙާލަތުތަކުގައި ޑްރަގް ކޯޓުން ކުރާ
ޙުކުމްތަކާއި އަމުރުތަކާ ގުޅިގެން، އެ ޙުކުމެއް ނުވަތަ އަމުރެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ
ޙައްޤު އޮތް ފަރާތްތަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ޙައްޤު ލިބިގެނެއްނުވެއެވެ.
(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ ފުރަތަމަ ޙުކުމް؛
41

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު؛
(ނ) ފުރަތަމަ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރު އެކަހެރިކުރުމަށް ކުރާ
އަމުރު؛
(ރ) ވަކި ތާރީޚެއްގައި ކޯޓަށް ޙާޟިރުވުމަށް އަންގައި، ކޯޓުން ކުރާ އަމުރު.
އެގާރަވަނަ ބާބު
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ހުއްޓާލުން
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް 81. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން
ހުއްޓާލުން
އަމުރެއްގެ ދަށުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހެއްގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް
ހުއްޓާލުމަށް އަންނަނިވި ޙާލަތުތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއްގައި ޑްރަގް ކޯޓަށް
އެންގިދާނެއެވެ.
(1) ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ހުއްޓާލުމަށް މި ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ފަރާތަކުން އެދުން؛
(2) ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން، އޭގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް ނުކުރުން؛
(3) ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު އިޞްލާޙުކުރަން ހުށަހެޅުމުން އެކަމަށް ފަރުވާ
ހޯދަމުންދާ ފަރާތުން އެއްބަސްނުވުން؛
(4) އިޞްލާޙުކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރަކާ އެއްގޮތަށް
ޢަމަލުކުރުމަށް ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތުން އެއްބަސްނުވުން؛
(5) ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަކީ، އެދެވޭ ނަތީޖާއެއް
ނިކުންނާނެ ކަމެއް ނޫންކަމަށް ފެނުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއް ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް
ޑްރަގް ކޯޓުން ނިންމައިފިނަމަ، ސަބަބު ބަޔާންކޮށް، ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ
ފަރާތަށް ކޯޓުން އެކަން އަންގަންވާނެއެވެ.
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް 82. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން
42

ހުއްޓާލުމަށް ކޯޓުގައި އަމުރެއްގެ ދަށުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހެއްގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް
އެދެވިދާނެ ފަރާތްތައް
ހުއްޓާލުމަށް އަންނަނިވި ފަރާތްތަކަށް ކޯޓުގައި އެދެވިދާނެއެވެ.
(1) ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތް؛
(2) ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ؛
(3) ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތް ބަލަހައްޓަމުންދާ މަރުކަޒު.
(ށ) ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތުން ފަރުވާ ހުއްޓާލުމަށް ޑްރަގް ކޯޓުގައި
އެދިއްޖެނަމަ، އެކަމުގެ ނޯޓިސް، އޭނާ ބަލަހައްޓަމުންދާ ފަރުވާދޭ
މަރުކަޒަށާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށާއި، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް
ކޯޓުން ދޭންވާނެއެވެ.
(ނ) ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތް ބަލަހައްޓަމުންދާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުގެ ފަރާތުން
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ހުއްޓާލުމަށް އެދިއްޖެނަމަ، އެކަމުގެ ނޯޓިސް، ފަރުވާ
ހޯދަމުންދާ ފަރާތަށާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށާއި، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް
އެޖެންސީއަށް ކޯޓުން ދޭންވާނެއެވެ.
(ރ) ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ހުއްޓާލުމަށް ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީން އެދިއްޖެނަމަ، އެކަމުގެ ނޯޓިސް، ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ
ފަރާތަށާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށާއި، ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތް
ބަލަހައްޓަމުންދާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަށް ކޯޓުން ދޭންވާނެއެވެ.
(ބ) މިމާއްދާގެ (ހ)ގައިވާ ފަރަތްތަކުންކުރެ ފަރާތަކުން ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް
ހުއްޓާލުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމުން، އެފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ
ރިހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު ނިމުމަކަށްގެންނަންދެން ނުވަތަ ރިހެބިލިޓޭޝަން
އަމުރާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމަންދެން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސްސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ
ދަށުގައި ނުވަތަ ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ އެނޫންވެސް ތަނެއްގައި ފަރުވާ
ހޯދަމުންދާމީހާ ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓަށް ކަ ނޑައެޅިދާނެއެވެ.
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް 83. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން
ހުއްޓާލުމުން
އަމުރެއްގެ ދަށުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތެއްގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއް
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު
ހުއްޓާލުމަށް، މި ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޑްރަގް ކޯޓުން
ނިމުމަކަށް އައުން
43

ނިންމައިފިނަމަ، ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އެ ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ
ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު ނިމުމަކަށް ގެންނަންވާނެއެވެ.
(ށ) ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތެއްގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު މި
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުއްޓާލުމާއެކު، އޭނާގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 66
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ފުރަތަމަ ޙުކުމް އިޢާދަކޮށް، އެ
ޙުކުމާ އެއްގޮތަށް އޭނާ ޖަލުގައި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަން ފެށުމަށް ކޯޓުން
އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
ބާރަވަނަ ބާބު
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ނިމުން
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ނިމުން 84. މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއްގެ ދަށުން
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއް ފުރިހަމަކުރަމުންދާ މީހެއްގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ނިމުނީ ކަމަށް
ބެލެވޭނީ، އެ އަމުރުގައި ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރުވާގެ
ޕްރޮގްރާމްގެ ހުރިހާ ބައިތައް، އެ އަމުރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަމުރު ނިސްބަތްވާ
ފަރާތުން ފުރިހަމަކޮށް ނިމުމުންނެވެ.
ފަހުގެ ޙުކުމް ކަނޑައެޅުން 85. (ހ) ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއްގެ ދަށުން ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެފައިވާ
މީހެއްގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް މި ޤާނޫނުގެ 84 ވަނަ މާއްދާގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން ނިމުމަކަށް އައުމުން، އޭނާގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު ނިމުމަކަށް ގެނެސް، މި
ޤާނޫނުގެ 86 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް
އޭނާގެ މައްޗަށް ޑްރަގް ކޯޓުން ފަހުގެ ޙުކުމް ކަ ނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފަހުގެ ޙުކުމް ކަ ނޑައެޅުމުގައި ކޯޓުން
އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް އޭނާ ފުރިހަމަކުރި ގޮތާމެދު އޭނާއަށް ފަރުވާ ދިން
ފަރާތުން ދެކޭގޮތް؛
44

(2) ފަރުވާގެ މުއްދަތުގައި އޭނާއަށް ދީފައިވާ ޢިނާޔަތްތައް؛
(3) ފަރުވާގެ މުއްދަތުގައި އޭނާގެ މައްޗަށް އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތައް.
(ނ) ފަރުވާ ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ ފަރާތެއްގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 86 ވަނަ
މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފަހުގެ ޙުކުމް ކުރުމުން، މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޭނާގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ފުރަތަމަ ޙުކުމް
ބާޠިލުވާނެއެވެ.
ފަހުގެ ޙުކުމް ކުރެވިދާނެ 86. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަހުގެ ޙުކުމް،
ގޮތްތައް
އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ކޯޓަށް ކުރެވިދާނެއެވެ.
(1) ފުރަތަމަ ޙުކުމް ބާޠިލުކުރުމާއެކު، އެއްވެސް ޝަރުޠެއް ކަ ނޑައެޅުމަކާ
ނުލައި އޭނާ މިނިވަންކުރުން؛
(2) ފުރަތަމަ ޙުކުމް ބާޠިލުކުރުމާއެކު، ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ވަކި
ޝަރުޠުތަކަކާއެކު އޭނާ ދޫކޮށްލުން؛
(3) ފުރަތަމަ ޙުކުމް ބާޠިލުކުރުމާއެކު، ފަހުގެ ޙުކުމް ކަ ނޑައެޅުން
ފަސްކޮށް، ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ވަކި ޝަރުޠުތަކަކާއެކު އޭނާ
ދޫކޮށްލުން؛
(4) ފުރަތަމަ ޙުކުމް ބާޠިލުކުރުމާއެކު، ފަހުގެ ޙުކުމެއް ކޮށް، އެ ޙުކުމް
ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކޮށް، ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ވަކި ޝަރުޠުތަކަކާއެކު
އޭނާ ދޫކޮށްލުން.
(ށ) ފަހުގެ ޙުކުމް ނިސްބަތްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ފުރަތަމަ ޙުކުމުގެ
މުއްދަތަށްވުރެ ފަހުގެ ޙުކުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުވެގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އެ
ޙުކުމުގެ ބާވަތްވެސް ފުރަތަމަ ޙުކުމުގެ ބާވަތަށްވުރެ ހަރުކަށިވެގެން
ނުވާނެއެވެ.
(ނ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ފަހުގެ ޙުކުމް ކަ ނޑައެޅުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)3(
ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޝަރުޠަކާއެކު ފަސްކުރެވިފައިވާނަމަ، އެ ޙުކުމް
ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން އެ ޝަރުޠާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ފަހުގެ
ޙުކުމް ކަ ނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
45

(ރ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ކަ ނޑައެޅިފައިވާ ފަހުގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން މި މާއްދާގެ
(ހ) ގެ)4(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޝަރުޠަކާއެކު ފަސްކުރެވިފައިވާނަމަ،
އެ ޙުކުމް ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން އެ ޝަރުޠާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އެ ޙުކުމް
އޭނާގެ މައްޗަށް ތަންފީޛުކުރަން ފަށަންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)4(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުރާ
ފަހުގެ ޙުކުމެއްގައި ކަ ނޑައަޅާފައިވާ އެއްވެސް ޝަރުޠަކާ އެ ޙުކުމް
ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން ޚިލާފުނުވާހާހިނދަކު، އެ ޙުކުމް އޭނާގެ މައްޗަށް
ތަންފީޛްެއ ނުކުރެވޭނެއެވެ.
(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ކަ ނޑައަޅާ ފަހުގެ
ޙުކުމަކީ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާފަދަ
ޙުކުމެއް ކަމުގައިވާނަމަ، ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި އޭނާ ހޭދަކުރި މުއްދަތު
އެއީ، އެ ޙުކުމުގެ ދަށުން އޭނާ ހޭދަކުރި މުއްދަތު ކަމުގައި ބަލައި،
އެހިސާބުން އޭނާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކޮށް ނިމުނީކަމަށް ބަލަންވާނެއެވެ.
(ކ) މި ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ކަ ނޑައަޅާ ފަހުގެ
ޙުކުމަކީ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާފަދަ
ޙުކުމެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ޙުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠަކާ އޭނާ
ޚިލާފުނުވާހާހިނދަކު، ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި އޭނާ ހޭދަކުރި މުއްދަތު އެއީ،
އެ ޙުކުމުގެ ދަށުން އޭނާ ހޭދަކުރި މުއްދަތު ކަމުގައި ބަލައި، އެހިސާބުން
އޭނާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކޮށް ނިމުނީ ކަމުގައި ބަލަންވާނެއެވެ.
ތޭރަވަނަ ބާބު
ޖަލުގައި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހުންނާގުޅޭ ޚާއްޞަ އުސޫލުތައް
ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން 87. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ
ފަށާއިރު ޖަލުގައި ޙުކުމް
ކުށެއް ސާބިތުވެ، ޖަލުގައި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހުންގެ ތެރެއިން
46

ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހުން ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވާން އެދޭ މީހުންނަށް
އެކަމަށް އެދި ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ
ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް އެދި ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް
މީހެއްގެ ހުށަހެޅުން ލިބުމުން، އެމީހަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ
(ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާ ފަރާތެއް ކަމަށް އެ
އެޖެންސީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، ޑްރަގް ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ
ޕްރޮގްރާމެއްގައި އޭނާ ބައިވެރިކޮށްދިނުމަށް އެދި އެ އެޖެންސީން ޑްރަގް
ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
ޑްރަގް ކޯޓުން ބައެއް 88. މި ޤާނޫނުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ޑްރަގް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމެއް
ކަންކަން ކަށަވަރުކުރުން
ހުށަހެޅޭހިނދު، އަންނަނިވި ކަންކަން އެ ކޯޓުން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ހ) ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހާއަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)
ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާ މީހެއްކަން؛ އަދި
(ށ) ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހާއަކީ، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއް
ކަމަށް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަން؛ އަދި
(ނ) އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓެއް ހެދުމަށް ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހާ
ޤަބޫލުވާކަން؛ އަދި
(ރ) ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް
ފުރިހަމަކުރުމަށް ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހާ އެއްބަސްވާކަން.
ޖަލުގައި ޙުކުމް 89. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ
ތަންފީޛުކުރަމުންދާ
ކުށެއް ސާބިތުވެ، ޖަލުގައި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހުންގެ ތެރެއިން
މީހުންގެ ޙުކުމް
ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވާން އެދޭ މީހެއްގެ
ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކުރުން
ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅޭގޮތުން މި ޤާނޫނުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން
ކަށަވަރުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްފަހު، އޭނާއަކީ، އެ ކޯޓުގެ
އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހެއް ކަމަށް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އޭނާ އެހިނދު
47

ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ޙުކުމަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ
ދަށުން ކުރާ ފުރަތަމަ ޙުކުމް ކަމުގަ އި ބަލައި، މި ޤާނޫނުގެ 67 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ޙުކުމް ތަންފީޛުނުކޮށް ހިފެހެއްޓުމުގެ
އަމުރެއް ކޯޓުން ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ 68
ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއްކޮށް، ކަމާގުޅޭގޮތުން
މި ޤާނޫނުގައިވާ އިޖުރާއަތުތަކަށް އެ ކޯޓުން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ މީހެއް ކަމަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ
ދަށުން އެ ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ މީހަކީ، އެއް ޙުކުމަށްވުރެ ގިނަ ޙުކުމް އޭނާގެ
މައްޗަށް ކުރެވިފައިވާ މީހެއް ކަ މަށްވާނަމަ، އޭނާ އެހިނދު ތަންފީޛުކުރަމުންދާ
ޙުކުމާއި އޭނާ ދެން ތަންފީޛުކުރަން އޮތް ޙުކުމާއި ދެ ޙުކުމް ތަންފީޛުނުކޮށް
ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ މައްޗަށް މި
ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއްކޮށް،
ކަމާގުޅޭގޮތުން މި ޤާނޫނުގައިވާ އިޖުރާއަތުތަކަށް އެ ކޯޓުން
ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
ސާދަވަނަ ބާބު
އެދިގެން ފަރުވާ ދިނުން
އެދިގެން ފަރުވާ ދިނުން 90. (ހ) އުމުރުން 18 (އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖަކު މަސްތުވާތަކެތި
ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާތީ، އޭނާއަށް
ފަރުވާދީގެން ރަނގަޅުކުރުމަށް އެދި މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކުރާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކަށް އެކުއްޖެއްގެ ބެލެނިވެރިއަކު
ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަދާ
ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އަދި މި ބާބުގައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން، ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި އެކުއްޖަކަށް ފަރުވާ ދެވިދާނެއެވެ.
48

(ށ) އުމުރުން 18 (އަށާރަ) އަހަރުން މަތީގެ މީހަކު، މަސްތުވާތަކެތި
ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާތީ، ފަރުވާ
ހޯދައިގެން ރަނގަޅުވުމަށް އެދި މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އަދި މި
ބާބުގައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި
އޭނާއަށް ފަރުވާ ދެވިދާނެއެވެ.
އެދިގެން ފަރުވާ ދިނުމުގެ 91. މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، 18 (އަށާރަ) އަހަރު ނުފުރޭ ކުއްޖެއްގެ
ޝަރުޠު
ބެލެނިވެރިއަކު، ނުވަތަ 18 (އަށާރަ) އަހަރުން މަތީގެ މީހަކު އަމިއްލައަށް އެދިގެން ،
މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ފަރުވާ ދެވޭނީ،
އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާކަން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ކަށަވަރުކޮށް،
އެ އެޖެންސީން އެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަށް އަންގާ އެންގުމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ.
(ހ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ފިޔަވައި އެއްވެސް ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ކުށެއް
ކުރިކަން ތުހުމަތުކުރެވިފައި ނުވާކަން ޖިނާއީ ކުށްކުށުގެ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް
ޤާނޫނުން ބާރުލިބިދޭ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާއަކުން ދޫކުރާ ލިޔުމަކުން
އެނގެން އޮތުން، އަދި ކުށެއް ކުރިކަން ސާބިތުވެ، ޙުކުމެއް
ކަ ނޑައަޅާފައިނުވާކަން އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ލިބިގެންވާ ކޯޓެއްގެ ލިޔުމަކުން އެނގެން އޮތުން؛ އަދި
(ށ) އޭނާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ނުބަހައްޓައިފިނަމަ، އޭނާއަށް ނުވަތަ
މުޖުތަމަޢުގެ އެހެން މީހުންނަށް އޭނާގެ ފަރާތުން ނުރައްކަލެއް
ކުރިމަތިވެދާނެކަމުގެ ބިރު އޮތްކަން އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހެދުމަށް
ހުއްދަކޮށްފައިވާ ފަރާތެއްގެ ލިޔުމަކުން އެނގެން އޮތުން؛ އަދި
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހެދުމަށް ހުއްދަކޮށްފައިވާ ފަރާތެއް
މެދުވެރިކޮށް ފަރުވާ ހޯދުމަށް އެދޭ ފަރާތުން އެސެސްމަންޓެއް ހެދުމަށްފަހު،
އެ އެސެސްމަންޓްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޭނާ ބައިވެރިވާންޖެހޭ ފަރުވާގެ
49

ޕްރޮގްރާމެއް ކަ ނޑައަޅާފައި އޮތްކަން އޭނާ ފަރުވާ ހޯދުމަށް އެދޭ މަރުކަޒުގެ
ލިޔުމަކުން އެނގެން އޮތުން؛ އަދި
(ރ) ފަރުވާގެ ނިޒާމެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް، 18 (އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ
ކުޑަކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިޔާ ނުވަތަ 18 (އަށާރަ) އަހަރުން މަތީގެ މީހާ،
ކަ ނޑައެޅިގެން އެއްބަސްވާކަން ލިޔުމަކުން އެނގެން އޮތުން؛ އަދި
(ބ) އޭނާ ފަރުވާ ހޯދުމަށް އެދޭ މަރުކަޒުން އޭނާއަށް ފަރުވާ ދިނުމަށްޓަކައި އެ
މަރުކަޒުގައި އޭނާއަށް ބޭނުންވާ ވަޞީލަތްތައް ހަމަޖައްސައިދެވެން ހުރިކަން
އެ މަރުކަޒުގެ ލިޔުމަކުން އެނގެން އޮތުން؛ އަދި
(ޅ) އޭނާ ފަރުވާ ހޯދުމަށް އެދޭ މަރުކަޒުގައި ޖާގަ ނެތުމުގެ ސަބަބުން މީހެއްގެ
މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން ފަސްކޮށްފައި ނެތުން.
އެދިގެން ފަރުވާ ދިނުމުގެ 92. މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، 18 (އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖެއްގެ
އުސޫލުތައް
ބެލެނިވެރިއަކު އެދިގެން ، ނުވަތަ 18 (އަށާރަ) އަހަރުން މަތީގެ މީހަކު އަމިއްލައަށް
އެދިގެން، މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި
ފަރުވާ ދިނުމާބެހޭ އުސޫލުތަކުގެ ގަވާއިދެއް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަދައި،
ޢާންމުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މި ބާބުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ އެޖެންސީން މީހަކު
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިކުރަންވާނީ، އެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
ދަޢުވާކުރުމުން 93. މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، 18 (އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖެއްގެ
ބަރީޢަވެގެންވުން
ބެލެނިވެރިއަކު، ނުވަތަ 18 (އަށާރަ) އަހަރުން މަތީގެ މީހަކު މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށް ހުށަހެޅުމުން، އޭނާ
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާކަމަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވުމަކީ، އޭނާގެ މައްޗަށް
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.
އެހެންނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ފިޔަވައި އޭނާ އެހެން ޖިނާއީ ކުށެއް
ކުރިކަމަށް ދޭހަކޮށްދޭ ހެކި ހުރިކަމުގައިވާނަމަ، އެ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޭނާގެ
މައްޗަށް އެ ޖިނާއީ ކުށުގެ ދަޢުވާ ކުރުމަކަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
50

36 ވަނަ މާއްދާގައި 94. މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މީހަކު ފަރުވާ ހޯދަމުން ދިޔަނަމަވެސް، މި
ބަޔާންކުރާ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ
ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި
ކުރުން
ނުވަތަ ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް އޮތް އެހެން ކޯޓެއްގައި އޭނާގެ މައްޗަށް އުފުލުމަކަށް މި
ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
އެދިގެން ފަރުވާހޯދާ މީހުން 95. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހެއްގެ
ކުރާ އިތުރު ކުށުގެ ދަޢުވާ
މައްޗަށް، މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ފިޔަވައި
އެހެން ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާއެއް އުފުލަންޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި، އޭނާ
ހޯދަމުންދާ ފަރުވާ ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް ފުރިހަމަކުރަމުން
ގެންދާހާހިނދަކު، އެ ދަޢުވާ ނުކޮށް ހިފެހެއްޓުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މީހާ ހޯދަމުންދާ ފަރުވާ ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ
ގޮތަށް ފުރިހަމަނުކޮށް ހުއްޓާލައިފިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން
ހިފަހައްޓާފައިވާ ދަޢުވާ އޭނާގެ މައްޗަށް އުފުލުމުގެ އިޚްތިޔާރު
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މީހާ ހޯދަމުންދާ ފަރުވާ ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ
ގޮތަށް ފުރިހަމަކޮށް ނިންމައިފިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން
ހިފަހައްޓާފައިވާ ދަޢުވާ، ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ފަނަރަވަނަ ބާބު
ފަރުވާއާގުޅޭ ޢާންމު ބައެއް ކަންކަން
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް 96. މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުރާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއްގެ
ހިނގަމުންދާ ގޮތް ކޯޓުން
ދަށުން ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ފަރުވާ ދިނުމަށް ކަ ނޑައެޅޭ
ބެލުން
މީހުންނަށް ހިންގޭ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިނގަމުންދާ ގޮތް ޑްރަގް ކޯޓުން
51

ބަލަމުންގެންދަންވާނެއެވެ.
މަރުކަ ޒުގައި ތިބޭ މީ ހުން 97. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހުން، އެ
އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް
މަރުކަޒެއްގެ ސުޕްރިންޓެންޑެންޓުން އެއްބަސްވާ ގޮތެއްގެމަތިން، އަދި
ބަދަލުކުރުން
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީގެ ހުއްދައާއެކު، އެއް މަރުކަޒުން އަނެއް
މަރުކަޒަށް ބަދަލުކުރެވިދާނެއެވެ. އެފަދައިން މީހަކު ބަދަލުކުރާއިރު، އޭނާ އެއް
މަރުކަޒުން އަނެއް މަރުކަޒަށް ބަދަލުކުރިކަން ދެ މަރުކަޒުގައިވެސް
ރިކޯޑްކުރެވިފައި އޮންނަންވާނެއެވެ. އަދި އެގޮތަށް ބަދަލުކުރެވުނުކަން ޑްރަގް
ކޯޓަށް އަންގަންވާނެއެވެ. ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ހުރި މީހަކު މި މާއްދާގެ
ދަށުން އެއް މަރުކަޒުން އަނެއް މަރުކަޒަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގައި
ބަލާނެ ކަންތައްތައް، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެންއޮތްނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފަރުވާދޭންޖެހޭ
މީހަކު އެއް ބާވަތެއްގެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ފަރުވާ ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު،
އެހެން ބާވަތެއްގެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކަށް ބަދަލުކުރެވޭނީ، ޑްރަގް ކޯޓުގެ
އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ.
(ނ) ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ބަލަހައްޓަމުންދާ މީހަކު،
ކޯޓަކަށް ޙާޟިރުކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ތަޙުޤީޤެއް ހިންގުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ
ޢާންމު މަޞްލަޙަތު ނިޔާކުރާގޮތުން، ނުވަތަ އޭނާގެ މަޞްލަޙަތު
ޙިމާޔަތްކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، ވަކި ތަނަކަށް ވަކި ވަގުތަކަށް ގެންދަންޖެހޭނަމަ،
ނުވަތަ ވަކި ތަނެއްގައި ވަކި ވަގުތެއްގައި ބަހައްޓަންޖެހޭކަމަށްވާނަމަ،
އެތަނަކަށް އެވަގުތަކަށް އެމީހަކު ގެންދިޔުމަކީ ، އޭނާ ހުރި މަރުކަޒެއްގެ
ފަރާތުން ކުރަންޖެހޭނެކަމެކެވެ.
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުގައި 98. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއްގެ
ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށް ތިބޭ
ދަށުން ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ބަހައްޓާފައިވާ މީހާއަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ޞައްޙަ
މީހުން
ބަންދެއްގައި ހުރި މީހެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
52

(ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތުތަކުގައިވެސް، ބަންދުގައި ހުރި މީހާ އެހުރީ ޤާނޫނީ ގޮތުން
ޞައްޙަ ބަންދެއްގައި ކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ.
(1) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އަމުރާ ގުޅިގެން ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކަށް އޭނާ ފުރަތަމަ
ގެންދިޔުމަށްޓަކައި، ދަތުރުމަތީގައިވާ ޙާލަތުގައި ؛
(2) ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި، ބަންދުގައި ހުއްޓައި، ފަރުވާދޭ އެހެން
މަރުކަޒަކަށް ގެންދިޔުމަށްޓަކައި ، އޭނާ ދަތުރުމަތީގައިވާ ޙާލަތުގައި؛
(3) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޭނާ ގެންދަންޖެހޭ ތަނަކަށް ގެންދިޔުމަށްޓަކައި ،
ދަތުރުމަތީގައިވާ ޙާލަތުގައި ؛
(4) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތަކާ ގުޅިގެން
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއް ނޫން ތަނަކަށް ގެންދެވި ، އެތަނުގައި ވަގުތީގޮތުން
ބެހެއްޓިފައި ހުންނަ ވަގުތުގައި.
ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރު 99. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ކޮށްފައިވާ
މީހަކު ފަރުވާ ހޯދަމުންދަނީ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ހުރެގެން ކަމުގައިނުވާ
ޙާލަތެއްގައި، އެ އަމުރާ އޭނާ ޚިލާފުވެއްޖެކަމަށް މުރަޖަޢާ ކޮމިޓީން
ކަ ނޑައަޅައިފިނަމަ، އެމައްސަލަ ޑްރަގް ކޯތަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ވާ ގޮތުގެ މަތިން ޑްރަގް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް
ހުށަހެޅޭހިނދު މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހަކު
ރިހެބިލިޓޭޝަން އަމުރާ ޚިލާފްވެއްޖެކަމަށް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އޭނާ
ޑްރަގް ކޯޓަށް ހާޟިރު ކޮށްދިނުމަށް އެދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސްސަރވިސްގެ
މައްޗަށް ޑްރަގް ކޯޓުން އަމުރު ކުރެވިދާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުރާ އަމުރެއްގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރާ މީހަކު،
އޭނާ ހުރި ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަށްގެންދިޔުމާމެދު ޑްރަގް ކޯޓުން ގޮތެއް
ކަ ނޑައަޅަންދެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނުވާނެ ގޮތުގެމަތިން، އޭނާ
ހައްޔަރުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު އެ ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުރާ އަމުރެއްގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރާ މީހެއްގެ
މައްޗަށް އެއްވެސް އެހެން ޤާނޫނަކުން ކަ ނޑައަޅާ ކަފާލާތުގެ އުސޫލެއް
53

ނުހިނގާނެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރަށް 100. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ކޮށްފައިވާ
ފަރުވާއަށް ދިޔުން
މީހަކު، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރު ޤައުމެއްގެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި
ހިންގަމުންގެންދާ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެ، ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށް ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދަ ހުށަހެޅުމެއް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް
ލިބިއްޖެނަމަ، އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރު
ޤައުމެއްގެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ހިންގަމުންގެންދާ ޕްރޮގްރާމެއްގައި
ބައިވެރިވުމަށް ދިޔުމުގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށް އެދި ޑްރަގް ކޯޓަށް އެ އެޖެންސީން
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ފަދަ ހުށަހެޅުމެއް ޑްރަގް ކޯޓަށް ލިބިއްޖެނަމަ،
އެކަމުގެ ހުއްދަ އެ ކޯޓުން ދޭނީ، އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް
ފުރިހަމަވާނަމައެވެ. ނުވަތަ އެ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވުމާއެކު އެ ކޯޓުން
ކަ ނޑައަޅާ އިތުރު ޝަރުޠުތަކާ އެކުގައެވެ.
(1) އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅި ފަރާތުން ދިޔުމަށް އެދޭ މަރުކަޒަކީ ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީން ހުއްދަކޮށްފައިވާ މަރުކަޒަކަށްވުން؛
(2) އެ މަރުކަޒުން އޭނާއަށް ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަކީ ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީން ޤަބޫލުކުރާ ޕްރޮގްރާމަކަށްވުން؛
(3) އެ މަރުކަޒަކީ ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް އެއްބާރުލުންދީ،
މަޢުލޫމާތު ޙިއްޞާކޮށް، އެ އެޖެންސީގެ ހުށަހެޅުމަކަށް އެ މަރުކަޒުން
ފަރުވާ ހޯދާ ފަރާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން އެ އެޖެންސީއަށް ރިޕޯޓުކުރަންޖެހޭ
ކަންކަން ރިޕޯޓުކުރުން ލާޒިމުވާ އެއްބަސްވުމެއް އެ އެޖެންސީއާއެކު
އޮތް މަރުކަޒަކަށްވުން؛
(4) އެ މަރުކަޒުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި ބައިވެރިވެ އެ ޕްރޮގްރާމް
ފުރިހަމަކުރުމަށް އެ މަރުކަޒުގައި ހުރުމުގެ މުއްދަތުގައި ހިނގާނެ
ޚަރަދުތައް ހަމަޖެހިފައި ހުރިކަން ނުވަތަ ހަމަޖެއްސެން އޮތްކަން؛
54

(5) އޭނާއަކީ، ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އެހެން ކޯޓެއްގައި އޭނާގެ މައްޗަށް
އުފުލިފައިވާ މީހެއް ކަމުގައި ނުވުން؛
(6) އޭނާއަކީ، ޑްރަގް ކޯޓުން ތަންފީޛުކުރުން ހިފަހައްޓާފައިވާ ޙުކުމެއް
ފިޔަވައި، ތަންފީޛުކޮށް ނިމިފައިނުވާ ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ޙުކުމެއް އޮތް
މީހަކު ކަމުގައި ނުވުން.
(ރ) ރާއްޖެއިން ބޭރު ޤައުމުތަކުގައި ހިންގާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކުގެ ތެރެއިން،
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ޤަބޫލުކުރާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކުގެ ލިސްޓެއް
އެ އެޖެންސީން ޢާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ލިސްޓު،
މަދުވެގެން ކޮންމެ ހަމަހަކުން އެއް ފަހަރު މުރާޖަޢާ ކުރަންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ހުއްދަ ދެވޭ ފަރާތަކުން ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް
ފުރިހަމަކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި އޭނާގެ
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި އޭނާ ބައިވެރިވެ އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރަމުންދާ
ނިސްބަތް ބަލައި، ޑްރަގް ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ މުއްދަތުތަކެއްގައި އެ މަޢުލޫމާތު
އެ ކޯޓަށް އަންގަމުން ދިޔުން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީގެ މައްޗަށް
ލާޒިމުވެގެންވެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ހުއްދަ ދެވޭ ފަރާތަކުން ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް
ފުރިހަމަކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިޔުމަށް ޑްރަގް ކޯޓުން ހުއްދަ ދޭނީ
އޭނާ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހޯދާ ފަރުވާގެ މުއްދަތަށް އޭނާގެ މައްޗަށް
ކޮށްފައިވާ ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރު ހިނގުން ހިފެހެއްޓުމަށް ފަހުގައެވެ. އަދި
އެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން އޭނާ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހުރި
ކަމުގައިވީނަމަވެސް، އެ އަމުރު ހިނގުން އިޢާދަވާނެ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުގައި 101. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރީހެބިލިޓޭޝަން އަމުރެއް ކޮށްފައިވާ
ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރަށް
މީހަކު، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރު ޤައުމެއްގެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި
ފަރުވާއަށް ފޮނުވުން
ހިންގަމުންގެންދާ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެ، ފަރުވާލިބިގަތުމަށް ބޭނުންވޭތޯ
ބަލައި، އެގޮތުގެ މަތިން ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށް އެމީހަކު
އިޢުތިރާޟްނުކުރާނަމަ، ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުގައި އެމީހަކު ފަރުވާއަށް
55

ފޮނުވުމުގެ ހުއްދައަކަށް އެދ ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ޑްރަގް ކޯޓަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދަ ހުށަހެޅުމެއް ޑްރަގް ކޯޓަށް ލިބިއްޖެނަމަ،
އެކަމުގެ ހުއްދަ އެ ކޯޓުން ދޭނީ، އަންނަނިވި ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަ
ވާނަމައެވެ. ނުވަތަ އެ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވުމާއެކު އެ ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ
އިތުރު ޝަރުޠުތަކަކާ އެކުގައެވެ.
(1) ފަރުވާއަށް ފޮނުވުމަށް އެދޭ މަރުކަޒަކީ މި ޤާނޫނުގެ 100 ވަނަ
މާއްދާގެ (ނ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ހުއްދަކޮށްފައިވަ
މަރުކަޒަކަށްވުން؛
(2) އެ މަރުކަޒުން އޭނާއަށް ކަ ނޑައަޅާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަކީ ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީން ޤަބޫލުކުރާ ޕްރޮގްރާމަކަށްވުން؛
(3) އެ މަރުކަޒަކީ ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް އެއްބާރުލުންދީ،
މަޢުލޫމާތު ޙިއްޞާކޮށް، އެ އެޖެންސީގެ ހުށަހެޅުމަކަށް އެ މަރުކަޒުން
ފަރުވާ ހޯދާ ފަރާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން އެ އެޖެންސީއަށް ރިޕޯޓުކުރަންޖެހޭ
ކަންކަން ރިޕޯޓުކުރުން ލާޒިމުވާ އެއްބަސްވުމެއް އެ އެޖެންސީއާއެކު
އޮތް މަރުކަޒަކަށްވުން؛
(4) އެ މަރުކަޒުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި ބައިވެރިވެ އެ ޕްރޮގްރާމް
ފުރިހަމަކުރުމަށް އެ މަރުކަޒުގައި ހުރުމުގެ މުއްދަތުގައި ހިނގާނެ
ޚަރަދުތައް ހަމަޖައްސާނެ ކަމުގެ ލިޔުމެއް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް
އެޖެންސީން ޑްރަގް ކޯޓަށް ހުށހަޅާފައިވުން؛
(5) ފަރުވާ ހޯދާ މީހާއަކީ ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އެހެން ކޯޓެއްގައި
އޭނާގެ މައްޗަށް އުފުލިފައިވާ މީހެއް ކަމުގައި ނުވުން؛
(6) އޭނާއަކީ ޑްރަގް ކޯޓުން ތަންފީޛުކުރުން ހިފަހައްޓާފައިވާ ޙުކުމެއް
ފިޔަވައި، ތަންފީޛުކޮށް ނިމިފައިނުވާ ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ޙުކުމެއް އޮތް
މީހަކު ކަމުގައި ނުވުން.
(ނ) މިމާއްދާގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުގައި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފަރުވާ ހޯދަން
ފޮނުވާ މީހުންނާ ގުޅިގެން މިޤާނޫނުގެ 100 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި،
56

(ބ)، އަދި (ޅ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތައް ހިނގާނެއެވެ.
(ރ) މިމާއްދާގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުގައި ރާއްޖެއިން ބޭރުން ފަރުވާ ހޯދުމުގެ
ފުރުޞަތު މީހަކަށް ދެވޭނީ 1 (އެކެއް) ފަހަރެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުގައި ރާއްޖެއި◌ން ބޭރަށް ފަރުވާ
ހޯދަން ފޮނުވާ މީހުން ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ފަރުވާ ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު
އެނބުރި ރާއްޖެ އަންނަތާރީޚުން ފެށިގެން މަދުވެގެން 1 (އެކެއް) އަހަރު
ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ނޭޝަނަލް ޑްރގަގް އެޖެންސީން މޮނިޓަރކުރަންވާނެއެވެ.
އަދި މިގޮތުން މޮނިޓަރ ކުރެވޭ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ވަކި ބާވަތެއްގެ
ކްލާސްތަކަށް ނުވަތަ ބައްދަލުވުންތަކަށް ހާޟިރުވުމަށާއި، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް
އެޖެންސީން ކަ ނޑައަޅާ މުއްދަތުތަކެއްގައި އެމީހެއްގެ ކުޑަކަމުދާތަކެތި
ޓެސްޓުކުރުމަށް އެ އެޖެންސީއަށް ހާޟިރުވުމަށާއި، ކައުންސެލިންގް
ސެޝަންތަކަށް ހާޟިރުވުމަށް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް އެމީހަކަށް
އެންގިދާނެއެވެ.
ޖަލުގައި ފަރުވާ ދިނުން 102. (ހ) ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ނުހިނގާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ނުވަތަ އެ ކޯޓުގެ
ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަށް ޝަރުޠު ފުރިހަމަނުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށް ސާބިތުވެ، ޖަލުގައި ޙުކުމް
ތަންފީޛުކުރަމުންދާނަމަ އަދި އެމީހަކީ މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައި
ހުރުމުގެ ސަބަބުން ފަރުވާދޭންޖެހޭ މީހެއް ކަމަށްވާނަމަ، އެމީހަކަށް ޖަލުގައި
ފަރުވާ ދެވޭނެ އިންތިޒާމް ޖަލު ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ ޙަވާލުވެފައިވާ އިދާރާއާ
ގުޅިގެން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޖަލުގައި ޙުކުމް
ތަންފީޛުކުރުމަށް ޑްރަގް ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާ މީހުންނަށް ޖަލުގައި ފަރުވާ
ދެވޭނެ އިންތިޒާމު، ޖަލު ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ ޙަވާލުވެފައިވާ އިދާރާއާ
ގުޅިގެން ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.
ބަންދުގައި ހުންނައިރު 103. (ހ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ނުވަތަ ޕެޑްލްކުރުމުގެ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި
ފަރުވާ ލިބިދިނުން
މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވޭހިނދު، އޭނާއަކީ، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވުމުގެ
57

ސަބަބުން، އެ ޙާލަތުގައިވެސް ފަރުވާ ލިބިދޭންޖެހޭ މީހެއް ކަމަށް މޯލްޑިވްސް
ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި މީހުން
ބަންދުކުރުމަށް ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒެއްގައި އޭނާ
ބަންދުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އޭނާ ބަންދުކުރާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރާ ޑްރަގް އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް ސެންޓަރެއްގައެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން
މީހަކު ބަންދުކުރުމަށް ޑްރަގް ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފިނަމަ، އޭނާވެސް
ބަންދުކުރަންވާނީ، ޑްރަގް އޮފެންޑަރ ރިމާންޑް ސެންޓަރެއްގައެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ މީހަކު އެހުރީ
ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ފަރުވާ ދެވެމުންދާ މީހުންގެ 104. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޑްރަގް ކޯޓުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގެ ދަށުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ
ދަފްތަރު
މީހުންނާއި އެމީހުން ބައިވެރިކޮށްފައިވާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތަފްޞީލާއި އެމީހުންނަށް
ދެވޭ ފަރުވާގެ ޙާލަތު އެނގޭނެ ދަފްތަރެއް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ލިޔެ
ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި މިމަސައްކަތް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ކުރުމަށް
ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު، އެ އެޖެންސީން ކަ ނޑައަޅާ އުސޫލަކުން، ޑްރަގް ކޯޓުންނާއި
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކުން އެ އެޖެންސީއަށް ގަވާއިދުން ފޮނުވަންވާނެއެވެ. އަދި ފަރުވާ
ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު ދޫކޮށްލެވޭ މީހުންގެ ތެރެއިން ފަރުވާ ތަކުރާރުކުރަންޖެހޭ މީހުންގެ
ތަފާސް ހިސާބުތައްވެސް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.
ފަސްވަނަ ބައި
ކުށާއި އަދަބު
ސޯޅަވަނަ ބާބު
ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗާގުޅޭ ކުށް
58

ޑައިމޯފިން ޓްރެފިކްކުރުން 105. (ހ) ޑައިމޯފިން ޓްރެފިކްކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) ޑައިމޯފިން ޓްރެފިކްކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ ޓްރެފިކްކުރަން އެހީތެރިވެދިނުމަކީ
ނުވަތަ ޓްރެފިކްކުރުމުގައި އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، ޢުމުރަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން
10,000,000/- (ދިހަމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 18
(އަށާރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 75,000/- (ހަތްދިހަ
ފަސްހާސް(ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 7,500,000/-)ހަތްމިލިއަން ފަސްލައްކަ(
ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޑައިމޯފިން ޕެޑްލްކުރުން 106. (ހ) ޑައިމޯފިން ޕެޑްލްކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) ޑައިމޯފިން ޕެޑްލްކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ ޕެޑްލްކުރަން އެހީތެރިވުމަކީ ނުވަތަ
ޕެޑްލްކުރުމުގައި އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ، ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 5
(ފަހެއް) އަހަރާއި 10 (ދިހައެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 15,000/- (ފަނަރަހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 250,000/-
(ދެލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3
(ތިނެއް) އަހަރާއި 7 (ހަތެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމާއެކު
10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 150,000/- (އެއްލައްކަ
ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޑައިމޯފިނުން 107. (ހ) ޑައިމޯފިނުން މުޢާމަލާތުކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
މުޢާމަލާތުކުރުން
(ށ) ޑައިމޯފިނުން މުޢާމަލާތުކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ މުޢާމަލާތުކުރަން
59

އެހީތެރިވުމަކީ ނުވަތަ މުޢާމަލާތުކުރުމުގައި އެއްވެސް ސިފައެއްގައި
ބައިވެރިވުމަކީ، ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 15
(ފަނަރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 25,000/-
(ފަންސަވީސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 500,000/- (ފަސްލައްކަ)
ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 7
(ހަތެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 15,000/-
(ފަނަރަހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 250,000/- (ދެލައްކަ ފަންސާސްހާސް)
ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުން 108. (ހ) ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ ޓްރެފިކްކުރަން އެހީތެރިވެދިނުމަކީ
ނުވަތަ ޓްރެފިކްކުރުމުގައި އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، ޢުމުރަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން
10,000,000/- (ދިހަމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 18
(އަށާރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 75,000/-
(ހަތްދިހަފަސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 7,500,000/- (ހަތްމިލިއަން
ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ކެނެބިސް ޕެޑްލްކުރުން 109. (ހ) ކެނެބިސް ޕެޑްލްކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) ކެނެބިސް ޕެޑްލްކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ ޕެޑްލްކުރަން އެހީތެރިވުމަކީ ނުވަތަ
ޕެޑްލްކުރުމުގައި އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ، ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 5
60

(ފަހެއް) އަހަރާއި 10 (ދިހައެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 15,000/- (ފަނަރަހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 250,000/-
(ދެލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3
(ތިނެއް) އަހަރާއި 7 (ހަތެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމާއެކު
10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 150,000/- (އެއްލައްކަ
ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ކެނެބިހުން މުޢާމަލާތުކުރުން 110. (ހ) ކެނެބިހުން މުޢާމަލާތުކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) ކެނެބިހުން މުޢާމަލާތުކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ މުޢާމަލާތުކުރަން އެހީތެރިވުމަކީ
ނުވަތަ މުޢާމަލާތުކުރުމުގައި އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ، ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 15
(ފަނަރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 25,000/-
(ފަންސަވީސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 500,000/- (ފަސްލައްކަ)
ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 7
(ހަތެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 15,000/-
(ފަނަރަހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 250,000/- (ދެލައްކަ ފަންސާސްހާސް)
ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ 111. (ހ) ޑައިމޯފިންއާއި ކެނެބިސް ފިޔަ ވައި ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް
އެހެން މަސްތުވާއެއްޗެއް
ޓްރެފިކްކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
ޓްރެފިކްކުރުން
(ށ) ޑައިމޯފިންއާއި ކެނެބިސް ފިޔަ ވައި ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް
ޓްރެފިކްކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ ޓްރެފިކްކުރަން އެހީތެރިވެދިނުމަކީ ނުވަތަ
ޓްރެފިކްކުރުމުގައި އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، ޢުމުރަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން
61

10,000,000/- (ދިހަމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 18
(އަށާރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 75,000/-
(ހަތްދިހަފަސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 7,500,000/- (ހަތްމިލިއަން
ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ 112. (ހ) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމަކީ ނުވަތަ
މަސްތުވާއެއްޗެއް
ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
އެތެރެކުރުން ނުވަތަ
ބޭރުކުރުން
(ށ) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރަން އުޅުމަކީ
ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް
އެތެރެކުރުމަށް ނުވަތަ ބޭރުކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމަކީ ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުމުގައި
އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، ޢުމުރަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން
10,000,000/- (ދިހަ މިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 18
(އަށާރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 75,000/-
(ހަތްދިހަފަސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 7,500,000/- (ހަތްމިލިއަން
ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ 113. (ހ) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް އުފެއްދުމަކީ ކުށެކެވެ.
މަސްތުވާއެއްޗެއް
އުފެއްދުން
62

(ށ) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް އުފައްދަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ އުފެއްދުމަށް
އެހީތެރިވުމަކީ، ނުވަތަ އުފެއްދުމުގައި އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ،
ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، ޢުމުރަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން
10,000,000/- (ދިހަމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 18
(އަށާރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 75,000/-
(ހަތްދިހަފަސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 7,500,000/- (ހަތްމިލިއަން
ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޑައިމޯފިން ބޭނުންކުރުން 114. (ހ) ޑައިމޯފިން ބޭނުންކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3
(ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
ކެނެބިސް ބޭނުންކުރުން 115. (ހ) ކެނެބިސް ބޭނުންކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3
(ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ 116. (ހ) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަކީ، ކުށެކެވެ.
މަސްތުވާ އެއްޗެއް
ބޭނުންކުރުން
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3
(ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ 117. (ހ) އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
މަސްތުވާތަކެތި
63

ވާޞިލުކުރުވުން
(1) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް އެއްވެސް ވަޞީލަތެއް
މެދުވެރިކޮށް އެހެން މީހެއްގެ ހަށިގަ ނޑުގެ ތެރެއަށް އޭނާގެ ރުހުމުގައި
ނުވަތަ އެނގުމާއެކު ވާޞިލުކުރުން ނުވަތަ ވާޞިލުކުރުވުން؛
(2) މީހެއްގެ ނުރުހުމުގައި ނުވަތަ މީހެއްގެ އެނގުމަކާ ނުލައި، ނުވަތަ
މީހެއްގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރު ކެނޑިފައިވާ ޙާލަތެއްގައި، ޖަދުވަލު 1
ގައި ވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ، އެއްވެސް ވަޞީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް އޭނާގެ
ހަށިގަ ނޑުގެ ތެރެއަށް ވާޞިލުކުރުން ނުވަތަ ވާޞިލުކުރުވުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި
މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި
މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
ސަތާރަވަނަ ބާބު
ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗާގުޅޭ ކުށް
ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ 118. (ހ) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
މަސްތުވާއެއްޗެއް
ޓްރެފިކްކުރުން
(ށ) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ
ޓްރެފިކްކުރަން އެހީތެރިވެދިނުމަކީ ނުވަތަ ޓްރެފިކްކުރުމުގައި އެއްވެސް
ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 10
(ދިހައެއް) އަހަރާއި 15 (ފަނަރަ) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 50,000/- (ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން
1,000,000/- (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
64

(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 7
(ހަތެއް) އަހަރާއި 11 (އެގާރަ) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމާއެކު
35,000/- (ތިރީސްފަސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 750,000/-
(ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ 119. (ހ) މިނިސްޓްރީގެ ހުއްދަ ލިޔުމަކުން ލިބިގެން މެނުވީ، އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
މަސްތުވާއެއްޗެއް
ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން މެނުވީ، ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ
އެތެރެކުރުން ނުވަތަ
މަސްތުވާއެއްވެސްއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމަކީ ނުވަތަ
ބޭރުކުރުން
ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) މިނިސްޓްރީގެ ހުއްދަ ލިޔުމަކުން ލިބިގެން މެނުވީ، އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން މެނުވީ، ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ
މަސްތުވާއެއްވެސްއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމަށް
ނުވަތަ ބޭރުކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމަކީ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް
އެތެރެކުރުމުގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުމުގައި އެއްވެސް
ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 10
(ދިހައެއް) އަހަރާއި 15 (ފަނަރަ) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 50,000/- (ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން
1,000,000/- (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 7
(ހަތެއް) އަހަރާއި 11 (އެގާރަ) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމާއެކު
35,000/- (ތިރީސްފަސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 750,000/-
(ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ 120. (ހ) މިނިސްޓްރީގެ ހުއްދަ ލިޔުމަކުން ލިބިގެން މެނުވީ، އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
65

މަސްތުވާއެއްޗެއް ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން މެނުވީ، ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ
އުފެއްދުން
މަސްތުވާއެއްޗެއް އުފެއްދުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) މިނިސްޓްރީގެ ހުއްދަ ލިޔުމަކުން ލިބިގެން މެނުވީ، އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން މެނުވީ، ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ
މަސްތުވާއެއްޗެއް އުފައްދަން އުޅުމަކީ ނުވަތަ އުފައްދަން އެހީތެރިވުމަކީ،
ނުވަތަ އުފެއްދުމުގައި އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ، ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 10
(ދިހައެއް) އަހަރާއި 15 (ފަނަރަ) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 50,000/- (ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން
1,000,000/- (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 7
(ހަތެއް) އަހަރާއި 11 (އެގާރަ) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމާއެކު
35,000/- (ތިރީސްފަސްހާސް) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން 750,000/-
(ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ 121. (ހ) އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
މަސްތުވާ އެއްޗެއް
ވާޞިލުކުރުވުން
(1) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް، ޕްރިސްކްރިޕްޝަނެއް ނެތި
އެއްވެސް ވަޞީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް އެހެން މީހެއްގެ ހަށިގަ ނޑުގެ
ތެރެއަށް އޭނާގެ ރުހުމުގައި ނުވަތަ އެނގުމާއެކު ވާޞިލުކުރުން
ނުވަތަ ވާޞިލުކުރުވުން؛
(2) މީހެއްގެ ނުރުހުމުގައި ނުވަތަ މީހެއްގެ އެނގުމަކާ ނުލައި، ނުވަތަ
މީހެއްގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރު ކެނޑިފައިވާ ޙާލަތެއްގަ އި، ޖަދުވަލު 2
ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް، ޕްރިސްކްރިޕްޝަނެއް ނެތި އެއްވެސް
ވަޞީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް އޭނާގެ ހަށިގަ ނޑުގެ ތެރެއަށް ވާޞިލުކުރުން
ނުވަތަ ވާޞިލުކުރުވުން.
66

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި
މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި
މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 7 (ހަތެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
ޕްރިސްކްރިޕްޝަން 122. (ހ) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ހޯދުމަށްޓަކައި، ޕްރިސްކްރިޕްޝަނަކަށް
ބަދަލުކޮށްގެން
ބަދަލު ގެނައުމަކީ ނުވަތަ އުނިއިތުރެއް ގެނައުމަކީ ކުށެކެވެ.
މަސްތުވާތަކެތި ހޯދުން
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3
(ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
އަށާރަވަނަ ބާބު
މަސްތުވާތަކެއްޗާގުޅޭ އެހެނިހެން ކުށް
ޖަދުވަލު 1 އާއި ޖަދުވަލު 123. (ހ) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ ނުވަތަ ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެތި ކަމަށް
2 ގައި ނުހިމެނޭ
ނުވިނަމަވެސް ، މަސްތުވެގަތުމަށްޓަކައި އެއްވެސް އެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަކީ،
މަސްތުވާތަކެތި
ކުށެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތީގެ ތެރޭގައި ބަނގުރަލެއް
ނުހިމެނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 1
(އެކެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
މަސްތުވާތަކެތި އުފެއްދުމަށް 124. (ހ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ޕެޑްލްކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ
ބޭނުންކުރާ ވަޞީލަތެއް
ޓްރެފިކްކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ އެއިން ކުށެއް ކުރުމަށް ކުރާ ކަމެއްކަން
އުފެއްދުން
އެނގިހުރެ، ނުވަތަ އެއިން ކުށެއް ކުރުމަށް ކުރާ ކަމެއްކަން ޤަބޫލުކުރާނެ
67

ފުރުޞަތުއޮވެ ، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ
ކުށެކެވެ.
(1) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް އުފެއްދުން ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރުން؛
(2) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް އަތުގައި ބެހެއްޓުން ؛
(3) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް އެހެން މީހަކަށް ރައްދުކޮށްދިނުން،
ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދިނުން، ނުވަތަ ދިނުން؛
(4) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުން ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން)4(ވަނަ ނަންބަރުގެ
ނިޔަލަށް ހުރި އަކުރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކޮށްފި
މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3 (ތިނެއް) އަހަރާއި 5 (ފަހެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ
މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ދޫކޮށްފައިވާ
ހުއްދައެއްގެ ދަށުން، ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް
އެތެރެކުރުމަކީ، ނުވަތަ އެ ހުއްދައިގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް
އެތެރެކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް ، އެ ހުއްދަ އޮތް މީހެއްގެ އަތުގައި ބެހެއްޓުމަކީ، މި
މާއްދާގެ ދަށުން ކުށެއް ކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.
ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހި 125. (ހ) މަސްތުވާއެއްޗެއް ބޭނުންކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވިގެން މީހެއްގެ ކުޑަކަމުދާ
ދިނުމަށް އިންކާރުކުރުން
އެއްޗެހި ޓެސްޓްކުރުމަށްޓަކައި، ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހި ދިނުމަށް މި ޤާނޫނުގެ
161 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކު އެދުމުން،
ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހި ދިނުމަށް އިންކާރުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 1
(އެކެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
ބޮޑީ ސާމްޕަލް ނުވަތަ 126. (ހ) ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހަކު އޭނާގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން
އިނގިލީގެ ނިޝާން
ނެގުމަށް ނުވަތަ ފޮޓޯނެގުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި
ނުވަތަ ފޮޓޯ ނެގުމަށް
68

އިންކާރުކުރުން އިޢުތިރާޟްކޮށްފިނަމަ، އެމީހަކު އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.
(ށ) ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހަކު އޭނާގެ ބޮޑީ ސާމްޕަލް
ނެގުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި އިޢުތިރާޟްކޮށްފިނަމަ، އެމީހަކު
އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.
(ނ) ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހަކު އޭނާގެ ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހީގެ
ސާމްޕަލް ދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި އިޢުތިރާޟްކޮށްފިނަމަ،
އެމީހަކު އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.
(ރ) ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހަކު އޭނާގެ ކިބައިން އެދޭ
މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށްދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި
އިޢުތިރާޟްކޮށްފިނަމަ، އެމީހަކު އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) އިން ފެށިގެން (ރ) ގެ ނިޔަލަށް ހުރި އަކުރުތަކުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3 (ތިނެއް)
މަސްދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
މަސްތުވާތަކެތި 127. (ހ) ގެއެއް ނުވަތަ ޢިމާރާތެއް ނުވަތަ އުޅަނދެއް ނުވަތަ ގެއަކުން ނުވަތަ
ޓްރެފިކްކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން
ޢިމާރާތަކުން ނުވަތަ އުޅަނދަކުން ބައެއް ، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ
ތަނުގެ ނުވަތަ އުޅަނދުގެ
މަސްތުވާއެއްޗެއް ނުވަތަ ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ޤާނޫނާ
ވެރިފަރާތުން ކުރާ ކުށް
ޚިލާފަށް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ނުވަތަ ޕެޑްލްކުރުމަށް ނުވަތަ އުފެއްދުމަށް ނުވަތަ
އެއިން ކަމެއް ކުރުމަށްކަން ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙާލު، ނުވަތަ އެގޮތަށް ޤަބޫލުކުރާނެ
ފުރުޞަތުއޮވެ، އެ ތަނެއް ނުވަތަ އުޅަނދެއްގެ ވެރިފަރާތުން ނުވަތަ އެ
ތަނެއް ނުވަތަ އުޅަނދެއް ކުއްޔަށްހިފައިގެންއުޅޭ ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ތަނެއް
ނުވަތަ އުޅަނދެއް ބަލަހައްޓަމުންދާ ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ތަނެއް ނުވަތަ
އުޅަނދެއްގައި އުޅޭ ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ތަނެއް ނުވަތަ އުޅަނދެއްގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ ފަރާތުން، ހުއްދަ ދިނުމަކީ ނުވަތަ ހުއްދަކުރުމަކީ،
ކުށެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 10
(ދިހައެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
69

މަސްތުވާތަކެތި 128. (ހ) މީހުން ދިރިއުޅޭ ގެއަކަށް ނުވާ، އެހެންނަމަވެސް މީހުން ބޭނުންކުރާ ނުވަތަ
ބޭނުންކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން
މީހުން ވަދެނިކުމެވާ ބިމެއްގައި ނުވަތަ ޢިމާރާތެއްގައި ނުވަތަ ތަނެއްގައި
ބިމުގެ ނުވަތަ ޢިމާރާތުގެ
ނުވަތަ އުޅަނދެއްގައި، މީހަކު ނުވަތަ ބަޔަކު، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ ނުވަތަ
ނުވަތަ އުޅަނދުގެ
ވެރިރާތުން ކުރާ ކުށް ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ބޭނުންކުރާކަމަށް، ނުވަތަ ހަށިގަ ނޑަށް
ފަ
ވާޞިލުކުރާކަމަށް ނުވަތަ އެއިން ކަމެއް ކުރުމަށް އުޅޭކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
ޙާލު، ނުވަތަ އެގޮތަށް ޤަބޫލުކުރާނެ ފުރުޞަތުއޮވެ، އެ ތަނެއްގެ ނުވަތަ
އުޅަނދެއްގެ ވެރިފަރާތުން، ނުވަތަ އެ ތަނެއް ނުވަތަ އުޅަނދެއް
ކުއްޔަށްހިފައިގެންއުޅޭ ފަރާތުން، ނުވަތަ އެ ތަނެއް ނުވަތަ އުޅަނދެއް
ބަލަހައްޓަމުންދާ ފަރާތުން، ނުވަތަ އެ ތަނެއް ނުވަތަ އުޅަނދެއްގައި އުޅޭ
ފަރާތުން، ނުވަތަ އެ ތަނެއްގެ ނުވަތަ އުޅަނދެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ
ފަރާތުން ހުއްދަ ދިނުމަކީ ނުވަތަ ހުއްދަކުރުމަކީ، ކުށެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 2
(ދޭއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމެވެ.
ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާއި 129. (ހ) މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކޮށްގެން ނުވަތަ ޓްރެފިކްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ، ނުވަތަ
ފައިސާ ބޭނުންކުރުމާއި
އެއިން ކަމެއް ކުރުމުގެ ސަބަބުން ލިބިފައިވާ މުދަލެއްކަން ނުވަތަ
އަތުގައި ބެހެއްޓުމާއި
ފައިސާއެއްކަން އެނގިހުރެ، ނުވަތަ އެފަދަ ކުށެއް ކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ ނުވަތަ
ސިއްރުކުރުން
ލިބިފައިވާ އެއްޗެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ ސަބަބުތަކެއް ހުރެ، އެމުދަލެއް
ނުވަތަ ފައިސާއެއް ލިބިގަނެ، އަތުގައި ބަހައްޓައި ، ނުވަތަ ބޭނުންކުރުމަކީ
ކުށެކެވެ.
(ށ) މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކޮށްގެން ނުވަތަ ޓްރެފިކްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ
އެއްޗެއްކަން ސިއްރު ކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ކުށުގައި ބައިވެރިވެފައިވާ
މީހަކަށް ޙައްޤުވާ އަދަބުން މިންޖުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ
މުދަލެއްގެ ނުވަތަ ފައިސާއެއްގެ އަސްލު އޮޅުވާލުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް
ކަމެއް ކުރުމަކީ، ނުވަތަ އޭގެ މިލްކުވެރިކަމަށް އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ބަދަލެއް
ގެނައުމަށް ނުވަތަ މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކުރުމަށް އެނޫންވެސް ގޮތަކުން
70

އެހީތެރިވުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްކުށުގެ ތެރެއިން
ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް
ޖަލަށްލުމާއެކު 10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއާއި 1,000,000/-
(އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ހިތްވަރުދިނުމާއި 130. (ހ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމަށް ނުވަތަ ޓްރެފިކްކުރުމަށް ހިތްވަރުދިނުން
ޝައުޤުވެރިކުރުވުމުގެ ކުށް
ނުވަތަ ޝައުޤުވެރިކުރުވުން ނުވަތަ އެއިން ކަމެއް ކުރުމަށް
މަގުފަހިކޮށްދިނުމުގެގޮތުން އެއްވެސް ޢަމަލެއް ކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމަށް ނުވަތަ ޓްރެފިކްކުރުމަށް ހިތްވަރުދޭ އެއްވެސް
އެއްޗެއް ލިޔުން ނުވަތަ ކުރެހުން ނުވަތަ ފާޅުކުރުން ނުވަތަ ހާމަކުރުން
ނުވަތަ ޝާއިޢުކުރުން ނުވަތަ ޢާންމުންނަށް ދެއްކުމަށްޓަކައި ނެރުމަކީ
ކުށެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްކުށުގެ ތެރެއިން
ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް
ޖަލަށްލުމެވެ.
ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ 131. (ހ) އެ އެއްޗަކީ ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ކަމުގައި ބަލައިގެން
އެއްޗެއް ކަމުގައި
އެއްވެސް އެއްޗެއް ގަތުން ، ނުވަތަ އެ އެއްޗަކީ ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ
ބަލައިގެން އެއްޗެއް
މަސްތުވާއެއްޗެއް ކަމުގައި ބަލައިގެން ނުވަތަ ދައްކައިގެން އެއްވެސް އެއްޗެއް
ވިއްކުން ނުވަތަ ގަތުން
ވިއްކުން، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ކުރަން އުޅުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3
(ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 10,000/- (ދިހަހާސް)
ރުފިޔާއާއި 1,000,000/- (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޓްރެފިކްކުރާކަން ނުވަތަ 132. (ހ) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރާކަން ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖެއަށް
71

އެތެރެކުރާކަން ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރާކަން ނުވަތަ ބޭރުކުރާކަން ނުވަތަ އެއިން ކަމެއް
ބޭރުކުރާކަން ނުއެންގުން
ކުރަން އުޅޭކަން އެނގިހުރެ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް އެކަމެއް
ނޭންގުމަކީ ކުށެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 3
(ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމާއެކު 10,000/- (ދިހަހާސް)
ރުފިޔާއާއި 1,000,000/- (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަކުން 133. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކަމެއް ކުރީ ޤާނޫނީ
ކުށްކުރުން
ޝަޚްޞަކުން ކަމުގައިވާނަމަ، ނުވަތަ އެކަން ކުރީ، އެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެއްގެ
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރެއް ނުވަތަ އެ ޝަޚްޞު ހިންގުމުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު ޙަވާލުވެފައިވާ މީހެއްގެ ރުހުމާއެކު ނުވަތަ އެއިން މީހަކަށް
އެނގިހުރެ ކަމުގައިވާނަމަ، އެކަމެއް ކުރި މީހާއާއި އެމީހަކު ނިސްބަތްވާ
ޤާނޫނީ ޝަޚްޞު އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ،
1,000,000/- (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާއި 100,000,000/-
(ސަތޭކަމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި 134. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅާފައިވާ އެއްވެސް ކުށެއް ދިވެހި
ކުށްކުރުން
ރައްޔިތަކު ، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހުރެ ކުރިކަމުގައިވީނަމަވެސް، އޭނާ
އެކުރީ ކުށެކެވެ. އަދި އެއިން ކުށަކަށް ކަ ނޑައެޅޭނެ އަދަބަކީ މި ޤާނޫނުގައި
އެކުށަކަށް ކަ ނޑައަޅާފައިވާ އަދަބެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދިވެހި
ރައްޔިތެއްގެ މައްޗަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދަޢުވާ އުފުލޭނީ، އޭނާ ކުށް ކުރި
ޤައުމުގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކޮށް ޙުކުމްކޮށްފައިނުވާނަމައެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ދިވެހިރައްޔިތަކު ބޭރު ޤައުމެއްގައި
ކޮށް، އެ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި އެ ޤައުމެއްގައި އެމީހެއްގެ މައްޗަށް
72

ޝަރީޢަތްކޮށް، ކުށް ސާބިތުވެގެން އެމީހެއްގެ މައްޗަށް އެޤައުމެއްގެ ކޯޓަކުން
ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމް އެ ޤައުމުގައި ތަންފީޛުކުރެވެމުންދަނިކޮށް، އެމީހެއްގެ
މައްޗަށް އެ ޤައުމުގެ ކޯޓުން ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމް ދިވެހިރާއްޖޭގައި
ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ކަމާބެހޭ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ އެއްބަސްވުމެއްގެ
ދަށުން އެމީހަކު ދިވެހި ސަރުކާރާ ޙަވާލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ ޤައުމެއްގެ ކޯޓުން
ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓަކުން ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމެކޭ
އެއްފަދައިން ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަންފީޛުކުރެވޭނެ ޙުކުމެކެވެ.
މި ޤާނޫނުގައިވާ އެންމެ 135. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ކުށެއް ކުރީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހަކުނަމަ، މި
ބޮޑެތި އަދަބުތައް ދިނުން
ޤާނޫނުގައި އެ ކުށަކަށް ކަ ނޑައަޅާފައިވާ އެންމެ ބޮޑު އަދަބު، އެ ކުށެއް ކުރި މީހަކަށް
ދޭންވާނެއެވެ.
(ހ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2010 (ގޭންގު ކުށްތައް މަނާކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގައި
ބަޔާންކުރާ ގޭންގެއްގެ މެންބަރެއް؛
(ށ) މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއެއްގެ މީހަކު؛
(ނ) އަންނަނިވި ފަރާތްތަކަށް މި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިން މީހަކު،
ނުވަތަ އެއިން ފަރާތެއްގެ ހަށިގަ ނޑަށް މި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް މަސްތުވާއެއްޗެއް
ވާޞިލުކުރުވައިފި މީހަކު، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް އެހީތެރިވެދިން މީހަކު،
ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއް ކުރުމުގައި އެއިން ފަރާތެއް ބައިވެރިކުރި
މީހަކު.
(1) އުމުރުން 18)އަށާރަ(އަހަރު ނުފުރޭ ކުޑަކުއްޖަކަށް ؛
(2) ބުއްދިހަމަނުޖެހޭ މީހަކަށް؛
(3) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފަރުވާ ލިބެމުންދާ މީހަކަށް.
ނަވާރަވަނަ ބާބު
ޤާނޫނު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތް
73

މަސްތުވާތަކެއްޗަށް 136. (ހ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 2 (ދޭއް) ގްރާމް
ދެވިހިފާފައިވާ މީހަކު
ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަދު ޢަދަދެއްގެ ޑައިމޯފިން ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް
ޑައިމޯފިން ބޭނުންކުރުމާއި
އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ، އެ އެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ޕެޑްލްކުރުމާއި
ޓްރެފިކްކުރުން
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ
މީހެއްގެ އަތުގައި ޑައިމޯފިން ހުރީ 2 (ދޭއް) ގްރާމް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ
މަދުން ކަމުގައިވީނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް އޭނާ ކުރިކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ
އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ އެ އެއްޗެއް ޕެޑްލްކުރުމަށް ކަމުގައި
ބެލެވޭނެއެވެ.
(ނ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 2 (ދޭއް) ގްރާމަށްވުރެ
ގިނައިން، އެހެންނަމަވެސް 4 (ހަތަރެއް) ގްރާމަށްވުރެ ގިނަނޫން ޢަދަދަކަށް
ޑައިމޯފިން ހުރެއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް އޭނާ ކުރިކަމަށް ދައުލަތުން
ސާބިތުކޮށްނުދޭހާހިނދަކު، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ އެ އެއްޗެއް
ޕެޑްލްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ
މީހެއްގެ އަތުގައި ޑައިމޯފިން ހުރީ، 2 (ދޭއް) ގްރާމަށްވުރެ ގިނައިން
އެހެންނަމަވެސް 4 (ހަތަރެއް) ގްރާމަށްވުރެ ގިނަނޫން ޢަދަދަކަށް
ކަމުގައިވެފައި، މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ
ތެރެއިން ދެ ކަމެއް އޭނާ ކުރިކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ
އަތުގައި އެހުރީ އެ އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ބ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 4 (ހަތަރެއް)
ގްރާމަށްވުރެ ގިނަ ޢަދަދަކަށް ޑައިމޯފިން ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ
އަތުގައި އެހުރީ، އެ އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް 137. (ހ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 2 (ދޭއް) ގްރާމް
74

ދެވިހިފާފައިނުވާ މީހަކު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަދު ޢަދަދެއްގެ ޑައިމޯފިން ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް
ޑައިމޯފިން ބޭނުންކުރުމާއި
އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ އެ އެއްޗެއް މުޢާމަލާތުކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ޕެޑްލްކުރުމާއި
ޓްރެފިކްކުރުން
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ
މީހެއްގެ އަތުގައި ޑައިމޯފިން ހުރީ 2 (ދޭއް) ގްރާމް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ
މަދުން ކަމުގައިވެފައި، މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް އޭނާ ކުރިކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ
އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި ހުރީ އެ އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި
ބެލެވޭނެއެވެ.
(ނ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 2 (ދޭއް)
ގްރާމަށްވުރެ ގިނައިން، އެހެންނަމަވެސް 4 (ހަތަރެއް) ގްރާމަށްވުރެ
ގިނަނޫން ޢަދަދަކަށް ޑައިމޯފިން ހުރެއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް އޭނާ ކުރިކަމަށް
ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްނުދޭހާހިނދަކު، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ އެ
އެއްޗެއް މުޢާމަލާތުކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ
މީހެއްގެ އަތުގައި ޑައިމޯފިން ހުރީ، 2 (ދޭއް) ގްރާމަށްވުރެ ގިނައިން
އެހެންނަމަވެސް 4 (ހަތަރެއް) ގްރާމަށްވުރެ ގިނަނޫން ޢަދަދަކަށް
ކަމުގައިވެފައި، މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ
ތެރެއިން ދެ ކަމެއް، އޭނާ ކުރިކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ
އަތުގައި އެހުރީ އެ އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ބ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 4 (ހަތަރެއް)
ގްރާމަށްވުރެ ގިނަ ޢަދަދަކަށް ޑައިމޯފިން ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ
އަތުގައި އެހުރީ، އެ އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް 138. (ހ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 5 (ފަހެއް) ގްރާމް
ދެވިހިފާފައިވާ މީހަކު
ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަދު ޢަދަދެއްގެ ކެނެބިސް ނުވަތަ ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ
75

ކެނެބިސް ބޭނުންކުރުމާއި ނުވަތަ ކެނެބިސް ރެޒިން ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ
ޕެޑްލްކުރުމާއި
އެ އެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ޓްރެފިކްކުރުން
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ
މީހެއްގެ އަތުގައި ކެނެބިސް ނުވަތަ ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ ނުވަތަ ކެނެބިސް
ރެޒިން ހުރީ 5 (ފަހެއް) ގްރާމް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަދުން
ކަމުގައިވީނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް، އޭނާ ކުރިކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ
އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ އެ އެއްޗެއް ޕެޑްލްކުރުމަށް ކަމުގައި
ބެލެވޭނެއެވެ.
(ނ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 5 (ފަހެއް)
ގްރާމަށްވުރެ ގިނައިން، އެހެންނަމަވެސް 14 (ސާދަ) ގްރާމަށްވުރެ ގިނަނޫން
ޢަދަދަކަށް ކެނެބިސް ނުވަތަ ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ ނުވަތަ ކެނެބިސް ރެޒިން
ހުރެއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ
ތެރެއިން ދެ ކަމެއް އޭނާ ކުރިކަމަށް ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްނުދޭހާހިނދަކު،
އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ އެ އެއްޗެއް ޕެޑްލްކުރުމަށް ކަމުގައި
ބެލެވޭނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ
މީހެއްގެ އަތުގައި، ކެނެބިސް ނުވަތަ ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ ނުވަތަ ކެނެބިސް
ރެޒިން ހުރީ 5 (ފަހެއް) ގްރާމަށްވުރެ ގިނައިން، އެހެންނަމަވެސް 14
(ސާދަ) ގްރާމަށްވުރެ ގިނަނޫން ޢަދަދަކަށް ކަމުގައިވެފައި، މި ޤާނޫނުގެ
144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް އޭނާ
ކުރިކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ އެ
އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ބ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 14 (ސާދަ)
ގްރާމަށްވުރެ ގިނަ ޢަދަދަކަށް ކެނެބިސް ނުވަތަ ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ ނުވަތަ
ކެނެބިސް ރެޒިން ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ ، އެ
އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
76

މަސްތުވާތަކެއްޗަށް 139. (ހ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 5 (ފަހެއް) ގްރާމް
ދެވިހިފާފައިނުވާ މީހަކު
ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަދު ޢަދަދެއްގެ ކެނެބިސް ނުވަތަ ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ
ކެނެބިސް ބޭނުންކުރުމާއި
ނުވަތަ ކެނެބިސް ރެޒިން ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ
ޕެޑްލްކުރުމާއި
ޓްރެކްކުރުން މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ފި
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ
މީހެއްގެ އަތުގައި، ކެނެބިސް ނުވަތަ ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ ނުވަތަ ކެނެބިސް
ރެޒިން ހުރީ 5 (ފަހެއް) ގްރާމް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަދުން ކަމުގައިވެފައި،
މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ
ކަމެއް، އޭނާ ކުރިކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި
ހުރީ އެ އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ނ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، ކެނެބިސް ނުވަތަ
ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ ނުވަތަ ކެނެބިސް ރެޒިން ހުރީ 5 (ފަހެއް)
ގްރާމަށްވުރެ ގިނައިން، އެހެންނަމަވެސް 14 (ސާދަ) ގްރާމަށްވުރެ ގިނަނޫން
ޢަދަދަކަށް ކަމުގައިވީނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް އޭނާ ކުރިކަމަށް ދައުލަތުން
ސާބިތުކޮށްނުދޭހާހިނދަކު، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ
މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ
މީހެއްގެ އަތުގައި ކެނެބިސް ނުވަތަ ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ ނުވަތަ ކެނެބިސް
ރެޒިން ހުރީ، 5 (ފަހެއް) ގްރާމަށްވުރެ ގިނައިން އެހެންނަމަވެސް 14
(ސާދަ) ގްރާމަށްވުރެ ގިނަނޫން ޢަދަދަކަށް ކަމަށްވެފައި، މި ޤާނޫނުގެ 144
ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް އޭނާ ކުރިކަމަށް
ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ އެ އެއްޗެއް
ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ބ) މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިނުވާ މީހެއްގެ އަތުގައި، 14 (ސާދަ)
ގްރާމަށްވުރެ ގިނަ ޢަދަދަކަށް ކެނެބިސް ނުވަތަ ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ ނުވަތަ
77

ކެނެބިސް ރެޒިން ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ ، އެ
އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ޖަދުވަލު 1 ގައި ހިމެނޭ 140. (ހ) ޖަދުވަލު 1 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސްތުވާތަކެތީގެ ތެރެއިން ޑައިމޯފިންއާއި
އެހެން މަސްތުވާތަކެތި
ކެނެބިސް ފިޔަވައި އެޖަދުވަލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެހެން އެއްވެސް
ބޭނުންކުރުމާއި
ބާވަތެއްގެ މަސްތުވާއެއްޗެއްގެ 1 (އެކެއް) ގްރާމް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަދު
ޓްރެފިކްކުރުން
ޢަދަދެއް މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި
އެހުރީ، އެ އެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ށ) ޖަދުވަލު 1 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސްތުވާތަކެތީގެ ތެރެއިން ޑައިމޯފިންއާއި
ކެނެބިސް ފިޔަވައި އެޖަދުވަލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެހެން އެއްވެސް
ބާވަތެއްގެ މަސްތުވާއެއްޗެއް ، 1 (އެކެއް) ގްރާމަށްވުރެ ގިނައިން މީހެއްގެ
އަތުގައި ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އެހުރީ، އެ އެއްޗެއް
ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ޖަދުވަލު 1 ގައި ހިމެނޭ 141. (ހ) މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރި ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރީ، އެހެން
މަސްތުވާތަކެތީގެ ބަރުދަން
އެއްވެސް އެއްޗަކާ އެއްކޮށްފައި ކަމުގައިނުވާނަމަ، އެ މަސްތުވާއެއްޗެއްގެ
ބަލާނެ ގޮތް
ބަރުދަނަކީ، އޭގެ ޒާތުގައި އެ އެއްޗެއްގައި ހުރި ބަރުދަނެވެ.
(ށ) މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރި ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރީ، އެހެން
އެއްވެސް އެއްޗަކާ އެއްކޮށްފައި ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މަސްތުވާއެއްޗެއްގެ
ބަރުދަނަކީ، އެ ހުރިހާ އެއްޗެއްގެ ޖުމްލަ ބަރުދަނެވެ.
(ނ) މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރީ، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗަކާއި ޖަދުވަލު 2
ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް އެއްކޮށްފައި ކަމުގައިވާނަމަ، އެ އެއްޗެއްގައި
ގިނައިން ފާހަގަވާން ހުރީ ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެތި ކަމުގައިވާނަމަ،
އޭނާގެ އަތުގައި އެ ހުރީ، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެތި ކަމުގައި މި
މާއްދާގެ (ށ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ރ) މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރީ، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗަކާއި ޖަދުވަލު 2
ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް އެއްކޮށްފައި ކަމުގައިވާނަމަ، އެ އެއްޗެއްގައި
78

ގިނައިން ފާހަގަވާން ހުރީ ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެތި ކަމުގައިވާނަމަ،
އޭނާގެ އަތުގައި އެ ހުރީ، ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެތި ކަމުގައި މި
މާއްދާގެ (ށ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ގިނައިން ފާހަގަވާން ހުރި"
މިންވަރު ބެލުމުގައި ޖަދުވަލު 1 ގައި ހިމެނޭ މަސްތުވާއެއްޗެހީގެ ބަރުދަން
ބަލާނީ ގްރާމުންނެވެ. ޖަދުވަލު 2 ގައި ހިމެނޭ މަސްތުވާއެއްޗެހީގެ ބަރުދަން
ބަލާނީ ޑޯސެޖުންނެވެ.
ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ 142. (ހ) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް، ހުއްދަ ދީފައިވާ ފަރާތެއްގެ އަތުގައި،
މަސްތުވާތަކެތި
ހުއްދަ ދީފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ ގިނައިން ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ
ބޭނުންކުރުމާއި
އަތުގައި ހުރީ އެ އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ޓްރެފިކްކުރުން
(ށ) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ، ޕްރިސްކްރިޕްޝަނެއް މެދުވެރިކޮށް،
ޑޮކްޓަރަކު މީހަކަށް ލިޔެދީފައިވާނަމަ، އެ ލިޔެދީފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ
ގިނައިން އޭނާ ގެ އަތުގައި ހުރެއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއްގެ އިތުރުވާ މިންވަރު
އޭނާގެ އަތުގައި ހުރީ ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ނ) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ، މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރީ،
ޕްރިސްކްރިޕްޝަނެއް ނެތި ކަމުގައިވެފައި، އޭނާގެ އަތުގައި އެ އެއްޗެއް ހުރި
މިންވަރަކީ، ޑޮކްޓަރަކު ޢާންމުކޮށް އެއް ފަހަރު ލިޔެދޭ މިންވަރު ނުވަތަ
އެއަށްވުރެ މަދު މިންވަރެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާގެ އަތުގައި އެއެއްޗެއް
ބަހައްޓާފައި ހުރީ އެ އެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ރ) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރީ،
ޕްރިސްކްރިޕްޝަނެއް ނެތި ކަމުގައިވެފައި، އޭނާގެ އަތުގައި އެ އެއްޗެއް ހުރި
މިންވަރަކީ، ޑޮކްޓަރަކު ޢާންމުކޮށް އެއް ފަހަރު ލިޔެދޭ މިންވަރަށްވުރެ
ގިނައިން ކަމުގައިވާނަމަ، އެހެން ގޮތަކަށް އޭނާ ސާބިތުކޮށްނުދޭހާހިނދަކު،
79

އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި ހުރީ އެ އެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމަށް ކަމުގައި
ބެލެވޭނެއެވެ.
މަސްތުވާއެއްޗެއް އަތުގައި 143. އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާހިނދަކު، އަންނަނިވި ޙާލަތުތަކުގެ ތެރެއިން
ހުރީ ކަމުގައި ބެލުން
ޙާލަތެއްގައިވާ މީހާގެ އަތުގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ހ) މީހެއްގެ އަތުގައި ނުވަތަ ގައިގައި ނުވަތަ ހަށިގަ ނޑުގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް
ހުރުން؛
(ށ) މީހަކު ލައިގެން ހުންނަ އަންނައުނުގައި ނުވަތަ އަންނައުނާގުޅޭ ސާމާނުގައި
ނުވަތަ އޭނާ އަޅައިގެން ހުންނަ ގަހަނާގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރުން؛
(ނ) މީހަކު ހިފައިގެންއުޅޭ ނުވަތަ އަޅައިގެންއުޅޭ ނުވަތަ އޭނާގެ ގައިގައި
ހަރުކޮށްގެންއުޅޭ އެއްޗެއްގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރުން؛
(ރ) މީހެއްގެ ކޮންޓްރޯލްގެ ދަށުގައި ހުންނަ ތަނެއްގައި ނުވަތަ އެއްޗެއްގައި
މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރުން؛
(ބ) މީހަކު އެކަނި ދިރިއުޅޭ އަދި އެހެން މީހުން ވަދެނިކުމެ ނޫޅޭ ގެއެއްގައި
މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރުން ނުވަތަ މީހަކު އެކަނި ދިރިއުޅޭ އަދި އެހެން މީހުން
ވަދެނިކުމެ ނޫޅޭ ކޮޓަރިއެއްގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރުން؛
(ޅ) މަތީގައިވާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރީ ކަމަށް
މާނަކުރެވިދާނެ ގޮތަށް މީހެއްގެ އަތުގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރުން.
ޓްރެފިކްކުރާ މީހެއް 144. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާހިނދަކު، މަސްތުވާތަކެތިން
ކަމުގައި ބެލުން
މުޢާމަލާތުކުރާ މީހަކު، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްފި ކަމަށް
ސާބިތުކުރެވޭނަމަ، އޭނާއަކީ، މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރާ މީހެއް ކަމުގައި
ބެލެވޭނެއެވެ.
(ހ) މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުން ނުވަތަ މަސްތުވާއެއްޗެއް
ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުން؛ ނުވަތަ
(ށ) މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ޙަރަކާތްތެރިވާ
ބަޔަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުން؛ ނުވަތަ
80

(ނ) ދާއިމީ ސިފައެއްގައި މަސްތުވާތަކެތި ބަޔަކަށް ފޯރުކޮށްދެމުންދިޔުން ނުވަތަ
ދާއިމީ ސިފައެއްގައި އޭނާގެ އަތުން މަސްތުވާތަކެތި ބަޔަކު ހޯދަމުން ދިޔުން؛
ނުވަތަ
(ރ) އޭނާގެ ޢާންމު ދިރިއުޅުމުގެ ޙާލަތަށް ބަލާއިރު، އެ ޙާލަތާ އަޅާކިޔޭ
މިންވަރަށްވުރެ ގިނަ ޢަދަދެއްގެ ފައިސާ ނުވަތަ މުދާ އޭނާގެ އަތުގައި
ހުރުމާއެކު، އެ ލިބުނު ގޮތެއް ބަޔާންކޮށްދޭން ނޭނގުން؛ ނުވަތަ
(ބ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2010 (ގޭންގު ކުށްތައް މަނާކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގައި
ބަޔާންކުރާ ގޭންގަކަށް އެހީތެރިވުން ނުވަތަ އެފަދަ ގޭންގަކުން އޭނާއަށް
އެހީތެރިވުން؛ ނުވަތަ
(ޅ) މަސްތުވާތަކެތި ވިއްކުމަށްޓަކައި އެކި ފެންވަރުގައި، އެކި މިންވަރަށް، އެކި
ގޮތަށް މަސްތުވާތަކެތި ބަންދުކޮށް ބާޒާރަށް ނެރުމުގެ ވަޞީލަތްތައް، އޭނާގެ
ކޮންޓްރޯލްގެ ދަށުގައި ހުރުން؛ ނުވަތަ
(ކ) ވަކި ތަރުތީބުތަކެއްގެމަތިން ރޭވިގެން ކުރާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި މަސްތުވާތަކެތި
ފޯރުކޮށްދިނުން؛ ނުވަތަ
(އ) މަސްތުވާތަކެތި ވިއްކުމުގެ ނިޔަތުގައި ނުވަތަ ގަތުމުގެ ނިޔަތުގައި ފައިސާގެ
މުޢާމަލާތެއް ކޮށްފައިވުން؛ ނުވަތަ
(ވ) އެއް ރަށުން އަނެއް ރަށަށް މަސްތުވާތަކެތި އުފުލުން ނުވަތަ ފޮނުވުން ނުވަތަ
ގެންދިޔުން ނުވަތަ އެއިން ކަމެއް ކުރުވުން؛ ނުވަތަ
(މ) މަސްތުވާތަކެތި ތައްޔާރުކުރުން ނުވަތަ އުފެއްދުން ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި
ލިބޭނެ ގަހެއް އިންދުން ނުވަތަ އެފަދަ ގަހެއް ހެއްދުން ނުވަތަ ހައްދައި
ބޮޑުކުރުން؛ ނުވަތަ
(ފ) ޓްރެފިކްކުރާ މީހެއް ކަމަށް ބެލެވޭ މިންވަރު ކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި
ކަ ނޑައަޅާފައިވާ މިންވަރަށް މަސްތުވާތަކެތި އަތުގައި ހުރުން.
ޕެޑްލަރެއް ކަމުގައި ބެލުން 145. މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހަކު، މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކޮށްފިނަމަ،
އޭނާއަކީ ޕެޑްލަރެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
81

އެކެއްގެ އަތުގައި ހުރި 146. އެކަކަށްވުރެ ގިނަ މީހުންނަށް އެނގިގެން، އެމީހުންގެ ރުހުމާއެކު، އޭގެތެރެއިން ވަކި
މަސްތުވާ އެއްޗެއް އެހެން
މީހެއްގެ އަތުގައި މަސްތުވާތަކެތި ހުރެއްޖެނަމަ، އެއިން ކޮންމެ މީހެއްގެ އަތުގައިވެސް
މީހެއްގެ އަތުގައިވެސް ހުރީ
ވަކިވަކިން މަސްތުވާތަކެތި އެ ޢަދަދަށް ހުރީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ކަމަށް ބެލެވުން
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ 147. (ހ) މަސްތުވާއެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ހަދާފައި ހުންނަ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ
ކޮޓަރިއެއް ކަމުގައި
އާލާތެއް ކޮޓަރިއަކުން ފެނިއްޖެނަމަ، އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާހިނދަކު،
ބެލެވުން
އެ ކޮޓަރިއަކީ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ކޮޓަރިއެއް ކަމުގައި
ބެލެވޭނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮޓަރިއަކުން ނިކުމެގެންދާ މީހާއަކީ،
ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރަން ބަޔަކު ތިބި ކޮޓަރިއެއްގައި ހުރި
މީހާއަކީ، އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާހިނދަކު، މަސްތުވާއެއްޗެއް
ބޭނުންކުރުމަށް އެކޮޓަރީގައި ހުރި މީހެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހީގެ 148. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުރެވޭ ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހީގެ ޓެސްޓުގެ
ޓެސްޓާ ބެހޭގޮތުން
ނަތީޖާއިން، އެ މީހެއްގެ ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހީގައި މަސްތުވާއެއްޗެއްގެ އަސަރު
ޤަބޫލުކުރާނެ ގޮތް
ހުރިކަމަށް ދައްކައިފިނަމަ، އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާހިނދަކު، އެމީހަކީ،
މަސްތުވާއެއްޗެހި ބޭނުންކުރާ މީހެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ހަވަނަ ބައި
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ލިބިދޭ ބާރުތަކާގުޅޭ
ވިހިވަނަ ބާބު
ބަލައި ފާސްކުރުން
ތަންތަން ބަލައި 149. އަންނަނިވި ޙާލަތުތަކުގައި، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންނަށް
ފާސްކުރުމާއި އެއްޗެހި
ލިބިގެންވެއެވެ.
ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު
82

(ހ) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެތި ގެއެއްގައި ނުވަތަ ތަނެއްގައި ހުރިކަމަށް
އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ފުލުހުންނަށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށްވާނަމަ،
ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކުރާކަން ފުލުހުންނަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށްވާނަމަ، ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް
ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށްވާނަމަ، ކޯޓު އަމުރަކާ އެކު، އެ ގެއަކަށް ނުވަތަ އެ
ތަނަކަށް ވަދެ، ގެއެއް ނުވަތަ ތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުން؛
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއް ކޮށްފިކަމަށް، އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހެއްގެ ހަށިގަ ނޑާއި ހެދުން ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި
ބަލައި، ފާސްކުރުން؛
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މީހެއްގެ ހަށިގަ ނޑާއި ހެދުން ބަލައި
ފާސްކުރަންވާނީ އޭނާއާ އެއް ޖިންސުގެ ފުލުހެއް މެދުވެރިކޮށެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވާ ގޮތުގެމަތިން ގެއަކުން ނުވަތަ ތަނަކުން ފެންނަ
އެއްޗެހީގެ ތެރެއިން، މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއް
ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެއް
އަތުލުން، ނުވަތަ ނެގުން، ނުވަތަ ހިފެހެއްޓުން؛
(ބ) މަސްތުވާތަކެތި ދެނެގަނެ ހޯދުމުގައާއި، މި ޤާނޫނުގައި ކަ ނޑައެޅިފައިވާ
ގޮތުގެމަތިން ހިންގަންޖެހޭ ތަޙުޤީޤުތައް ހިންގުމުގައި، ކަމާގުޅޭ ނިސްބަތަށް،
ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ކުއްތާއާއި އެހެނިހެން ވަޞީލަތްތައް ބޭނުންކުރުން.
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގައި 150. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 149 ވަނަ މާއްދާއިން ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކަށް ލިބިދޭ ބާރު
ފުލުހުންނަށް ލިބިދޭ އިތުރު
ތަންފީޛުކުރުމުގައި ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކު އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަކީ، މި
ބާރު
މާއްދާއިން ހުއްދަކުރާ ކަމެކެވެ.
(1) ތަޅުލާފައި ހުރި ދޮރެއްގެ ތަޅު ހަލާކުކޮށްލައިގެން އެދޮރެއް ހުޅުވުން؛
(2) ބަންދުކޮށްފައިވާ ކުޑަދޮރެއްގެ ތަޅު ހަލާކުކޮށްލައިގެން ނުވަތަ ކުޑަދޮރު
ހަލާކުކޮށްލައިގެން އެ ކުޑަދޮރެއް ހުޅުވުން ؛
(3) ތަޅުންގަ ނޑުން ބައެއް، ނުވަތަ ފާރުން ބައެއް، ނުވަތަ ފަންގިފިލާއިން
ބައެއް ހަލާކުކޮށްލައިގެން ބަލަންޖެހޭ އެއްޗެއް ނުވަތަ ތަނެއް ބެލުން؛
83

(4) ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ފޮށްޓެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ހުޅުވައިގެން ނުވަތަ
ހަލާކުކޮށްލައިގެން ބަލަންޖެހޭ އެއްޗެއް ބެލުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން)4(ވަނަ ނަންބަރުގެ
ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފުލުހުން ކުރަންވާނީ، އެއިން ކަމެއް،
ބާރުގެ ބޭނުން ނުކޮށް ކުރެވެން ނެތް ޙާލަތުގައި އެކަންޏެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 149 ވަނަ މާއްދާއިން ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކަށް ލިބިދޭ ބާރު
ތަންފީޛުކުރުމުގައި، ކޯޓު އަމުރަކާއެކު، މީހުންގެ މެދުގައި ޓެލެފޯނުންނާއި
އެހެނިހެން މުވާސަލާތީ ވަޞީލަތްތަކުން ދެކެވޭ ވާހަކައާއި ބަދަލުކުރެވޭ
މަޢުލޫމާތު އަހައި، ބަލައި، ރެކޯޑްކުރެވިދާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގައި ދީފައިވާ ބާރުތައް ފުލުހުން ބޭނުންކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ
އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދެއް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް
ސަރވިސްއިން ހަދައި ހިންގަންވާނެއެވެ.
އުޅަނދުފަހަރު ފާސްކުރުން 151. (ހ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އަންނަ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ފުރާ ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރާ ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަން
ކުރުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ
އެއްޗެއް އުޅަނދެއްގައި ހުރިކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށްވާނަމަ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް އެ އުޅަނދެއްގައި ނުވަތަ އެ އުޅަނދެއް
ބޭނުންކޮށްގެން ކޮށްފައިވާ ކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުން ދާކަމަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެ އުޅަނދެއް ހިފަހައްޓައި، އެ އުޅަނދަކަށް
އަރައި ، އެ އުޅަނދު ބަލައި ފާސްކުރުން؛
(2) އެ އުޅަނދެއްގައި އެވަގުތު ތިބި ބަޔަކާއި ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުން.
(ށ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އަންނަ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ފުރާ އުޅަނދުފަހަރާ
ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު، ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރަކަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ
84

އެއްޗެއް އުޅަނދެއްގައި ހުރިކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށްވާނަމަ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް އެ އުޅަނދެއްގައި ނުވަތަ އެ އުޅަނދެއް
ބޭނުންކޮށްގެން ކޮށްފައިވާ ކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުން ދާކަމަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެ އުޅަނދެއް ހިފަހައްޓައި، އެ އުޅަނދަކަށް
އަރައި ، އެ އުޅަނދު ބަލައި ފާސްކުރުން؛
(2) އެ އުޅަނދެއްގައި އެވަގުތު ތިބި ބަޔަކާއި ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުން.
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި މީހެއްގެ އަތު ގައި
ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް
ހުރިކަމަށް މި މާއްދާގެ ދަށުން ޙަރަކާތްތެރިވަމުންދާ އޮފިސަރަކަށް
ފާހަގަކުރެވި އްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އަތުލައި ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު އެ
އޮފިސަރަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، އެފަދަ އުޅަނދެއް ހިފަހައްޓައި،
އިތުރަށް އެ އުޅަނދެއް ދަތުރުކުރިޔަނުދިނުމުގެ ބާރުވެސް އެ އޮފިސަރަކަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް 152. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވައިގެ ބަނދަރުތަކުންނާއި ކަ ނޑުގެ ބަނދަރުތަކުން
ސަރވިސްގެ ބާރާއި
ދިވެހިރާއްޖެއަށް މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކުރުން ހުއްޓުވުމާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން
މަސްއޫލިއްޔަތު
މަސްތުވާތަކެތި ބޭރުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ މައިގަ ނޑު މަސްއޫލިއްޔަތު އޮންނާނީ
މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއަށެވެ.
(ށ) ރާއްޖެއިން ބޭރުން އަންނަ މީހުންނާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ފުރާ މީހުންގެ
ތެރެއިން، އެކްސްރޭ މެޝިނުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ވަޞީލަތެއްގެ އެހީގައި
ސްކްރީންކޮށް ބެލުމަށް އިޢުތިރާޟްކުރާ މީހުންގެ ހަށިގަ ނޑު، އެމީހުންގެ
ނުރުހުމުގައި، އެކަށީގެންވާ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ސްކްރީންކުރުމުގެ ބާރު
ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ކަސްޓަމްސްގެ 153. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއާ ޙަވާލުކޮށްފައިވާ
އޮފިސަރުންނަށް ލިބިދޭ
މަސްއޫލިއްޔަތު އެފަރާތުގެ ހުއްދަ ދީފައިވާ އޮފިސަރުން އަދާކުރުމުގެ ތެރޭގައި
އިތުރު ބާރު
85

މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް މީހަކު ކޮށްފިކަމަށް، އެކަށީގެންވާ
ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށްވާނަމަ، ނުވަތަ އެފަދަ ކުށެއް
ކޮށްފާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށްވާނަމަ، ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި އެމީހަކު
ހައްޔަރުކޮށް ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރުންނަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރަކަށް ލިބިދޭ ބާރު
ބޭނުންކުރުމުގައި މީހެއްގެ ހަށިގަ ނޑާއި ހެދުން ބަލައި ފާސްކުރަން
ޖެހިއްޖެނަމަ، އެކަން ކުރަންވާނީ އޭނާއާ އެއް ޖިންސުގެ އޮފިސަރެއް
މެދުވެރިކޮށެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރަކު ، މި ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި އެއްވެސް މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްފިނަމަ
އެމައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްޓަކައި ލަސްނުކޮށް އެމީހަކު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް
ސަރވިސްއާ ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.
އެކާވީސްވަނަ ބާބު
ޚާއްޞަ އޮޕަރޭޝަންތަކާ ގުޅޭ
ކޮންޓްރޯލްޑް ޑެލިވަރީ 154. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރާ
މަސްތުވާއެއްޗެއް، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދުގައި ވިއްކުމަށްޓަކައި
އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް ގެން ދެވޭ މަސްތުވާ އެއްޗެއް، އެތަކެތި ޓްރެފިކްކުރާ
ފަރާތްތައް ދެނެގަނެ ހިފައި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ކޮމިޝަނަރ
އޮފް ޕޮލިސް ނުވަތަ އޭނާ ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ފުލުހުންގެ އޮފިސަރެއްގެ
ލިޔުމެއްގެ ދަށުން، ފުލުހުންގެ އޮފިސަރުން ނުވަތަ ފުލުހުންގެ އޮފިސަރުންގެ
ބެލުމުގެ ދަށުން ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރުން، އެފަދަ ތަކެތި ދިވެހިރާއްޖެއަށް
އެތެރެވިޔަ ދިނުމަކީ، އަދި އެ އެއްޗެއް ގެންދެވޭ މަންޒިލަށް ރައްދުވިޔަ
ދިނުމަކީ އަންނަނިވި ޙާލަތުތަކުގައި ކުރެވިދާނެކަމެކެވެ.
(1) މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެ އެތެރެކުރީ ކޮން ބަޔަކުކަން
86

ދެނެގަތުމަށް؛
(2) މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެ އެތެރެކުރަނީ ކޮން ބައެއް ގުޅިގެންކަން
ދެނެގަތުމަށް؛
(3) މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެ އެތެރެކުރީ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން
ގެންދަނީ ކޮންބަޔަކު އެއިން ވިޔަފާރިކުރުމަށްޓަކައިކަން ދެނެގަތުމަށް؛
(4) އެތެރެކުރި ނުވަތަ ގެންދެވޭ މަސްތުވާއެއްޗެއް ޓްރެފިކްކުރުމުގައި
ނުވަތަ ބޭނުންކުރުމުގައި ހިމެނެނީ ކޮންބައެއްކަން ދެނެގަތުމަށް.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރުމަކީ، އެ ޢަމަލު ހިންގި
ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކު ނުވަތަ ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރަކު މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ކުށްވެރިވާނެ ކަމެއްނޫނެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ އޮޕަރޭޝަނަކާބެހޭ ހުރިހާ
ލިޔެކިޔުންތަކެއް ހުންނަންވާނީ ލިޔުމުން ނުވަތަ އޯޑިއޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ
މެދުވެރިކޮށް ރެކޯޑްކުރެވިފައެވެ.
(ރ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2011 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނު) ގެ 89
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްކަމުގައިވީނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗާ
ގުޅޭގޮތުން މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ހިންގޭ ކޮންޓްރޯލްޑް ޑެލިވަރީއާގުޅޭ
ކަންކަން ކުރާނީ މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. އަދި، މި
ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2011 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނު(ގެ 89 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
އުސޫލު އެ ނިސްބަތަށް ހިފެހެއްޓިގެންވެއެވެ.
ސިއްރު އޮޕަރޭޝަންތައް 155. (ހ) މަސްތުވާއެއްޗެއް ބޭނުންކުރާ ބަޔަކު ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރާ ބަޔަކު
ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރާ ބަޔަކު ހޯދުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތުގައި،
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް ނުވަތަ އޭނާ ކަ ނޑައަޅާ ފުލުހުންގެ އޮފިސަރެއްގެ
ހުއްދަ އޮވެގެން ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކު، އެއީ ކާކުކަން ނޭނގޭގޮތުގައި ،
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ ބަޔަކާ ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރާ ބަޔަކާ
ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރާ ބަޔަކާ ގުޅި، އެމީހުންގެ އަތުން
87

މަސްތުވާތަކެތި ހޯދުމަށް ނުވަތަ ގަތުމަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކު ހިންގާ މުޢާމަލާތަކީ
ކުށެއް ކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ. އަދި އެފަދަ މުޢާމަލާތަކާ ގުޅިގެން، އެއިން
މީހެއްގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދަޢުވާއެއް
ނުކުރެވޭނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ އޮޕަރޭޝަނަކާބެހޭ ހުރިހާ
ލިޔެކިޔުންތަކެއް ހުންނަންވާނީ ލިޔުމުން ނުވަތަ އޯޑިއޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ
މެދުވެރިކޮށް ރެކޯޑްކުރެވިފައެވެ.
(ރ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2011 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނު) ގެ 89
ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އެހެން އޮތްކަމުގައިވީނަމަވެސް، މަސްތުވާތަކެއްޗާ
ގުޅޭގޮތުން މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ހިންގޭ ސިއްރު އޮޕަރޭޝަނާ ގުޅޭ
ކަންކަން ކުރާނީ މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. އަދި މި
ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2011 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނު(ގެ 89 ވަނަ މާއްދާގެ)ށ(ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
އުސޫލު އެ ނިސްބަތަށް ހިފެހެއްޓިގެންވެއެވެ.
އޮޕަރޭޝަންތަކުން ހޯދާ 156. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިންގޭ ކޮންޓްރޯލްޑް ޑެލިވަރީއާ
ހެކި
ގުޅޭ ޙަރަކާތަކުން ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރުންނަށް ނުވަތަ ފުލުހުންނަށް،
ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 155 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިންގޭ ސިއްރު
އޮޕަރޭޝަނަކުން ފުލުހުންނަށް ލިބޭ ލިޔެކިޔުމަކީ ނުވަތަ އޯޑިއޯއަކީ ނުވަތަ
ވީޑިއޯއަ ކީ މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއް
ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ހެކީގެ ގޮތުގައި
ބޭނުންކުރެވޭ އެއްޗެހީގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ގޮތްގޮތުން ހޯދާ އެއްޗެހި
ހިމެނެއެވެ.
(1) ފުލުހުން އެހެން ޤައުމެއްގައި، އެ ޤައުމެއްގެ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން ހޯދާ ހެކި؛
88

(2) އެހެން ޤައުމެއްގެ އިދާރާއަކުން، އެ ޤައުމެއްގެ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން ހޯދައި، ފުލުހުންނާ ޙިއްޞާކުރާ ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ހެކި.
ބާވީސްވަނަ ބާބު
ހިފެހެއްޓޭ މުދަލާއި އެއްޗެއްސާގުޅޭ
ޖަވާބުދާރީ ނުވެވޭ މުދަލާއި 157. (ހ) މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރުމުގެ ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރުމުގެ
ފައިސާ
ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި
ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުމުގެ
ކުށެއްގެ ތަޙުޤީޤުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ވަކި މުދަލެއް ނުވަތަ ފައިސާއަކީ، ކޮން
ގޮތަކަށް ހޯދުނު މުދަލެއް ނުވަތަ ފައިސާއެއްކަމާމެދު ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ
މީހާއާ ސުވާލުކުރެވޭހިނދު، އެ މުދަލެއް ނުވަތަ ފައިސާއެއް ލިބުނު ގޮތް
ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްދިނުމަކީ މި ޤާނޫނު އޭނާގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކުރާ ކަމެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްކުށުގެ ތެރެއިން ކުށެއްގެ
ތަޙުޤީޤުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ވަކި މުދަލެއް ނުވަތަ ފައިސާއަކީ، ކޮން ގޮތަކަށް
ހޯދުނު މުދަލެއް ނުވަތަ ފައިސާއެއްކަން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން ތަޙުޤީޤަށް ބަޔާންކޮށްނުދެވިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ މުދަލެއް
ނުވަތަ ފައިސާއަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހޯދާފައިވާ މުދަލެއް ނުވަތަ
ފައިސާއެއްކަމަށް ބަލައި، އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ޝަރީޢަތް
ވަކިގޮތަކަށް ނިމެންދެން، އެ މުދަލެއް ނުވަތަ ފައިސާއެއް، މައްސަލައާ
ގުޅުންހުރި ހެކީގެ ގޮތުގައި ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ފުލުހުން ހިފަހައްޓަން ބޭނުންވާ ފައިސާއެއް ހުރީ ކުށުގެ
ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ ނުވަތަ އޭނާއާ ގުޅުމެއް އޮތް މީހެއްގެ ނުވަތަ
ފަރާތެއްގެ ނަމުގައިވާ ބޭންކް އެކައުންޓެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ޝަރީޢަތް ވަކިގޮތަކަށް ނިމެންދެން، އެ އެކައުންޓަކުން
މުޢާމަލާތުކުރުން ހުއްޓުވުމަށް އެ ބޭންކަކަށް އެންގުމުގެ ބާރު ފުލުހުންނަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
89

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އެކައުންޓަކުން މުޢާމަލާތުކުރުން ހުއްޓުވުމަށް
އަންގައިފި ހިނދެއްގައި އެ އެންގުން ދެމިއޮންނާނީ އެގޮތަށް އަންގާ ދުވަހުން
ފެށިގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށެވެ. އެ މުއްދަތުގެ އިތުރަށް އެފަދަ
އެކައުންޓަކުން މުޢާމަލާތުކުރުން ހުއްޓުވުމަށް އެންގޭނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ
ދަށުންނެވެ.
ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާއި 158. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރި
ފައިސާ ހިފެހެއްޓުން
މަސްތުވާތަކެއްޗާއި، އާލާތާއި ، އަދި ކުށުގެ ޢަމަލުން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި
ފައިސާ އަތުލެވޭނެއެވެ.
(ށ) މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރިކަމަށް ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރިކަމަށް
ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރިކަމަށް ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި
ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރިކަމަށް ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރިކަމަށް
މީހެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭނަމަ، ނުވަތަ އެފަދަ ކުށެއް ކުރިކަމުގެ
ދަޢުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް އުފުލިއްޖެނަމަ، އެކުށެއް ކޮށްގެން ހޯދާފައިވާކަމަށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ މުދަލާއި ފައިސާއާއި ތަކެތި، އެމައްސަލައެއް ޝަރީޢަތުން
ވަކިގޮތަކަށް ނިމެންދެން ހިފެހެއްޓުމަށް، ނުވަތަ އެމީހެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން އެ
އެއްޗެއް ދިޔަނުދިނުމަށް، ނުވަތަ އެ އެއްޗަކުން އެއްވެސް ތަޞައްރުފެއް
ނުކުރުމަށް، ނުވަތަ ވަކި ފަރާތެއްގެ ޙަވާލުގައި އެ އެއްޗެއް ބެހެއްޓުމަށް
ކޯޓުން އަމުރު ކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) މަސްތުވާތަކެތިން މުޢާމަލާތުކުރިކަމަށް ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރިކަމަށް
ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރިކަމަށް ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި
ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރިކަމަށް ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރިކަމަށް
މީހެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިއްޖެނަމަ، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ އަމުރެއް ހޯދުމަށް ކޯޓަށް
ހުށަހަޅައި، ވަކިގޮތަކަށް އެ މައްސަލަ ކޯޓުން ނިންމަންދެން، އެކުށެއް ކޮށްގެން
ހޯދާފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ފައިސާއާއި މުދަލާއި ތަކެތި ހިފެހެއްޓުމުގެ
90

ބާރު ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ޤާނޫނުގެ ދަށުން 159. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެއްވެސް އެއްޗެއް ހިފަހައްޓައިފިކަމަށްވާނަމަ، އެ
ހިފެހެއްޓޭ އެއްޗެހި
އެއްޗެއް ހިފަހައްޓައިފިކަމުގެ ނޯޓިސް، އޭގެ ވެރިފަރާތަށް، އެ އެއްޗެހި
ހިފެހެއްޓި ފަރާތަކުން ލިޔުމުން ދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) އެ އެއްޗެއް ހިފެހެއްޓީ ، އެ ކުށްކުރި ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ
ޙާޟިރުގައި ނުވަތަ އެ އެއްޗެއްގެ ވެރިފަރާތުގެ ޙާޟިރުގައި ނުވަތަ
ވެރިފަރާތުގެ އެޖެންޓެއްގެ ޙާޟިރުގައި ކަމަށްވާނަމަ، ނުވަތަ އެ އެއްޗަކީ
އުޅަނދެއްގައި ވަނިކޮށް ހިފަހައްޓާފައިވާ އެއްޗެއް ކަމަށްވާނަމަ އެ އެއްޗެއް
ހިފެހެއްޓީ އެ އުޅަނދުގެ މާސްޓަރ ނުވަތަ ކެޕްޓަންގެ ޙާޟިރުގައި
ކަމަށްވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ނޯޓިސް ދޭކަށް
ނުޖެހޭނެއެވެ.
ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ 160. ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ކަމަށް ޝައްކުކުރެވޭ މުދަލާއި ފައިސާއަކީ
މުދާ ނޫންކަން
އެނޫން ގޮތަކަށް ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާކަން ސާބިތުނުވާހާހިނދަކު، އެ މުދަލާއި
ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ
ފައިސާއަކީ ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ކަމުގައި މި ޤާނޫނުގެ
ބޭނުމަށްޓަކައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ދައުލަތަށް ނަގާ މުދަލާމެދު 161. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދައުލަތަށް ނަގާ ފައިސާ ނުވަތަ މުދަލާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް،
ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް
ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ހަދާ
ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ހެކީގެ ގޮތުގައި ހިފެހެއްޓޭ 162. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް
އެއްޗެއްސާމެދު
ސަރވިސްއިން ނުވަތަ މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއިން ހިފަހައްޓާ
ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް
މަސްތުވާތަކެތި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ގޮތުގެމަތިން ނައްތާލަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކާ ގުޅޭގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް
91

ސަރވިސްއިން ނުވަތަ މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއިން ހެކީގެ
ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ހިފަހައްޓާ މަސްތުވާތަކެތި ނައްތާލުމާ ހަމައަށް
އެތަކެއްޗާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތާއި، ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކު ރުމަށްޓަކައި އެ
ދެ އިދާރާއިން ހިފަހައްޓާ އެނޫންވެސް އެއްޗެއްސާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް،
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދު ހަދައި ހިންގާނީ
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލެވެ.
ތޭވީސްވަނަ ބާބު
ބައެއް ބާރުތައް ދިނުމާއި މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރުން
ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހި 163. (ހ) މަސްތުވާއެއްޗެއް ބޭނުންކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހެއްގެ ކުޑަކަމުދާ
ޓެސްޓްކުރުން
އެއްޗެހި މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ޓެސްޓްކުރުމަށްޓަކައި، އޭނާގެ ކުޑަކަމުދާ
އެއްޗެހީގެ ސާމްޕަލެއް ދިނުމަށް ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކަށް އޭނާ ގާތު
އެދެވިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހޯދާ ކޮންމެ ސާމްޕަލެއް ދެ ބަޔަކަށް ބަހައި،
އެ ދެބައި ވަކިން ބަންދުކޮށް، އެއިން ކޮންމެ އެއްޗެއްގައި ވަކި ސިލެއް
ޖެހުމަށްފަހު އެއާމެދު އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ދެބައިގެ ތެރެއިން އެއް ބައިގެ ޓެސްޓެއް ހެދުމަށްޓަކައި މޯލްޑިވްސް
ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ޙަވާލުކުރުން؛
(2) ދެވަނަ ބައިގެ ޓެސްޓު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގެ ދަށުން
ހުއްދަކުރާ އިދާރާއަކުން ހެދުމަށްޓަކައި ، އެ އިދާރާއަކާ ޙަވާލުކުރުން.
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހި ދިނުމަށް އެމީހެއްގެ
ކައިރީގައި ފުލުހުންގެ އޮފިސަރުންނަށް އެދެވޭނެ ޙާލަތުތަކާއި، މީހެއްގެ
ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހީގެ ސާމްޕަލް ހޯދުމަށްފަހު ޓެސްޓުކުރުމަށްޓަކައި
ގެންދަންޖެހޭ ތަނަކަށް ގެންދިޔުމާއި، ޓެސްޓުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ
އިޖުރާއަތު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
92

(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ޓެސްޓު، އެ އަކުރުގައި
ބަޔާންކުރާ އިދާރާއިން ހެދުމަށްޓަކައި ހަމަޖައްސަންޖެހޭ އިންތިޒާމުތައް، މި
ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 18 (އަށާރަ) މަސް ދުވަހުގެ
ތެރޭގައި، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
އިޖުރާއަތުތަކަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންތިޒާމުތައް، އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ
ތެރޭގައި ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ހަމަޖައްސާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.
އަދި އެ ތާރީޚާ ހަމައަށް، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ޓެސްޓުކުރުމަށްޓަކައި ހޯދާ
ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހީގެ ސާމްޕަލް ޓެސްޓުކުރަމުންގެންދާނީ، މި ޤާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު ޢަމަލުކުރަމުން އައި އުސޫލުންނެވެ.
އިންޓެލިޖެންސް މަޢުލޫމާތު 164. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްކުރާ މީހުންނާއި ކުށްކުރަން ރާވާ
ބަދަލުކުރުން
މީހުންނާ ބެހޭގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާއި މޯލްޑިވްސް
ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއަށް ލިބޭ އިންޓެލިޖެންސް މަޢުލޫމާތު އެއްފަރާތުން
އަނެއް ފަރާތަށް ޙިއްޞާކުރާނެ އުސޫލެއް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ
ތާރީޚުން ފެށިގެން 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ލިޔުމަކުން
އެކަށައަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލަކީ ނުވަތަ އެ އުސޫލުގެ ދަށުން
ޙިއްޞާކުރެވޭ މަޢުލޫމާތަކީ އެކަމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާއި
މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއިން ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ބަޔަކަށް މެނުވީ،
އެއްވެސް ޙާލެއްގައި ހާމަކުރެވިގެންވާނެ އެއްޗެއް ނޫނެވެ.
ސައުވީސްވަނަ ބާބު
ފޮޓޯއާއި ނަމޫނާ ނެގުން
މި ބާބުގައިވާ ބައެއް 165. މި ބާބުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އަންނަނިވި ލަފްޒުތަކާއި ޢިބާރާތްތަކަށް ދީފައިއެވަނީ، އެ
93

ލަފްޒުތަކާއި ޢިބާރާތް ލަފްޒުތަކާއި ޢިބާރާތްތަކަށް ތިރީގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.
މާނަކުރުން
(ހ) "ބޮޑީ ސާމްޕަލް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ލޭގެ ސާމްޕަލް ނުވަތަ ބޮލުން ނެގޭ
އިސްތަށީގެ ސާމްޕަލް ނުވަތަ ސްވޮބް މެދުވެރިކޮށް މީހެއްގެ އަނގައިގައިވާ
ކުޅުން ނުވަތަ ނިޔަފަތީގެ ދަށުން ނަގާ ސާމްޕަލަށެވެ.
"
(ށ) "ޑީ.އެން.އޭ ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޑީއޮކްސީރައިބޯނިއުކްލިއެކް އެސިޑް
deoxyribonucleic acid((އަށެވެ.
"
(ނ) "ޑީ.އެން.އޭގެ މަޢުލޫމާތު ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ބޮޑީ ސާމްޕަލް
ބޭނުންކޮށްގެން ކުރާ ޑީ.އެން.އޭގެ ތަޙުލީލުތަކުން ލިބޭ ޖެނެޓިކް
މަޢުލޫމާތަށެވެ.
(ރ) "އިނގިލީގެ ނިޝާން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، އަތުގެ ނުވަތަ ފައިގެ
އިނގިލީގެ ނިޝާނަށެވެ.
(ބ) "އެތެރެހަށީގެ ސާމްޕަލް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ހަށިގަ ނޑުގެ އެތެރެއަށް
އެއްޗެއް ފޮނުވައިގެން ނަގާ ސާމްޕަލަށެވެ.
(ޅ) "ފޮޓޯ" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މީހެއްގެ ސޫރަ ނުވަތަ އޭނާގެ ހަށިގަ ނޑުގެ
ބައެއް ދައްކައިދޭ ކޮންމެ ފޮޓޯއަކަށެވެ.
(ކ) "އެތެރެހަށީގެ ފޮޓޯ" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، އެކްސް -ރޭ، ސްކޭން، ނުވަތަ
އެތެރެހަށި ދައްކުވައިދޭ އެނޫންވެސް ފޮޓޯއަށެވެ.
މި ބާބުގެ ދަށުން ހޯދޭ 166. މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނެގޭ ފޮޓޯއާއި އިނގިލީގެ ނިޝާނާއި ހޯދޭ
އެއްޗެހި ހެކީގެ ގޮތުގައި
ޑީ.އެން.އޭގެ މަޢުލޫމާތަކީ، އަދި އޭގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ އެކިއެކި
ބޭނުންކުރެވުން
ރިޕޯޓުތަކަކީ އެ ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރި ފަރާތަކުން ސޮއިކުރުމަށްފަހު ދޫކޮށްފައިވާ
ލިޔުމެއްކަމަށްވާނަމަ، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ޞައްޙަ ހެކީގެ ގޮތުގައި
ޤަބޫލުކުރެވޭނޭ ހެއްކެވެ.
ސާމްޕަލް ނެގުމާއި ފޮޓޯ 167. (ހ) އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު، ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުގެ
ނެގުމާ ގުޅޭގޮތުން ލިބޭ
ސުޕްރިންޓެންޑެންޓަށް ނުވަތަ އޭނާ ހުއްދަކޮށްފައިވާ އެނަލިސްޓަށް ނުވަތަ
ބާރު
94

ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) މަރުކަޒުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހެއްގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން ނެގުން؛
(2) މަރުކަޒުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހެއްގެ ބޮޑީ ސާމްޕަލް ނެގުން ؛
(3) މަރުކަޒުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހެއްގެ އެތެރެހަށީގެ ފޮޓޯ ނެގުން؛
(4) މި މާއްދާގެ ދަށުން ނަގާ ސާމްޕަލް ވަކިން ފާހަގަވާނެގޮތް ހަދައި، އެ
ސާމްޕަލާގުޅޭ ފުރަތަމަ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށް، ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުގެ
ސުޕްރިންޓެންޑެންޓަށް ނުވަތަ ޑްރަގް ކޯޓަށް ފޮނުވުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ފޮޓޯއެއް ނެގުމަށް، ނުވަތަ އިނގިލީގެ ނިޝާން
ނެގުމަށް، ނުވަތަ ބޮޑީ ސާމްޕަލް ނެގުމަށް ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކަށް، ނުވަތަ
މަރުކަޒުގެ ސުޕްރިންޓެންޑެންޓަށް ނުވަތަ އޭނާ ހުއްދަކޮށްފައިވާ އެނަލިސްޓަށް
އެކަށީގެންވާ ބާރުގެ ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.
ސާމްޕަލް ދިނުމަށާއި ފޮޓޯ 168. ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ މީހަކު، އަންނަނިވި ކަންކަން
ނެގުމަށް ދެކޮޅުހެދުން
ކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.
(ހ) އެމީހާގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން ނެގުމަށާއި ފޮޓޯނެގުމަށް އިޢުތިރާޟްކުރުން؛
(ށ) އެމީހާގެ ބޮޑީ ސާމްޕަލް ނެގުމަށް އިޢުތިރާޟްކުރުން؛
(ނ) އޭނާގެ ކުޑަކަމުދާ އެއްޗެހީގެ ސާމްޕަލް ދިނުމަށް އިޢުތިރާޟްކުރުން؛
(ރ) އެމީހާގެ ކިބައިން އެދޭ މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށްދިނުމަށް އިޢުތިރާޟްކުރުން.
ބޮޑީ ސާމްޕަލް ނެގުމުގެ 169. (ހ) ބޮޑީ ސާމްޕަލެއް ނަގަންވާނީ ބޭސްކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ޑޮކްޓަރަކު،
އިތުރު ހަމަތައް
ނުވަތަ ހުއްދަލިބިފައިވާ ޞިއްޙީ އެހީތެރިއެއްގެ އެހީގައެވެ.
(ށ) ބޮޑީ ސާމްޕަލް ނެގުމުގެ ކުރިން، އެ ސާމްޕަލްގެ ސަބަބުން އެ ސާމްޕަލް
ނެގޭ މީހާގެ ފުރާނައަށް ނުވަތަ ހަށިގަ ނޑަށް އެއްވެސް
ނުރައްކަލެއްނުވާނެކަން ސުޕްރިންޓެންޑެންޓް ނުވަތަ އޭނާ ހުއްދަކޮށްފައިވާ
އެނަލިސްޓް ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.
95

(ނ) މީހެއްގެ ބޮޑީ ސާމްޕަލެއް ނަގައިފިކަމަށްވާނަމަ، އެކަން ލިޔުމުން ފެންނަން
އޮންނަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ސާމްޕަލް ނެގީ އޭނާގެ ރުހުމުގައިކަން ނުވަތަ
ނޫންކަން، އަދި އެ ސާމްޕަލް ނެގީ ކާކުކަން އެ ލިޔުމުގައި އެނގެން
އޮންނަންވާނެއެވެ.
(ރ) ބޮޑީ ސާމްޕަލެއް ނަގައިފިކަމަށްވާނަމަ، އެ ސާމްޕަލް ފޮނުވާނީ، ތަޙްލީލު
ރިޕޯޓެއް ހޯދުމަށްޓަކައި، މިނިސްޓްރީން ހުއްދަކޮށްފައިވާ ލެބޯޓްރީއެއްގެ
ޓެކްނީޝަނަކަށެވެ.
ޑީ.އެން.އޭ މަޢުލޫމާތު 170. ޑީ.އެން.އޭ މަޢުލޫމާތުގެ ގޮތުގައި ރައްކާކޮށްފައި ހުންނަ މަޢުލޫމާތު އަންނަނިވި
ބޭނުންކުރުން
ކަންކަމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.
(ހ) ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކު ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާ ކުށަކާ ގުޅޭގޮތުން ލިބިފައިވާ
ޑީ.އެން.އޭގެ މަޢުލޫމާތު، އެ މަޢުލޫމާތާ އަޅާކިޔުމަށް؛
(ށ) އެކުށަކާ ގުޅޭގޮތުން ހިނގާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހެއްގައި ހެކީގެ ގޮތުގައި
ބޭނުންކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހޯދާފައިވާ ޑީ.އެން.އޭގެ މަޢުލޫމާތުތަކާ
އަޅާކިޔުމަށް.
ފޮޓޯއާއި އިނގިލީގެ 171. މި ބާބުގައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ޑްރަގް ކޯޓުން
ނިޝާނާއި މަޢުލޫމާތު
ކުރަންވާނެއެވެ.
ދެމެހެއްޓުން
(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 167 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރާއި)3(ވަނަ
ނަންބަރުގެ ދަށުން ނެގޭ އެތެރެހަށީގެ ފޮޓޯއާއި އިނގިލީގެ ނިޝާނާއި
މަޢުލޫމާތު، ކޮމްޕިއުޓަރު މެދުވެރިކޮށް ނުވަތަ އެނޫންވެސް ވަޞީލަތެއް
މެދުވެރިކޮށް ދަފްތަރުކޮށް ބަލަހައްޓަމުންދިޔުން؛
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 167 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން
ނެގޭ ބޮޑީ ސާމްޕަލްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހޯދާ އެކިއެކި ޑީ.އެން.އޭ
މަޢުލޫމާތު، ޑީ.އެން.އޭގެ ޑޭޓާ ބޭސްއެއް ހަދައި، ކޮމްޕިއުޓަރު މެދުވެރިކޮށް
ނުވަތަ އެނޫންވެސް ވަޞީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް ރައްކާކޮށް ، ދަފްތަރުކޮށް
ބަލަހައްޓަމުންދިޔުން.
96

ހަތްވަނަ ބައި
އެހެނިހެން
ފަންސަވީސްވަނަ ބާބު
މަސްތުވާތަކެތި ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤައުމީ ފަންޑު
މަސްތުވާތަކެތި 172. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ
ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤައުމީ "
ތެރޭގައި ، "މަސްތުވާތަކެތި ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤައުމީ ފަންޑު ގެ ނަމުގައި ޤާނޫނު
ފަންޑު އުފެއްދުން
ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން
ސަރުކާރުން ފަންޑެއް އުފައްދަންވާނެއެވެ . މި ފަންޑަށް ޖަމާކުރެވޭނީ ތިރީގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.
(ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދައުލަތަށް ނެގޭ ފައިސާ؛
(ށ) ދައުލަތަށް ނެގޭ މުދާ ނީލަމުގައި ވިއްކައިގެން ލިބޭ ފައިސާ ؛
(ނ) މަސްތުވާތަކެއްޗާ ދެކޮޅަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތަށް އެކި ފަރާތްތަކުން ހަދިޔާކުރާ
ފައިސާ.
ފަންޑުގެ ފައިސާ 173. މި ޤާނޫނުގެ 172 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދާ ފަންޑަށް ޖަމާކުރެވޭ ފައިސާ
ޚަރަދުކުރުން
ޚަރަދުކުރަންވާނީ މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ މަސައްކަތަށާއި،
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ދެވިހިފާފައިވާ މީހުންނަށް ދެވޭ ފަރުވާގެ ޚިދުމަތްތައް
ރަނގަޅުކުރުމަށާއި، މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތައް ޙާޞިލުކުރުމަށެވެ.
ފަންޑުގެ ގަވަރނިންގ ބޯޑު 174. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 172 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަންޑު ހިންގައި
ބެލެހެއްޓުމަށާއި ފަންޑުން ޚަރަދުކުރާނެ ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް ލަފާދިނުމަށް 7 (ހަތެއް) މެންބަރުންގެ މައްޗަށް
97

އެކުލެވިގެންވާ ގަވަރނިންގ ބޯޑެއް، މި ޤާނޫނުގެ 172 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކުރާ މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ
ތެރޭގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގަވަރނިންގ ބޯޑުގެ ގަވާއިދު އެކުލަވާލާނީ
މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ލަފާގެމަތިން ގަވަރނިންގ
ބޯޑުންނެވެ.
ފަންޑުގެ ފައިސާ 175. މި ޤާނޫނުގެ 172 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަންޑަށް ކޮންމެ އަހަރަކު ލިބުނު
ޚަރަދުކުރިގޮތުގެ ރިޕޯޓު
ފައިސާގެ ޖުމްލަ ޢަދަދާއި ފަންޑުގެ ފައިސާ ޚަރަދުކުރިގޮތް ބަޔާންކުރާ ރިޕޯޓެއް،
ވިދިގެން އަންނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަސް ނިމުމުގެ ކުރިން ތައްޔާރުކޮށް އެ ރިޕޯޓު
ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
ސައްބީސްވަނަ ބާބު
އެހެނިހެން ކަންކަން
ޤާނޫނުން ޢިނާޔަތް 176. (ހ) ޤާނޫނުއަސާސީގައި ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް
ލިބިދިނުން
ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާހިނދަކު، މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ކުށަކާ ގުޅިގެން މި ޤާނޫނު ހިނގާނީ، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ
ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން
ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގަމުންދިޔަ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ހިނގަމުންދާ ކުށެއްގެ
ތަޙުޤީޤްގެ މަރުޙަލާގައިވާ މީހާއަށް ނުވަތަ އެފަދަ ކުށެއްގެ ޝަރީޢަތުގެ
މަރުޙަލާގައިވާ މީހާއަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ކުށް ކުރިނަމަ ލިބޭނެ
ލުޔެއް ނުވަތަ މަންފާއެއްވާނަމަ، އެ ލުޔެއް ނުވަތަ މަންފާއެއް އޭނާއަށް
ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އޭނާ އެ ކުރި ކުށަކީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރި ކުށެއް
ކަމަށްވެފައި، އޭނާއާމެދު ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ވަކި އިޖުރާއަތެއް މި ޤާނޫނުގައި
އޮވެ، އެ އިޖުރާއަތުން އޭނާއަށް ލުޔެއް ނުވަތަ މަންފާއެއް ލިބިދޭނަމަ، އެ
98

ލުޔެއް ނުވަތަ މަންފާއެއް އޭނާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ވަކި
އިލްތިޒާމެއް ނުވަތަ ބުރައެއް އުފުލުން ލާޒިމުކުރާނަމަ، މި ޤާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަމަކާ ގުޅޭގޮތުން އެ އިލްތިޒާމެއް
ނުވަތަ ބުރައެއް އުފުލުން ލާޒިމުވެގެނެއްނުވެއެވެ.
އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމަށް 177. (ހ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށެއް ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތިން
އެދުން
މުޢާމަލާތުކުރުމުގެ ކުށެއް ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޕެޑްލްކުރުމުގެ ކުށެއް
ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް
އުފުލުމުގެ ކުރިން، ނުވަތަ އެފަދަ ދަޢުވާއެއް މީހެއްގެ މައްޗަށް
އުފުލާފައިވާނަމަ، އެ ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން ޙުކުމްކުރުމުގެ ކުރިން، އޭނާ
ދައުލަތުގެ ހެއްކަކަށް ބަދަލުވެ، އޭނާގެ ކުށުގެ ޢަމަލާ ގުޅޭގޮތުން ކުރިން
ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ނުވަތަ ކުރިން ދައުލަތަށް އެނގިފައިނުވާ މަޢުލޫމާތު
ދައުލަތަށް ހާމަކޮށްފިނަމަ، އަދި އެ މަޢުލޫމާތަކީ މަސްތުވާތަކެތި
ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށް، ނުވަތަ ޕެޑްލްކުރުމުގެ ކުށް، ނުވަތަ މުޢާމަލާތުކުރުމުގެ
ކުށް ނުވަތަ ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށް ކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ސީދާ މަގުފަހިކޮށްދޭ
ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެހީތެރިވެދޭނެ
މަޢުލޫމާތެއް ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އޭނާގެ
މައްޗަށް އުފުލަން ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ނުވަތަ އުފުލާފައިވާ ކުށުގެ ދަޢުވާއާ
ގުޅޭގޮތުން ޙުކުމްކުރުމުގައި، އެ ދަޢުވާ ނިސްބަތްވާ ކުށަށް މި ޤާނޫނުގައި
ކަ ނޑައަޅާފައިވާ އަދަބު ތިންބައިކުޅަ އެއްބަޔަށް ކުޑަކޮށްދިނުމަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ކޯޓުގައި އެދެވިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް ކޯޓުގައި އެދެފިނަމަ، ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާ މީހާގެ މައްޗަށް
ޙުކުމްކުރުމުގައި، އޭނާގެ އަދަބު ކަ ނޑައަޅަންވާނީ އެ ނިސްބަތަށެވެ.
99

ހެކިބަސް ދޭމީހުންނާއި 178. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރެވޭ އެއްވެސް ދަޢުވާއެއްގައި ހިނގާ މަޢުލޫމާތު
މަޢުލޫމާތު ދޭ މީހުން
ދިނުމުގެ ނުވަތަ ހެކިބަސްދިނުމުގެ މަރުޙަލާއެއްގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ޙިމާޔަތްކުރުން
ކުށެއް ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކަމެއް މީހަކު ކޮށްފިކަމުގެ މަޢުލޫމާތު،
ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ދިން ފަރާތެއް ހާމައެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މީހަކު
ހާމަކުރާ މަޢުލޫމާތަކީ، ކަ ނޑައެޅިގެން ދޮގު މަޢުލޫމާތެއްކަން އެނގިހުރެ އޭނާ
ދީފައިވާ މަޢުލޫމާތެއް ކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ ނަން ހާމަކުރުމަކަށް
މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
(ނ) އެއްވެސް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަކަށް ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅޭ ލިޔުމެއްގައި،
ނުވަތަ ފޮތެއްގައި، ނުވަތަ ކަރުދާހެއްގައި ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެއްޗެއްގައި
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއް ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކަމެއް މީހަކު
ކޮށްފިކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ދޭ މީހާގެ ނަން ހިމެނޭ މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ އެމީހާ
ފާހަގަކުރެވިދާނެފަދަ މަޢުލޫމާތެއް ހިމެނޭކަމަށްވާނަމަ، އެމީހާ
ރައްކާތެރިކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން، އެބައެއް ވަންހަނާކުރުމަކީ ނުވަތަ
ނުފެންނަގޮތް ހެދުމަކީ، އެ ދަޢުވާއެއްގެ ޝަރީޢަތް ހިންގަމުންދާ ކޯޓުން
ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެކެވެ.
(ރ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކާ ގުޅިގެން ހިންގޭ ޝަރީޢަތެއްގައި
ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މީހެއްގެ ފުރާނައަށް ނުވަތަ
މުދަލަށް ނުވަތަ ޢާއިލާއަށް ގެއްލުންދީފާނެކަމުގެ އިންޒާރު ލިބިފައިވާނަމަ،
ނުވަތަ އެފަދަ ނުރައްކަލެއް ލިބިދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ ޙާލަތެއް
އޮތްނަމަ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ހެކިބަސް
ދޭ މީހާއަކީ ކާކުކަން ހާމަނުކޮށް ހެކިބަސްދެވިދާނެއެވެ.
(1) ހެކިބަސް ދޭ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެސް ފަދަ އެމީހަކީ ކާކުކަން
ދެނެގަނެވޭފަދަ މަޢުލޫމާތު، ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާއާއި އޭނާގެ ޤާނޫނީ
ވަކީލަށް ހާމަނުކޮށް އަދި އެމީހުންނަށް ނުފެންނަގޮތަށް ފަރުދާއެއްގެ
ނިވަލުގައި ނުވަތަ ކޮޓަރިއެއްގެ ތެރޭގައި ހުރެގެން، އަދި އެމީހަކީ
100

ކާކުކަން ހާމަނުވާގޮތަށް އޭނާގެ އަޑު ބަދަލުކޮށްގެން
ހެކިބަސްދެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން މީހެއްގެ ހެކިބަސް ނަގަންވާނީ
ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ޚަޞްމުންގެ ޙާޟިރުގައެވެ. އަދި
ހެކިބަސްދޭ މީހާއަކީ ކާކުކަން ދެނެގަނެވޭ ފަދަ ސުވާލު ފިޔަވައި ،
އެހެން ސުވާލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
ދޭންވާނެއެވެ. މިފަދަ ހެކިބަސް ވާނީ ޝަފަހީ ހެކި ކަމުގައެވެ.
(2) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ގޮތަކަށް ހެކިބަސް ދޭ މީހާއަކީ
ކާކުކަން ހާމަނުކޮށް ހެކިބަސް ނެގުމަށް މައްސަލައިގެ ޚަޞްމުންގެ
ތެރެއިން ޚަޞްމަކު ބޭނުންވާނަމަ، މައްސަލަ ޝަރީޢަތުން ބަލަން
ފެށުމުގެ ކުރިން ލިޔުމުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، އެގޮތަށް
ހެކިބަސްނެގުމަށް ކޯޓުން ހުއްދަ ދެވިދާނެވެ.
އެއް ޙުކުމަށްވުރެ ގިނަ 179. މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް ކަމަށް ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއް، މީހެއްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެ،
ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން
އޭނާގެ މައްޗަށް އެއް ޙުކުމަށްވުރެ ގިނަ ޙުކުމް ކަ ނޑައަޅައިފި ހިނދެއްގައި، އެ
ޙުކުމެއް ކަ ނޑައެޅި ކޯޓަކުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަ ނޑަނާޅާހާހިނދަކު، އެ ޙުކުމްތައް
އޭނާގެ މައްޗަށް ތަންފީޛުކުރާނީ، އެއް ޙުކުމަށްފަހު އަނެއް ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރާ
އުސޫލުންނެވެ. އަދި އެ ޙުކުމްތަކުގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ ތަންފީޛުކުރަން ފަށާނީ،
ނިސްބަތުން އެންމެ ބޮޑު ޙުކުމެވެ.
އެހެން ޤަ އުމުތަކުގެ 180. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ޓެސްޓުތައް ހެދުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ
އިދާރާތައް މެދުވެރިކޮށް
އިދާރާއަކުން އެ ޓެސްޓުތައް ހެދުމުގައި އެހެން ޤައުމަކާއެކު އެއިން
ޓެސްޓުތައް ހެދުން
އިދާރާއަކުން އެއްބާރުލުމުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވުމަކަށް ނުވަތަ އެފަދަ
އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން އެއިން ޤައުމަކުން އެ ޓެސްޓުތައް ހެދުމަކަށް މި
ޤާނޫނު ހުރަހެއްނާޅައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޓެސްޓުތައް އެގޮތަށް
ހަދަންވާނީ، ކަމާގުޅޭގޮތުން މި ޤާނޫނުގައި ކަ ނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކަށް
ހަނިކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހަދާ ޓެސްޓުތަކުގެ ނަތީޖާއަކީ، ހެކީގެ
101

ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެކެވެ.
ބަދަލުދިނުން 181. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މީހެއްގެ މުދާ ހިފަހައްޓައި ދައުލަތަށް ނެގުމުގައި،
ނުވަތަ މީހެއްގެ ޢިމާރާތަކަށް ވަދެ ތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، ނުވަތަ
މީހަކު ބަންދުކުރުމުގައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތަކުން ޢަމަލުކުރަން ޖެހެނު
ގޮތަކުން އެއްވެސް މީހަކަށް ނުވަތަ މުދަލަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިއްޖެނަމަ، އެ
ގެއްލުމެއްގެ ބަދަލު ދައުލަތުން ނަގައިދިނުމެއް ނޯންނާނެއެވެ. ނަމަވެސް
އެފަދަ ގެއްލުމެއް މެދުވެރިވީ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތެއްގެ އިހުމާލުން
ނުވަތަ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތުން ޤާނޫނާ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކޮށްފައިވާ
ކަމެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ މީހަކަށް ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ގަސްދުގައިކަމަށް
ވާނަމަ، އެފަދަ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދޭންޖެހޭ ޙާލަތުގައި، ބަދަލު
ނަގައިދޭނެ ޢަދަދު ކަ ނޑައަޅާނީ ޝަރީޢަތުންނެވެ.
މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުތަކުގެ 182. (ހ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގައި
އިޚްތިޞާޞް
މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުތަކުގެ އިޚްތިޞާޞް އެގޮތަށް ކަ ނޑައަޅާފައި
އިޞްލާޙުވުން
އޮތްކަމުގައިވީނަމަވެސް، ޑްރަގް ކޯޓުން ބެލުމަށް އެ ކޯޓަށް މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން އިޚްތިޞާޞް ލިބިދީފައިވާ މައްސަލަތަކާއި، މި ޤާނޫނުގައި 5
(ފަހެއް) އަހަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު
ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކުށުގެ މައްސަލަތައް ފިޔަވައި، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ
އެހެން ކުށްކުށާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް، މި ޤާނޫނުގެ
34 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑްރަގް ކޯޓު
ހިނގަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން، ހަމަ ކޮންމެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަކަށްވެސް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) މަސް
ދުވަސް ހަމަވުމުން، މި މާއްދާގެ (ހ) އަށް ޢަމަލުކުރުން ނިމުމަކަށްއައިސް،
ޑްރަގް ކޯޓުން ބެލުމަށް އެ ކޯޓަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިޚްތިޞާޞް
ލިބިދީފައިވާ މައްސަލަތައް ފިޔަވައި މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އެންމެހައި
102

ކުށްކުށާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުތަކަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްކުށުގެ މައްސަލަތައް ބެލުމަށް މެޖިސްޓްރޭޓް
ކޯޓުތަކަށް މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގެ ދަށުން ލިބިދޭ އިޚްތިޞާޞަށާއި،
އެ ކޯޓުތަކަށް ލިބިދޭ ސަރަޙައްދީ އިޚްތިޞާޞަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ
ގޮތުގެމަތިން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކަ ނޑައަޅާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓެއްގައި
ނުވަތަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ނުވަތަ ޖުވެނައިލް ކޯޓުގައި މި ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކުރާ ކުށްކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލުމަކަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
(ރ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްކުށުގެ މައްސަލަތައް މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުތަކުން
ބެލުމުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ
ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ އިޚްތިޞާޞް އެ
ކޯޓުތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އެ ބޭނުންވާ ނިސްބަތަށް މި
ޤާނޫނު މެދުވެރިކޮށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ
ޤާނޫނު) އިޞްލާޙުވީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތައް 183. މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދަންޖެހޭ މަރުކަޒުތައް އުފައްދައި
ޤާއިމުކުރުމަށް ބޭނުންވާ
އެމާއްދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ ވަޞީލަތްތައް ޤާއިމުކުރުމަށް ކޮންމެހެން
ފައިސާ
ބޭނުންވާނެ ފައިސާ، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 120
(ސަތޭކަވިހި) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި،
ފާސްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތުން މި ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތައް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގައި
ޤާއިމުކޮށް އެތަންތަނުން ޚިދުމަތްދެވޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.
ޖަދު ވަލު 2 އަދި 3 ގައިވާ 184. (ހ) އަންނަނިވި ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން، މިނިސްޓްރީން ގަވާއިދު ހަދައި،
އެއްޗެއްސާބެހޭ ގަވާއިދު
ހިންގަންވާނެއެވެ.
ހެދުން
(1) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރެވޭނެ
103

އުސޫލުތައް ؛
(2) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމަށް
ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ލައިސަންސްދިނުމުގެ ޝަރުޠުތަކާއި އުސޫލުތައް؛
(3) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ
ބޭނުމުގައި، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި، ނުވަތަ
އުފެއްދުމުގެ ބޭނުމުގައި، ނުވަތަ ޕްރޮސެސްކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި،
ނުވަތަ ބެހުމުގެ ބޭނުމުގައި، ނުވަތަ ރައްކާކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ، ނުވަތަ
މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް ރައްދުކޮށްދިނުމުގެ ބޭނުމުގައި،
ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ޢިމާރާތްތައް ނުވަތަ ތަންތަން ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ
އުސޫލުތައް ؛
(4) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުންތަކާބެހޭ
އުސޫލުތައް ؛
(5) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެކާ ގުޅޭގޮތުން ބަލަހައްޓަންޖެހޭނެ
ލިޔެކިޔުންތަކާއި ދޭންޖެހޭނެ މަޢުލޫމާތާއި އެ ލިޔެކިޔުންތައް ބަލައި
ދިރާސާކުރެވޭނެ އުސޫލުތައް؛
(6) ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ހިމެނޭ ދާގީނާ ލޭބަލްކުރާނެ
ގޮތް.
(ށ) އަންނަނިވި ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީން ގަވާއިދު
ހަދައި، ހިންގަންވާނެއެވެ.
(1) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރެވޭނެ
އުސޫލުތައް ؛
(2) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމަށް ބޭނުންވާ
މީހުންނަށް ލައިސަންސްދިނުމުގެ ޝަރުޠުތަކާއި އުސޫލުތައް ؛
(3) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ
ބޭނުމުގައި، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި، ނުވަތަ
އުފެއްދުމުގެ ބޭނުމުގައި، ނުވަތަ ޕްރޮސެސްކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި،
ނުވަތަ ބެހުމުގެ ބޭނުމުގައި، ނުވަތަ ރައްކާކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ، ނުވަތަ
104

މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް ރައްދުކޮށްދިނުމުގެ ބޭނުމުގައި،
ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ޢިމާރާތްތައް ނުވަތަ ތަންތަން ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ
އުސޫލުތައް ؛
(4) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއްގެ މުޢާމަލާތުކުރުމުގައި ބޭނުންވާނެ
ލިޔެކިޔުންތަކާބެހޭ އުސޫލުތައް ؛
(5) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗަކާ ގުޅޭގޮތުން ބަލަހައްޓަންޖެހޭނެ
ލިޔެކިޔުންތަކާއި ދޭންޖެހޭނެ މަޢުލޫމާތާއި އެ ލިޔެކިޔުންތައް ބަލައި
ދިރާސާކުރެވޭނެ އުސޫލުތައް؛
(6) ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް ހިމެނޭ ދާގީނާ ލޭބަލްކުރާނެ ގޮތް.
ގަވާއިދު ހަދައި ހިންގުން 185. މި ޤާނޫނުގައި ކަ ނޑައެޅިގެން އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާހިނދަކު، މި ޤާނޫނު
ހިންގުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގާނީ، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް
އެޖެންސީންނެވެ.
ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރުން 186. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤާނޫނު ފާސްވެ، ތަޞްދީޤުކޮށް، ދިވެހި
ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.
އުވާލެވޭ ޤާނޫނު 187. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/77
(މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު) އުވުނީއެވެ.
އިޖުރާއަތު ތަފާތުވާ 188. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޢާންމު ހަމަތަކެއް
ޙާލަތުގައި ޢަމަލުކުރާނެ
ޤާނޫނެއްގައި ކަ ނޑައަޅައިފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ އިޖުރާއަތުތަކުގައާއި
އުސޫލު
އެފަދަ ޤާނޫނެއްގައި ކަ ނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކުގައި އެއްވެސް ތަފާތެއްވާ
ޙާލަތުގައި، އެ ދެ އިޖުރާއަތުގެ ތެރެއިން އިސްކަންދޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށުގެ
ތުހުމަތު ކުރެވިގެންވާ މީހާގެ ޙައްޤުތަކަށް ފަހިވާގޮތަށް ހުރި އިޖުރާއަތުތަކަށެވެ.
105

ޖަދުވަލުތައް 189. މި ޤާނޫނުގައި ޙަވާލާދީފައިވާ، އަދި މި ޤާނޫނާ އެކުގައި އެވާ ތިން ޖަދުވަލަކީ، މި
ޤާނޫނުގެ މުހިންމު ބައެކެވެ. މި ޤާނޫނު ފުރިހަމަވާނީ އެ ތިން ޖަދުވަލާ އެކުގައެވެ. މި
ޤާނޫނުގައި އެ ތިން ޖަދުވަލުގެ ތެރެއިން ޖަދުވަލަކަށް ޙަވާލާދޭ ފަހަރުތަކުގައި އެ
ޙަވާލާދެނީ، މި ޤާނޫނުގެ މުހިންމު ބަޔަކަށެވެ.
މާނަކުރުން 190. މި ޤާނޫނުގައި އެ ޢިބާރާތެއް ބޭނުންކޮށްފައި އޮތް ގޮތުން ކަ ނޑައެޅިގެން
އެހެންގޮތަކަށް ދޭހަނުވާހާހިނދަކު:
(ހ) "ބެލެނިވެރިޔާ" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މީހެއްގެ ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިންނާއި
ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިންނަށެވެ.
(ށ) "ބޭސްކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ޑޮކްޓަރުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނަމަ، މިނިސްޓްރީން ހުއްދަ ދީފައިވާ މެޑިކަލް
ޑޮކްޓަރުންނާއި ، ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ ބޭސްތައް ދޫކުރުމުގެ ހުއްދަ ދީފައިވާ
މީހުންނަށެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައިނަމަ އެ ޤައުމެއްގެ ކަމާބެހޭ
ރަސްމީ ފަރާތްތަކުން ބޭސްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދީފައިވާ މެޑިކަލް
ޑޮކްޓަރުންނަށެވެ.
(ނ) "ކެނެބިސް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ކެނެބިސް ޢާއިލާގެ ގަސްގަހުގެ ތެރެއިން
ގަހަކަށް ނުވަތަ އެއިން ގަހެއްގެ ބަޔަކަށް، އެއަށް ކޮންމެ ނަމެއް
ކީނަމަވެހެވެ.
(ރ) "ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޓެޓްރާހައިޑްރޯކެނެބިނޯލް
އާއި ކެނެބިނޯލް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް އެކުލެވޭގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ
ތާސީރަށެވެ.
(ބ) "ކެނެބިސް ރެޒިން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ ، ޓެޓްރާހައިޑްރޯކެނެބިނޯލް
އެއްވެސް ވަރަކަށް ހިމެނޭ މާއްދާއަށެވެ.
(ޅ) "ކެނެބިހުން މުޢާމަލާތުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ކެނެބިސް ވިއްކުމާއި،
ދިނުމާއި، ވިޔަފާރިކުރުމަށްޓަކައި އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް ގެންދިޔުމާއި ،
ގެންގޮސްދިނުމާއި ، ރައްދުކޮށްދިނުމާއި، އެއިން ކަމެއް ކޮށްދިނުމަށް
ހުށަހެޅުމާއި އެއްބަސްވުން ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
106

(ކ) "ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް އޮތް އެހެން ކޯޓެއް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޑްރަގް
ކޯޓު ފިޔަވައި، މަސްތުވާތަކެއްޗާގުޅޭ ކުށްކުށުގެ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ
އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޮންމެ ކޯޓަކަށެވެ.
(އ) "ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރު" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް
ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުކަމުގެ މަޤާމު ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ، މި ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރުމުގައި އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބު އަދާކުރުމަށް އެ ސަރވިސްއިން
ހުއްދަކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށެވެ.
(ވ) "ކޮޓަރި" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މީހުން ދިރިއުޅޭ ތަންތަނުގައާއި އެނޫން
ތަންތަނުގައި ހުންނަ ކޮޓަރި ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
(މ) "އުފެއްދުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗަކަށް
ޙަވާލާދީނަމަ، ވަކި މަސްތުވާ އެއްޗެއް އުފެއްދުމަށާއި ވަކި މަރުޙަލާތަކެއް
ބޭނުންކޮށްގެން އެއްޗެއްގެ ތާސީރު އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަގޮތަށް
ބަދަލުކުރުމަށާއި، އެއް މަސްތުވާއެއްޗަކުން އަނެއް މަސްތުވާ އެއްޗަކަށް އޭގެ
ބާވަތް ބަދަލުކުރުމަށެވެ.
(ފ) "ޢުމުރަށް ޖަލަށްލުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، 25 (ފަންސަވީސް) އަހަރަށް
ޖަލަށްލުމަށެވެ.
(ދ) "މިނިސްޓަރު" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން
ހުއްޓުވުމާގުޅޭ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ޒިންމާ އެއިރަކު
ޙަވާލުކޮށްފައިވާ ވަޒީރަށެވެ.
(ތ) "މިނިސްޓްރީ" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން
ހުއްޓުވުމާގުޅޭ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ޒިންމާ އެއިރަކު
ޙަވާލުކޮށްފައިވާ ވުޒާރާއަށެވެ.
(ލ) "މުދާ" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ނުއުފުލޭ މުދަލާއި، އުފުލޭ މުދާ
ހިމެނޭގޮތުން، އަދި އެއިން މުދަލެއްގެ މިލްކުވެރިކަމާއި ، އެއިން މުދަލަކާ
ގުޅިގެން އުފެދިފައިވާ ނުވަތަ އުފެދޭ އެނޫންވެސް ޙައްޤާއި މަޞްލަޙަތާއި
މަންފާވެސް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
(ގ) "ފުލުހުންގެ އޮފިސަރު" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008
107

(ފުލުހުންގެ ޤާނޫނު) ގައި އެ ޢިބާރާތަށް ދީފައިވާ މާނަކުރުމުގެ ތެރޭގައި
ހިމެނޭ މީހަކަށެވެ.
(ޏ) "ޑައިމޯފިނުން މުޢާމަލާތުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޑައިމޯފިން
ވިއްކުމާއި، ދިނުމާއި، ވިޔަފާރިކުރުމަށްޓަކައި އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް
ގެންދިޔުމާއި ، ގެންގޮސްދިނުމާއި، ރައްދުކޮށްދިނުމާއި، އެއިން ކަމެއް
ކޮށްދިނުމަށް ހުށަހެޅުމާއި އެއްބަސްވުން ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
(ސ) "ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޖަދުވަލު 1
ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާއަކަށް ނުވަތަ އެއިން މާއްދާއެއް ހިމަނައިގެން
އުފައްދާފައިވާ ކޮންމެ އުފެއްދުމަކަށެވެ.
(ޑ) "ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޖަދުވަލު 2
ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބޭހުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ކޮންމެ އެއްޗަކަށް ނުވަތަ
އެއިން އެއްޗެއް ހިމަނައިގެން އުފައްދާފައިވާ ކޮންމެ އެއްޗަކަށެވެ.
(ޒ) "ޖަދުވަލު 3 ގައިވާ އެއްޗެއް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ
ނުވަތަ ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް އުފެއްދުމަށް ނުވަތަ
ތައްޔާރުކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެކަމަށް އެ ޖަދުވަލުގައި ބަޔާންކުރާ
އެއްޗެއްސަށެވެ.
(ޓ) "ޕްރިސްކްރިޕްޝަން" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ބޭހުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ
އެއްޗެހި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި، ބޭސްކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ޑޮކްޓަރަކު
ޢާންމުކޮށް ލިޔެދޭ މިންވަރު ކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު އެންޑް ފެމިލީން
ކަ ނޑައަޅާ މިންވަރަކަށް ލިޔެދޭ ބޭސް ސިޓީއަށެވެ.
108

ޖަދުވަލު 1
މަނާކުރެވިފައިވާ މަސްތުވާތަކެތި
-1 އެސިޓޯފިން ACETORPHINE
-2 އެސިޓައިލް - އަލްފާ - މިތައިލްފެންޓަނިލް ACETYL-ALPHA-
METHYLFENTANYL
-3 އެސިޓައިލްޑައިހައިޑްރޯކޯޑެއިން ACETYLDIHYDROCODEINE
-4 އެސިޓައިލްމެތަޑޯލް ACETYLMETHADOL
-5 އެލައިލްޕްރޯޑިން ALLYLPRODINE
-6 އަލްފާ- ސިޓައިލް - މެތަޑޯލް ALPHA-CETYL-METHADOL
-7 އަލްފާމެޕްރޯޑިން ALPHAMEPRODINE
-8 އަލްފާމެތަޑޯލް ALPHAMETHADOL
-9 އަލްފާ- މިތައިލްފެންޓަނިލް ALPHA-METHYLFENTANYL
-10 އަލްފާ- މިތައިލްތިއޯފެންޓަނިލް ALPHA-METHYLTHIOFENTANYL
-11 އަލްފްާޕރޯޑިން ALPHAPRODINE
-12 އެނިލެރިޑިން ANILERIDINE
-13 ބެންޒެތައިޑިން BENZETHIDINE
-14 ބެނަޒައިލްމޯފިން BENZYLMORPHINE
-15 ބީޓާސިޓައިލްމެތަޑޯލް BETACETYLMETHADOL
-16 ބީޓާ- ހައިޑްރޮކްސީފެންޓަނިލް BETA-HYDROXYFENTANYL
-17 ބީޓާ- ހައިޑްރޮކްސީ -3- މިތައިލްފެންޓަނިލް BETA-HYDROXY-3-
METHYLFENTANYL
-18 ބީޓާމެޕްރޮޑިން BETAMEPRODINE
-19 ބީޓާމެތަޑޯލް BETAMETHADOL
-20 ބީޓާޕްރޯޑީން BETAPRODINE
-21 ބެޒިޓްރަމައިޑް BEZITRAMIDE
-22 ބްރޯލްއެމްފިޓަމިން BROLAMFETAMINE
109

-23 ކެތިނޯން CATHINONE
-24 ކެނެބިސް އަދި ކެނެބިސް ރޭސިން CANNABIS AND CANNABIS
RESIN
-25 ކެނެބިސް މިކްސްޗަރ CANNABIS MIXTURE
-26 ކެނެބިސް އެކްސްޓްރެކްޓްސް އަދި ޓިންކްޗަރ CANNABIS EXTRACTS AND
TINCTURES
-27 ކްލޯނިޓަޒިން CLONITAZENE
-28 ކޮކާ ލީފް COCA LEAF
-29 ކޮކޭން COCAINE
-30 ކޮޑޮކްސައިމް CODOXIME
-31 ކޮންސެންޓްރޭޓް އޮފް ޕޮޕީ ސްޓްރޯ CONCENTRATE OF POPPY
STRAW
-32 ސައިކްލޯ ބާބިޓާލް CYCLOBARBITAL
-33 ޑެސޯމޯފިން DESOMORPHINE
-34 ޑީ.އީ.ޓީ DET
-35 ޑެކްސްޓްރޯމޮރަމައިޑް DEXTROMORAMIDE
-36 ޑީ.އެމް.އޭ DMA
-37 ޑީ.އެމް.އެޗް.ޕީ DMHP
-38 ޑީ.އެމް.ޓީ DMT
-39 ޑީ.އޯ.އީ.ޓީ DOET
-40 ޑައަމޯފިން DIAMORPHINE
-41 ޑައަމްޕްރޮމައިޑް DIAMPROMIDE
-42 ޑައިތައިލްތަ އަމްބިއުޓިން DIETHYLTHIAMBUTENE
-43 ޑައިފެނޮކްސިން DIFENOXIN
-44 ޑައިހައިޑްރޯމޯފިން DIHYDROMORPHINE
-45 ޑައިހައިޑްރޯޓޯފިން DIHYDROETORPHINE
-46 ޑައިމެނޮކްސްސަ ޑޯލް DIMENOXADOL
-47 ޑައިމެފްެޕޓަނޯލް DIMEPHEPTANOL
110

-48 ޑައިމެތައިލް ، (މެތައިލީންޑައިއޮކްސީ) DIMETHYL,(METHYLENEDIOXY)
ފެނެތީލިމަން) PHENETHYLAMINE)
-49 ޑައިމިތަލްތައަމްބިއުޓިން DIMETHYLTHIAMBUTENE
-50 ޑައޮކްސަފިޓައިލްބިއުޓަރޭޓް DIOXAPHETYLBUTYRATE
-51 ޑައިފެނޮކްސިލޭޓް DIPHENOXYLATE
-52 ޑައިޕިޕަނޯން DIPIPANONE
-53 ޑްރޯޓިބަނޯލް DROTEBANOL
-54 އެކްގޯނިން ECGONINE
-55 އެތައިލް، (މެތައިލީންޑައިއޮކްސީ) ETHYL,(METHYLENEDIOXY)
ފެނެތީލިމަން) PHENETHYLAMINE)
-56 އިތައިލްމިތައިލްތި އަމްބިއުޓިން ETHYLMETHYLTHIAMBUTENE
-57 އިތައިލްމޯފިން ETHYLMORPHINE
-58 އެޓިސައިކްލިޑިން ETICYCLIDINE
-59 އެޓޯނިޓަޒިން ETONITAZENE
-60 އެޓޯފިން ETORPHINE
-61 އެޓޯޒެރިޑިން ETOXERIDINE
-62 އީޓްރިޕްޓަމިން ETRYPTAMINE
-63 ފެނެޓިލީން FENETYLLINE
-64 ފިޔުރެތިޑިން FURETHIDINE
-65 ހައިޑްރޯމޯފިނޯލް HYDROMORPHINOL
-66 ހައިޑްރޮކްސިޕެތިޑިން HYDROXYPETHIDINE
-67 އައިސޯމެތަޑޯން ISOMETHADONE
-68 ކީޓޯބެމިޑޯން KETOBEMIDONE
-69 ލީވަމްޕެޓަމިން LEVAMFETAMINE
-70 ލީވޯމެޓަންފިޓަމިން LEVOMETAMFETAMINE
-71 ލީވޯމެތޯފަން LEVOMETHORPHAN
-72 ލީވޯމޮރޮމައިޑް LEVOMORAMIDE
111

-73 ލީވޯފެނަސިލްމޯފަން LEVOPHENACYLMORPHAN
-74 ލައިސަރޖައިޑް (އެލް އެސް ޑީ)، އެލް
LYSERGIDE (LSD), LSD 25
އެސް ޑީ 25
-75 އެމް ޑީ އެމް އޭ ، -4 (މިތައިލްއެނެޑިއޮކްސީ) MDMA,4-(METHYLENEDIOXY)
ފެނެތައިލަމައިން PHENETHYLAMINE
-76 މެޓަޒޯސިން METAZOCINE
-77 މެތައިލް، (މެތައިލީންޑައިއޮކްސީ) METHYL, (METHYLENEDIOXY)
ފެނެތީލިމަން) PHENETHYLAMINE)
-78 މިތައިލްޑެސޯފިން METHYLDESORPHINE
-79 މިތައިލް ޑައިހައިޑްރޯމޯފިން METHYLDIHYDROMORPHINE
-3 -80 މިތައިލް ފެންޓަނިލް 3-METHYLFENTANYL
-3 -81 މިތައިލް ތަޔޯފެންޓަނިލް 3-METHYLTHIOFENTANYL
-82 މެޓޯޕޯން METOPON
-83 މެޓަމްފެޓަމިން ރެސިމޭޓް METAMFETAMINE RACEMATE
-84 މެކްލޯކުއަލޯން MECLOQUALONE
-85 މެފެޑްރޯން MEPHEDRONE
-86 މެސްކަލިން MESCALINE
-87 މެތަކުއަލޯން METHAQUALONE
-88 މެތްކެތިނޯން METHCATHINONE
-89 މިތައިލްފެނިޑޭޓް METHYLPHENIDATE
-90 މޯފެރިޑިން MORPHERIDINE
-91 މޮރަމައިޑް އިންޓަރމީޑިއޭޓް MORAMIDE INTERMEDIATE
-92 މިތައިލްއެމިނޮރެކްސް 4-METHYLAMINOREX
-93 އެމް.ޕީ.ޕީ.ޕީ MPPP
-94 އެމް.އެމް.ޑީ.އޭ MMDA
-95 އެމް.ޑީ.އީ ، އެން - އެތައިލް އެމް.ޑީ.އޭ MDE, N-ETHYL MDA
-4 -96 އެމް.ޓީ.އޭ 4-MTA
112

-97 މައިރޯފިން MYROPHINE
-98 އެން- ހައިޑްރޮކްސީ އެމް.ޑީ.އޭ، އެން- 3N-HYRDROXYMDA,N-METHYL-
(4-
މިތައިލް3- -4(މެތްލީންޑައިއޮކްސީ)
(METHLENEDIOXY)PHENYLTHY
(ފެނެތީލިމަން) LAMINE
-99 ނިކޯމޯފިން NICOMORPHINE
-100 ނޯރޮސިމެތަޑޯލް NORACYMETHADOL
-101 ނޯލިވޯފެނޯލް NORLEVORPHANOL
-102 ނޯމެތަޑޯން NORMETHADONE
-103 ނޯމޯފިން NORMORPHINE
-104 ނޯޕިޕަނޯން NORPIPANONE
-105 އޯޕިއަމް (އަފިހުން) OPIUM
-106 އޮރިޕަވިން ORIPAVINE
-107 ޕެރަ- ޕްލޫރޯފެންޓަނިލް PARA-FLUOROFENTANYL
-108 ޕެރަހެކްސިލް PARAHEXYL
-109 ޕީ.އީ.ޕީ.އޭ.ޕީ PEPAP
-110 ފެނަޑޮކްސޯން PHENADOXONE
-111 ފެނަމްޕްރޮމައިޑް PHENAMPROMIDE
-112 ފެނަޒޯސިން PHENAZOCINE
-113 ފެނޯމޯފަން PHENOMORPHAN
-114 ފެނޯޕެރިޑިން PHENOPERIDINE
-115 ފެންސައިކްލީޑިން PHENCYCLIDINE
-116 ފެންމެޓްރިޒިން PHENMETRAZINE
-117 ޕިމިނޯޑިން PIMINODINE
-118 ޕިރިޓްރަމައިޑް PIRITRAMIDE
-119 ޕީ.އެމް.އޭ PMA
-120 ޕްރޯހެޕްޓަޒިން PROHEPTAZINE
-121 ޕްރޯޕެރިޑިން PROPERIDINE
113

-122 ސައިލޯސިން، ސައިލޮޓްސިން PSILOCINE, PSILOTSIN
-123 ސައިލޯސައިބިން PSILOCYBINE
-124 ރޭސިމެތޯފަން RACEMETHORPHAN
-125 ރޭސިމޮރޮމައިޑް RACEMORAMIDE
-126 ރޭސިމޯފަން RACEMORPHAN
-127 ރޯލިސައިކްލިޑިން ROLICYCLIDINE
-128 ރެމައިފެންޓަނިލް REMIFENTANIL
-129 އެސް.ޓީ.ޕީ -ޑީ.އޯ.އެމް STP-DOM
-130 އެސް.ޕީ. ޓެނެމްފެޓަމިން SP TENAMPHETAMINE
-131 ޓީނޯސައިކްލިޑިން TENOCYCLIDINE
-132 ޓެޓްރާހައިޑްރޯ ކެނެބިނޯލް TETRAHYDRO CANNABINOL
-133 ތިބެކޯން THEBACON
-134 ތިބޭން THEBAINE
-135 ތަޔޯފެންޓަނިލް THIOFENTANYL
-136 ޓިލިޑީން TILIDINE
-137 ޓީ.އެމް.އޭ TMA
-138 ޓްރައިމެޕެރިޑިން TRIMEPERIDINE
-139 ޒިޕްެޕރޯލް ZIPEPROL
މަތީގައިއެވާ ތަކެތީގެ އައިސޯމާރސްއާއި ، އެސްޓާރޒްއާއި ، އީތާރޒްއާއި، ސޯލްޓްސްއާއި، އެއިން އެއްޗެއް
ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ މަތީގައިވާ އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން ތައްޔާރުކުރެވޭ އެއްޗެހީގެ ތެރެއިން ޖަދުވަލު 2 ގައި
ހިމެނިފައިނުވާ ތަކެތި.
މި ޖަދުވަލުގައިވާ އެއްޗެހީގެ ނަންތައް ލިޔެފައިއެވަނީ، އ.ދ. ގެ 1961 ވަނަ އަހަރުގެ ސިންގަލް
ކޮންވެންޝަން އޮން ނާކޮޓިކް ޑްރަގްސްއާއި 1971 ވަނަ އަހަރުގެ ކޮންވެންޝަން އޮން ސައިކޯޓްރޮޕިކް
ސަބްސްޓެންސަސްގެ ޝެޑިއުލްތަކުގައިވާ ގޮތަށެވެ. އަދި މި ޖަދުވަލުގައިވާ އެއްޗަކަށް މި ޖަދުވަލުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ
ނަން ނޫން އެހެން ނަމެއް ބޭނުންކުރުމަކުން އެއެއްޗަކީ މި ޖަދުވަލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެތި ނޫން ކަމުގައެއް
ނުބެލެވޭނެއެވެ.
114

ޖަދުވަލު 2
ބޭހުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ މަސްތުވާތަކެތި
-1 އެމްފިޕްރޮމޯން AMFEPRAMONE
-2 އެމްފިޓަމިން AMFETAMINE
-3 އެމައިނެޕްޓިން AMINEPTINE
-4 އެމައިނޯރެކްސް AMINOREX
-5 އެމޯބާބިޓާލް AMOBARBITAL
-6 އެމީލް ނައިޓްރޭޓް، ބިޔުޓީލް ނައިޓްރޭޓް AMYL NITRATE, BUTYL
NITRATE
-7 އަލްފެންޓަނިލް ALFENTANIL
-8 އެލޯބާބިޓާލް ALLOBARBITAL
-9 އެލްޕްރޮޒޯލަމް ALPRAZOLAM
-10 ބާބިޓާލް BARBITAL
-11 ބެންޒީން BENZENE
-12 ބެންޒްފިޓަމިން BENZFETAMINE
-13 ބްރޯމަޒެޕާމް BROMAZEPAM
-14 ބްރޮޓިޒޯލަމް BROTIZOLAM
-15 ބިޔުޕްރިނޯފިން BUPRENORPHINE
-16 ބިޔުޓަލްބިޓާލް BUTALBITAL
-17 ބިޔުޓޭން BUTANE
-18 ބިޔުޓޯބާބިޓާލް BUTOBARBITAL
-19 ކެމަޒިޕާމް CAMAZEPAM
-20 ކެތީން CATHINE
-21 ކްލޯރޑައިޒެޕޮކްސައިޑް CHILORDIAZEPOXIDE
-22 ކްލޯބަޒާމް CLOBAZAM
115

-23 ކްލޯނަޒިޕާމް CLONAZEPAM
-24 ކްލޯރަޒިޕޭޓް CLORAZEPATE
-25 ކްލޯޓިއަޒިޕާމް CLOTIAZEPAM
-26 ކްލޮކްސަޒޯލަމް CLOXAZOLAM
-27 ކޯޑީން CODEINE
2 -28 ސީ-ބީ، -4ބްރޯމޯ 2C-B,4-BROMO-2, ،2-
ޑައިމެތޯކްސީފެނެތިލަމިން DIMETHOXYPHENETHYLAMINE
-29 ޑައަޒެޕާމް DIAZEPAM
-30 ޑައިހައިޑްރޯކޯޑެއިން DIHYDROCODEINE
-31 ޑިލޯރަޒިޕާމް DELORAZEPAM
-32 ޑެކްސްއެމްފިޓަމިން DEXAMFETAMINE
-33 ޑެކްސްޓްރޯޕްރޯޕޮކްސީފީން DEXTROPROPOXYPHENE
-34 ޑްރޯނަބިނޯލް DRONABINOL
-35 އެސްޓަޒޯލަމް ESTAZOLAM
-36 އެތްކްލޯވިނޯލް ETHCHLORVYNOL
-37 އެތިނަމޭޓް ETHINAMATE
-38 އިތައިލްލޮފްލަޒިޕޭޓް ETHYL LOFLAZEMPATE
-39 އެޓިލެމްފިޓަމިން ETILAMFETAMINE
-40 ފެންކެމްފަމިން FENCAMFAMINE
-41 ފެންޕްރޮޕޮރެކްސް FENPROPOREX
-42 ފެންޓަނިލް FENTANYL
-43 ފްލޫޑައިޒިޕާމް FLUDIAZEPAM
-44 ފްލޫނައިޓްރޮޒިޕާމް FLUNITRAZEPAM
-45 ފްލޫރަޒިޕާމް FLURAZEPAM
-46 ފްރެއޮން FREON
-47 ޖީ.އެޗް.ބީ (ވައި -ހައިޑްރޯކްސީ ބަޓްރިކް GHB(Y-HYDROXYBUTRIC
އެސިޑް) ACID)
116

-48 ގްލޫޓެތިމައިޑް GLUTETHIMIDE
-49 ހެލަޒިޕާމް HALAZEPAM
-50 ހެލޮކްސަޒޯލަމް HALOXAZOLAM
-51 ހައިޑްރޯކޯޑޯން HYDROCODONE
-52 ހައިޑްރޯމޯފޯން HYDROMORPHONE
-53 ކެޓަމީން KETAMINE
-54 ކެޓަޒޯލަމް KETAZOLAM
-55 ލިފިޓަމިން LEFETAMINE
-56 ލިވޯފަނޯލް LEVORPHANOL
-57 ލޯޕްރަޒޯލަމް LOPRAZOLAM
-58 ލޮރަޒެޕާމް LORAZEPAM
-59 ލޯމިޓަޒިޕާމް LORMETAZETAM
-60 މެޒިންޑޯލް MAZINDOL
-61 މެޑަޒިޕާމް MEDAZEPAM
-62 މެފިނޮރެކްސް MEFENOREX
-63 މެޕްރޯބަމޭޓް MEPROBAMATE
-64 މެސްކަލީން MESCALINE
-65 މެސޯކާބް MESOCARB
-66 މެތަޑޯން METHADONE
-67 މެތަޑޯން އިންޓަރމީޑިއެޓް METHADONE INTERMEDIATE
-68 މެތައިލީން ކްލޮރައިޑް METHYLENE CHLORIDE
-69 މެތައިލްފެނިޑޭޓް METHYLPHENIDATE
-70 މެތައިލްފީނޯބާބިޓާލް METHYLPHENOBARBITAL
-71 މެތިޕްރިލޯން METHYPRYLON
-72 މެޑަޒޯލަމް MIDAZOLAM
-73 މޯފިން MORPHINE
117

-74 މޯފިން މެތޯބްރޯމައިޑް MORPHINE METHOBROMIDE
-75 މޯފިން އެން- އޮކްސައިޑް MORPHONE N-OXIDE
-76 ނަލްބިއުފީން NALBUPHINE
-77 ނިކޯކޯޑެއިން NICOCODEINE
-78 ނިކޯޑިކޯޑީން NICODICODINE
-79 ނިމެޓަޒިޕާމް NIMETAZEPAM
-80 ނައިޓްރަޒިޕާމް NITRAZEPAM
-81 ނައިޓްރޯންސް އޮކްސައިޑް 1 ހެކްސޭން NITRONS OXIDE 1 HEXANE
-82 ނޯޑަޒިޕާމް NORDAZEPAM
-83 އޮކްސިކޯޑޯން OXYCODONE
-84 އޮކްސިމޯފޯން OXYMORPHONE
-85 އޮކްސަޒިޕާމް OXAZEPAM
-86 އޮކްސަޒޯލަމް OXAZOLAM
-87 ޕެތިޑިން PETHIDINE
-88 ޕެތިޑިން-އިންޓަރމީޑިއޭޓް -އޭ PETHIDINE-INTERMEDIATE-A
-89 ޕެތިޑިން-އިންޓަރމީޑިއޭޓް -ބީ PETHIDINE-INTERMEDIATE-B
-90 ޕެތިޑިން-އިންޓަރމީޑިއޭޓް -ސީ PETHIDINE-INTERMEDIATE-C
-91 ޕެންޓޯބާބިޓާލް PENTOBARBITAL
-92 ޕެންޓަޒޯސިން PENTAZOCINE
-93 ފޮލްކޯޑިން PHOLCODINE
-94 ޕިމޯލިން PEMOLINE
-95 ފެންޑައިމެޓްރޮޒީން PHENDIMETRAZINE
-96 ފީނޯބާބިޓާލް PHENOBARBITAL
-97 ފެންޓަމީން PHENTERMINE
-98 ޕިނަޒިޕާމް PINAZEPAM
-99 ޕިޕްރަޑޯލް PIPRADOL
118

-100 ޕްރަޒިޕާމް PRAZEPAM
-101 ޕްރޮޕޭން PROPANE
-102 ޕްރޮޕިރެމް PROPIRAM
-103 ޕްރޮޕޮކްސިފީން PROPOXYPHENE
-104 ޕައިރޯވެލިރޯން PYROVALERONE
-105 ސެކޯބާބިޓާލް SECOBARBITAL
-106 ސެކްބިއުޓަބާބިޓާލް SECBUTABARBITAL
-107 ސިޔުފެންޓަނިލް SUFENTANIL
-108 ޓިމަޒިޕާމް TEMAZEPAM
-109 ޓެޓްރަޒިޕާމް TETRAZEPAM
-110 ޓޮލުއިން TOLUENE
-111 ޓްރިއަޒޯލަމް TRIAZOLAM
-112 ޓްރައިކްލޯރޯއެތިލިން TRICHLOROETHYLENE
-113 ވިނައިލްބިޓާލް VINYLBITAL
-114 ޒޮލްޕިޑެމް ZOLPIDEM
މި ޖަދުވަލުގައިވާ އެއްޗެހީގެ ނަންތައް ލިޔެފައި އެވަނީ ، އ.ދ. ގެ 1961 ވަނަ އަހަރުގެ ސިންގަލް
ކޮންވެންޝަން އޮން ނާކޮޓިކް ޑްރަގްސްއާއި 1971 ވަނަ އަހަރުގެ ކޮންވެންޝަން އޮން ސައިކޯޓްރޮޕިކް
ސަބްސްޓެންސަސްގެ ޝެޑިއުލްތަކުގައިވާ ގޮތަށެވެ. އަދި މި ޖަދުވަލުގައިވާ އެއްޗަކަށް މި ޖަދުވަލުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ
ނަން ނޫން އެހެން ނަމެއް ބޭނުންކުރުމަކުން އެ އެއްޗަކީ މި ޖަދުވަލުގައި ބުނެފައިވާ އެތި ނޫން ކަމުގައެއް
ނުބެލެވޭނެއެވެ.
119

ޖަދުވަލު 3
މަސްތުވާތަކެތި އުފެއްދުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެހި
-1 އެން-އެސެޓީލްއެންތްރެނެ ލިކް އެސިޑް (އެން-އެސިޓީލް - N-acetylanthranilic acid also known as N-
Acetyl-o-aminobenzoic acid
އޯ-އެމައިނޯބެންޒޮއިކް އެސިޑް)
-2 އެފްރެޑީން (ބީޓާ-ހައިޑްކްސީ -އެން-މެތީލްއެމްފެޓަމިން) Ephedrine also known as β-Hydroxy-N-
methylamphetamine
-3 އަރގޮމެޓްރީން (އަރގޮނޮވީން ނުވަތަ އަރގޮބެސީން Ergometrine also known as Ergonovine or
Ergobasine or [8β(S)]-9-10-Didehydro-N-
ނުވަތަ [8ބީޓާ (އެސް)]-10-9-ޑައިޑެހައިޑްރޯ -އެން-
(2-hydroxy-1-methylethyl)-6-methyl-6-
(-2ހައިޑްރޮކްސީ -1-މެތީލްއެތީލް)-6-މެތީލް methylergoline-8-carboxamide -6-
މެތީލްއަރގޮލީން -8-ކާރބޮކްސަމައިޑް
-4 އަރގޮޓަމީން (’-12ހައިޑްރޮކްސީ -’-2މެތީލް -’-5އޭ- Ergotamine also known as
2’-methyl-5’-a-(phenymeth1y2l)’-Hydroxy-
(ފެނީމެތީލް) އަރގޮޓަމަން -’3’,6,‘-18ޓްރައިނޯން
3’,6’,18’-trinoneergotaman-
-5 އައިސޮސަފްރޯލް (-2,1މެތިލީންޑައިއޮކްސީ)-4- Isosafrole also known as 1,2-
(Methylenedioxy)-4-propenylbenzene
ޕްރޮޕެނީލްބެންޒީން
-6 ލައިސަރޖިކް އެސިޑް (-10,9ޑައިޑެހައިޑްރޯ Lysergic acid also known as 9,10- -6-
cDairdbeohxyydlrico-6-methylergoline-8β-
މެތީލަރގޮލީން -8-ބީޓާ-ކާރބޮކްސީލިކްއެސިޑް
acid
-7 -4,3މެތިލީންޑައިއޮކްސީޕެނީލް -2-ޕްރޮޕަނޯން 3,4-methylenedioxyphenyl-2-propanone
-8 ނޯރފެޑްރީން Norephedrine
-9 -1ފެނީލް -2-ޕްރޮޕަނޯން (ފެނީލަސިޓޯން) 1-Phenyl-2-propanone also known as
Phenylacetone
-10 ޕިޕެރޯނަލް (-4,3(މެތިލީންޑައިއޮކްސީ) ބެންޒަލްޑީހައިޑް Piperonal also known as 3,4-
(Methylenedioxy)benzaldehyde or
ނުވަތަ ޕައިޕެރޮނީލަލްޑީހައިޑް)
Piperonylaldehyde
-11 ސޫޑޮއެފިޑްރީން Pseudoephedrine
-12 ސޫޑޮއެފިޑްރީން (ބީޓާ-ހައިޑްރޮކްސީ-އެން-މެތީލް Pseudoephedrine also knownas
Hydroxy-N-methylamphetamineβ-
އެމްފެޓަމީން)
120

-13 ސެފްރޯލް (-4އެލިލް -2,1-މެތިލިންޑައިއޮކްސީބެންޒީން) Safrole also known as 4-Allyl-1,2-
methylenedioxybenzene
-14 އެސިޓިކްއެންހައިޑްރައިޑް (އެސިޓިކް އޮކްސައިޑް) Acetic anhydride also known as Acetic
oxide
-15 އެސިޓޯން (-2ޕްރޮޕަނޯން ނުވަތަ ޑައިމެތީލް ކިޓޯން) Acetone also known as 2-Propanone or
Dimethyl ketone
-16 އެންތްރެނިލިކް އެސިޑް (އޯ -އެމީނޯބެންޒޮއިކް އެސިޑް) Anthranilic acid also known as o-
Aminobenzoic acid
-17 އެތީލް އީތަރ (އީތަރ ނުވަތަ ޑައިއެތީލް އީތަރ ނުވަތަ Ethyl ether also known as Ether or Diethyl
ether or Ethyl oxide or Diethyl oxide or
އެތީލް އޮކްސައިޑް ނުވަތަ ޑައިއެތީލް އޮކްސައިޑް ނުވަތަ
Ethoxyethane or 1,1’-Oxybisethane
އެތޮކްސީއީތޭން ނުވަތަ '-1،1އޮކްސީބިސްއީތޭން)
-18 ހައިޑްރޮކްލޮރިކް އެސިޑް Hydrochloric acid
-19 މެތީލް އެތީލް ކިޓޯން (-2ބިއުޓަނޯން) Methyl ethyl ketone also known as 2-
Butanone
-20 ފެނީލްއެސިޓިކް (ބެންޒީންއެސިޓިކް އެސިޑް ނުވަތަ Phenylacetic acid also known as
Benzeneacetic acid or α-Toluic acid
އަލްފާ -ޓޮލުއިކް އެސިޑް)
-21 ޕިޕެރިޑީން (ހެކްސަހައިޑްރޮޕިރިޑީން) Piperidine also known as
Hexahydropyridine
-22 ޕޮޓޭސިއަމް ޕަރމަންގަނޭޓް Potassium permanganate
-23 ސަލްފިއުރިކް އެސިޑް Sulphuric acid
-24 ޓޮލުއީން (މެތީލް ބެންޒީން ނުވަތަ ފެނީލްމީތޭން) Toluene also known as Methylbenzene or
Phenylmethane.
121